

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

*En
barnstudie*

JENSEN, FOTO.

HUR SKA VI BYGGA OCH BO ?

SVAR

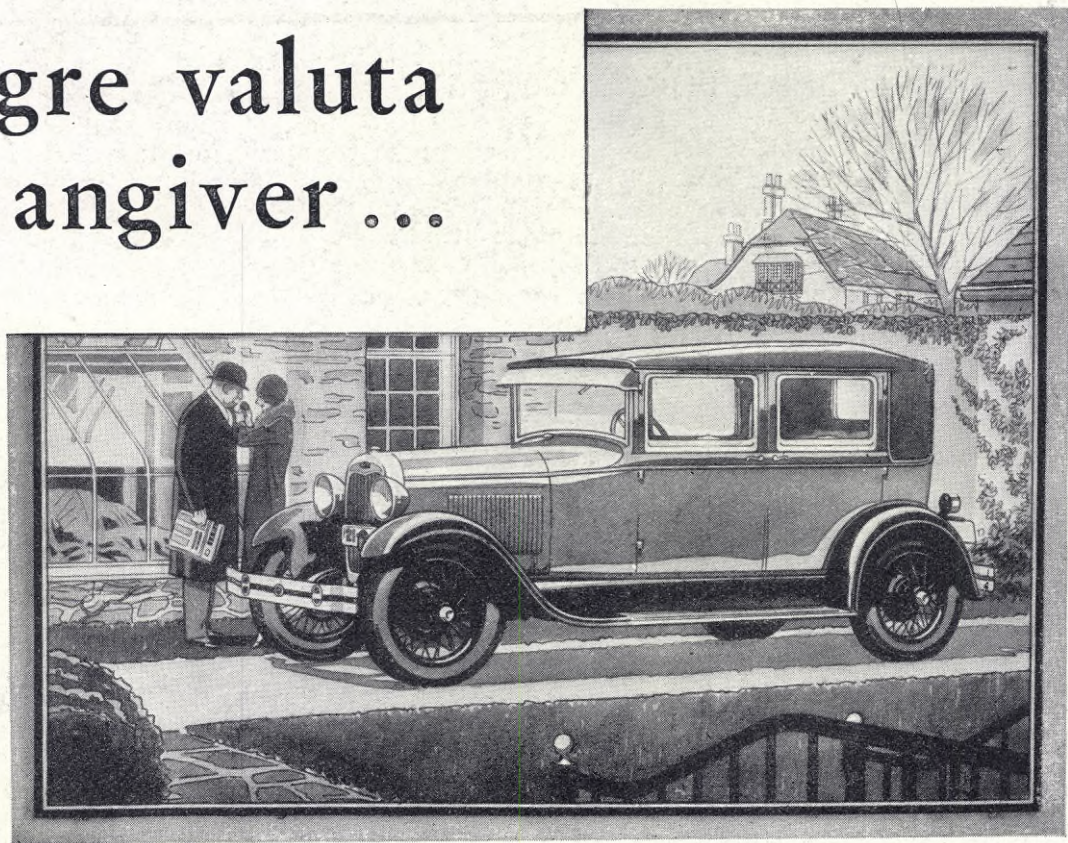
GES I INTRESSANTA ARTIKLAR
OCH UTMÄRKTA BILDER
OM HEMINREDNING
I DETTA N:R.

*

Fö. bidrag av
ALMA SÖDERHJELM, LYDIA WAHL-
STRÖM, ARTUR LUNDKVIST *m.fl.*

#

Långt högre valuta än priset angiver ...

Då man tar i betraktande de många och enastående fördelarna hos den nya Fordvagnen, är det intressant att göra en jämförelse mellan dess värde och pris.

Vagnens inköpspris är värt att beaktas i och för sig, emedan enbart det innebär en stor besparing. Lika betydelsefull är emellertid orsaken till det låga priset, och hur ett sådant har kunnat möjliggöras utan att offra vare sig kvalitet eller prestationsförmåga. En närmare granskning skall visa Er, att den nya Ford representerar ett långt högre värde än priset angiver.

Detta har möjliggjorts endast genom fabriktionsmetoder, lika ovanliga som vagnen själv. Genom att till sitt företag knyta sådana män som svensken C. E. Johansson — den världsberömda uppfinnaren av passmåtten — har Ford gjort masstillverkningen av bilar till en före-

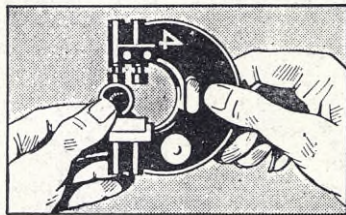

bild för alla världens fabrikanter och kunnat bygga en vagn av ojämförlig kvalitet och dock inom räckhåll för envar.

Vindruta av Triplexglas, som är splittersäkert och så avsevärt bidrar att öka körsäkerheten, är ett exempel på den höga kvaliteten i varje detalj. Likaså de fyra dubbelverkande hydrauliska Houdaillestötdämparna, som göra vagnens gång så mjuk och behaglig och förtaga all krängning i kurvorna — det helt inbyggda sexbromssystemet, som är fullt skyddat för regn, smuts och damm, och därför alltid fungerar säkert och smidigt — det sinnrikt enkla tändnings-, smörjnings- och kylningssystemet — det starka, stabila stålsmidet, som har använts i största möjliga utsträckning.

Allt detta är väl värt att lägga på minnet för var och en, som ämnar köpa en automobil, emedan det tydligt visar att den nya Fordvagnen ger sin ägare ojämförlig valuta.

Tudor Sedan Kr. 3.350, Fordor Sedan Kr. 3.750, Roadster Kr. 2.750, Phaeton Kr. 2.800, Standard Kupé Kr. 3.575, Special Kupé Kr. 3.350, Sport Kupé Kr. 3.575, plus Kr. 80:— för stötfångare, fob Stockholm, Göteborg, Malmö och Härnösand.

FORD

F O R D M O T O R C O M P A N Y A / B . , S T O C K H O L M

K R Ö N I K A

OM VÄRDET AV FÖREBYGGANDE, HOTELLRUMSFRID OCH BARNPSYKOLOGI

NU FÖR TIDEN GÅ LÄKARNA IN för förebyggande av sjukdomar. Man slår sig inte till ro och väntar tills slaganfallet är ett faktum, reumatismen obotlig eller smittkopps epidemien ute över hela landet. Förr ansågs ett förebyggande närmast liktydigt med kvacksalveri och ett ingripande knappast berättigt förrän klar och ovederlägglig ohälsa förelåg. Man var död-doktor, inte hälsovårdare. Icke så nu.

Polisen är sorgligt lik den gamla utdöda sortens läkare. Polisen vill inte veta någonting om förebyggande; eländet skall stå i full blom innan polisen ingriper.

Här går nu en stackars hustru i skräck och vanda; hennes man, känd »hustruplägare», har just sluppit ut från Svartsjö och nu går den stackars kvinnan i ständig ångest för sina barns och sitt eget liv.

Den äldste gossen vakar över familjen. Han är 18 år och det är han som skall skydda de andra för odjuret-fadern. Tre barn äro nervsjuka på grund av allt vad de bevittnat under uppväxten. Den minste, som bara är fyra år, är den ende som är som ett vanligt barn, glad och obekymrad; han har haft den turen att fadern under hans levnad merendels suttit inne. I fängelse för misshandel, på sinnessjukhus, fem gånger, på alkoholisthem, tre omgångar, och slutligen på Svartsjö.

Mannen, som hotat och alltjämt hotar att döda och tända på, går nu lös och ledig. Han har brutit sig in i familjens vedbod och stulit yxor och såg. Han går runt om huset och lurar. Men polisen kan inte göra något, den vill vänta och se vad mannen tänker ta sig till.

Den 18-årige sonen, som fått avsäga sig sitt arbete, familjens enda inkomst, för att hålla vakt hemma, honom tog polisen i 12 timmars förhör på angivelse av fadern, men fadern kan som sagt icke anställas. Wait and see är polisens lösen. Man vill icke förebygga, man väntar till katastrofen är ett faktum för att sedan rädda, vad räddas kan.

Polisen har handlat på liknande vis många gånger förr. Och katastroferna ha sällan låtit vänta på sig. Det var en familj, som jag kände, där mannen började visa för familjen tydliga tecken på sinnesförvirring. Hustrun delgav polisen sina farhågor. Nå, man kunde naturligtvis ingenting göra. Så dödade mannen en natt sin hustru och sig själv.

Man kan knappast tänka sig någon värre pina än en sådan stackars hustrus. Dag och natt går hon där i ångest för barnens och sitt eget liv. Och ingen hjälp står att få. Samhället har inga medel att skydda de hjälplösa.

Man kunde tycka, att i det nu föreliggande fallet ett internerande av hustruplägaren vore det enda rätta, ett internerande på livstid. Men är den saken ogörlig, så borde familjen ha rätt att fordra polisbevakning. Ett betryggande skydd mot det

odjur som ruvar på hämnd, på död och skadegörelse.

Här talas om att vi ha förmånen av att bo i ett civiliserat samhälle. Tack så mycket, jag tycker det i många fall snarare är en djungel. En urskog full av farligheter.

Förresten, en far eller en människa vilken som helst, som skrämmer små barn så de bli nervsjuka, borde inte en sådan spärras in som mördare?

Isaac Grünewald talar för konstens införande på hotellrummen. Han pinas av de oljetryck och de reproduktioner av populära mästare som nu pryda 99 % av alla hotellrum.

Han tror att svenska folket längtar efter något bättre och anser att hotellinnehavarna borde tillmötesgå denna folkets längtan.

All right. Men jag tror att det bleve en smula känsligt med modern konst på hotellrum. Var snäll och betänk, hur den konservativa gamle godsägaren skulle reagera, om han träffade på en Isaac eller en Linnqvist eller vem som helst modern konstnär på väggen till det hotellrum, som han i kraft av tolv och femti anser som sitt. Han skulle ställa till skandal helt enkelt, utom att han skulle få ett slaganfall.

Jag har många gånger bevittnat hur folk råkat nästan i ursinne på konstutställningar, när de fått se konst som icke tilltalat dem. Försök att räkna ut hur dylika temperamentsfulla individer skulle bära sig åt om den mest avskydda konstrikningen mötte dem i deras visserligen tillfälliga och hyrda men dock sovrum!

Förresten, vad skulle en modern, en ultramodern konstnär säga om att behöva övernatta tillsammans med — nå inga namn — men alltså med någon reaktionär herres verk? Det bleve allt värre sensationer än umgänget med Böcklins Dödens Ö, eller Astrid och Leopold eller den lilla alphyddan med vattenfallet, som man nu riskerar!

Det finns ingenting, som har en sådan förmåga att sätta andarna i gång som just konst. Och det finns väl inte något område, där människor så benhårt håller på sin egen smaks berättigande att fälla objektiva utslag, som just konstens. Nu senast har Epsteins kvinnorelief »Rima» varit utsatt för attentat. Dess vita marmor har tjärats och i tjäran har man kastat fjädrar.

En dåres eller en ligapojkes dåd. Inte så säkert: det kan också vara en högst respektabel persons verk. Någon som ansett sig kallad att försvara den goda konsten, d. v. s. den konst som tilltalar honom, mot den vidrigt dåliga d. v. s. den konst som vederbörande avskyr. Här Epsteins.

Med sådana fall för ögonen måste man bevakande be hotelldirektörerna att icke lyssna till Isaacs flöjttoner.

Nu ska jag säga att man ömmar för de små! Nu få icke längre de små kon-

fektpojkarna under 15 år sälja konfekt på barnförbudna filmer. Ty de skulle kunna ta skada till sin själ.

Fel av höga vederbörande! Som inte vet, att övermättnad väcker avsky. Det stackars barn, som 14 gånger i veckan måste bevittna »Den undre världen» eller »Passionens makt» eller »Mördarens bröllopsnatt», det lär, om inte alla tecken slå fel, få avsky för allt vad sensation och erotik heter. Den enda framtid, jag kan tänka mig för ett sådant barn, är söndagsskolelärarens.

Förresten är höga vederbörande ologiska. Konfektpojkar få alltså icke oskåras av otillåtna filmer, det är, i nio fall av tio, av otillåten kärlek. Men skolbarn, yngre än konfektpojkarna, få smälta ett och annat, som aldrig skulle barntillåtas om det filminspelades. Såsom historierna om kung David och hans, vad ska vi säga, vidlyftighet. För att nu bara ta ett exempel.

Att barn sälja konfekt till sent på kvällen, därom kunde vara en del att säga, men att de sälja den på barnförbudna föreställningar betyder nog ingenting. Det är de ungar, som hållits andligen i bakteriefri atmosfär, som lättast bli infekterade, när ingen längre skyddar dem. Dem, som förhållandena tvingat ut bland diverse mikrober, bli snarare immuna, än fördärvade. Så underbar är människans självbevaringsdrift.

Får man giftet kastat över sig skopvis, så reagerar ens sunda natur. Det är det smygande, förrädiska giftet som är farligt. Tror jag.

När det här läses har »De blindas dag» varit och farit. Man har givit sin skärv i form av tombolalott eller annat och sen slår man sig till ro.

Men det är det, man inte skall! Man ska ha de blinda i sina tankar inte bara en dag, utan året runt. Ingenting är väl enklare, än att komma ihåg de blinda vid ett seende barns födelse. En slant av tacksamhet över ens egen lycka och av medkänsla för de olyckliga. Ingenting är väl heller enklare, än att vid behov av borstar och korgarbeten och liknande, som blinda kan tillverka, inköpa sitt behov i blindboden. Ingenting är väl heller enklare för dem som har gott om tid, än att offra några timmar i veckan till att läsa högt för någon blind.

Och om man råkar vara riksdagsman, är ingenting enklare än att understöda den motion om lagstadgad blindhetsersättning, som de ledande blindkorporationerna inom kort komma att framlägga. En kompensering alltså för genom synens förlust oförskyllt vållad minskning i arbetsförmågan. En sorts invaliditetsränta avpassad efter behovsprincipen.

Vagabonde

Både kameran
och filmen
bör vara
av märket

KODAK
EASTMAN KODAK COMP.

Alla fotografiska artiklar,
framkallning & kopiering genom
HASSELBLADS FOTOGR. A.-B.
Göteborg - Malmö - Stockholm

EN MODERN KRISTENS RESA

INGEN KVINNA FÅR VARA OKUNNIG OM VIKTIGA FRÅGOR
AMERIKANSK GÄST I STOCKHOLM.

Miss Mary Dingman.

DEN GAMLE BUNYAN MED SIN Kristens resa skulle säkert gilla den form, som miss Mary Dingman givit hans verk. Hon har å ena sidan tagit det mycket bokstavligt. K. F. U. K:s världsförbunds sociala sekreterare måste nästan ständigt förflytta sig från den ena världsdelen till den andra. Det ligger i världssammanslutningens program att dess olika delar på jordklotet skola få tillskott av kraft från moderföreningen åtminstone vart tredje år. Och den sakkunskap i sociala frågor, som miss Dingman äger, tages ofta i anspråk. Senast var det barnarbetet i Kina, nu är det kvinnofrågor i Indien. Detta är den yttre formen av miss Dingmans Kristens resa.

Det finns också en inre motsvarighet. Man skulle kunna kalla det kristen nationalekonomi, men varför inte helt enkelt taga de enkla orden: »Allt det I viljen människorna skola göra Eder, det gören I ock dem.»

Miss Dingman i sin person är som en kraftkälla, hon har sin nations vitalitet och dess magnetism för att nu använda två favorituttryck från Amerika. Hon har övertärdt dessa amerikanska egenskaper på sitt arbete ute i världen. Hennes befattning binder henne vid London, där K. F. U. K. under många år haft sitt internationella högkvarter. Därifrån har hon skickats som representant, där hennes enastående begåvning och kraft behövs: till Kina för att utreda förhållandena med barnarbetet och nu har den insatsen börjat bära frukt i social lagstiftning, till Jerusalemskonferensen, till den ekonomiska världskonferensen i Genève, till det Ekumeniska mötets arbeten efter Stockholmsmötet. Det är nu bestämt, att K. F. U. K:s högkvarter skall flyttas till Genève, som mer och mer artar sig till att bli en internationell huvudstad, en världsmetropol i ordets egentliga mening. Och fastän miss Dingman hänger fast vid London, som alla måste göra, när de en gång bött där, gläder hon sig i alla fall åt flyttningen till Genève. För den, som har världen till sitt verksamhetsfält, är det nog bäst att vistas där trådarna i världsarbetet sammanlöpa.

Vid sitt stockholmsbesök hann miss Dingman med att hålla föredrag och inspirerande, medryckande sammankomster på K. F. U. K. Under en liten stund inskjuten emellan ett par viktiga engagements, fick Idun också träffa henne. Vilken gren av det

Miss Mary Dingman heter en amerikanska, som i dagarna gästade Stockholm och som har en världsomfattande verksamhet i K. F. U. K:s tjänst. Från denna berättar hon här några intressanta drag för Iduns läsarinor.

internationella arbetet skola vi nu få höra om i en hastig översikt?

— Upplysningsarbetet för freden bland kvinnorna i Förenta Staterna och England och den lika ovanliga som verkningsfulla organisation detta arbete fått, säger miss Dingman utan ett ögonblicks tvekan på sitt livliga sätt.

— Tio mäktiga kvinnoorganisationer ha sammanslutit sig i Förenta Staterna, berättar miss Dingman för att nå hela landets kvinnor i sitt uppfostrande fredsarbete. Det är K. F. U. K., akademiskt bildade kvinnor, fackföreningarna, affärskvinnorna, ungdomsföreningarna, medborgarföreningar, judiska sammanslutningar, med ett ord alla slag av organisationer. Det vore för mycket sagt, att de bilda en fredsörening. Men de hålla möte varje år i januari för att utarbeta ett program för fredspropaganda till det kommande året. De kalla sin organisation *Cause and Cure of War*. Man kan tryggt säga, att de nå ut över hela det stora landet till varje liten aldrig så avlägsen ort. Deras mål är upplysning och åter upplysning. Ingen amerikansk kvinna får vara okunnig om vad som göres i världen för freden. Exempel ur deras arbetsprogram säger mer än fraser.

Då Kelloggkonventionen skulle komma före i Washington strömmade 12,000 resolutioner in till senaten från kvinnosammanslutningar i olika delar av landet. Ingen kvinna får vara okunnig om viktiga frågor, som beröra alla, är ett av deras slagord. Mrs Carrie Chapman Catt, som nog ingen av de forna rösträttskvinnorna glömt, sade vid detta tillfälle om kvinnorna: »Vi stego upp på berget om morgonen och om aftonen röstade männen med oss.» Hur som helst: faktum är att Kelloggkonventionen antogs av kongressen omedelbart.

Det är en styrka för organisationen, att den icke bindes av någon speciell, utpräglad förening. Icke vid fredsrörelsen som sådan, icke heller vid någon kär- eller yrkessammanslutning. Den går tvärs igenom dem alla. En annan styrka är dess redobogenhet för strid. De brännande frågorna, som det verkligen osar hett om, uppsökas med förkärlek i dess upplysningsverksamhet. Förenta Staternas förhållande till Kina t. ex. Den som minns Amerika för några år sen, vet, att till ett möte, som upptog den frågan på programmet, kunde man gott rekvirera ett halvt dussin ambulanser på förhand. Det slutade ofrånkomligt med tumult och slagsmål.

Det är nästan lika spännande, då miss Dingman berättar om motsvarande engelska organisation, *Women's Peace Crusade*. Det är en sammanslutning av 28 olika organisationer. Miss Dingman berättar hur den verkade vid senaste parlamentsvalen i England. Man måste komma ihåg

att det var 5 miljoner nya väljare, som första gången skulle i elden.

»Välj ett fredsparlament!» lydde uppmaningen till kvinnorna. På detta slagord gingo de fram och de politiska kandidaterna interPELLERADES på valmötena om sin ställning till freden och till andra viktiga frågor.

Ungdomen är ofta mycket intresserad av fredsfrågan, säger miss Dingman. Men den stötes bort från många kristliga organisationer, därför att den känner med sig, att i deras verksamhet fattas den allvarliga viljan att tränga till botten i svårigheterna och ge sig i kast med det som synes olösligt.

Det finns gott om olösliga problem. Miss Dingman utväljer några speciella, som inbjuda till diskussion. Hon citerar bland andra följande:

En jämförande studie av de summer, som i de olika länderna givits ut på krigsrustningar till lands och vatten och i luften 1913 och 1929.

En annan fråga, som kräver svar är denna:

Hur kommer det till att avrustningen inte går framåt?

Och ännu en:

Enligt Kelloggkonventionen är det förbjudet att slita politiska tvister med att gripa till vapen. Vad anser ni, att man skall sätta i stället för detta?

Att bearbeta den allmänna meningen för freden genom kvinnoorganisationer av olika slag är icke nog. Det behövs ingående kännedom om sociala och ekonomiska förhållanden för att kunna åstadkomma en upplysning och en verklig ändring till det bättre. K. F. U. K. som är den största internationella kvinnoorganisation som finns, representerad i 48 stater, har tagit upp en social verksamhet både nationellt genom landsföreningarna och internationellt. Miss Dingmans eget verk visar hur mycket nytta det internationella sociala arbetet kan göra. Det stora ideal, som K. F. U. K. skrivit på sin fana är att kristendomen skall genomsyra de sociala förhållandena i världen. Men så länge freden mellan folken inte är tryggad äro alla ansträngningar för ett kristet samhällsliv förgäves.

Och återigen slår miss Dingman fast sin åsikt om hur världsfredsarbetet skall drivas, då hon säger:

Om vi verkligen vilja ha fred, måste vi allvarligt försöka att förstå de faror, som äro speciellt utmärkande för vår tid. Vi måste också noga taga reda på allt som göres i alla land för att åstadkomma samarbete mellan folken. Annars bli våra egna ansträngningar förgäves.

Miss Dingman är född amerikanska, men hon kan göra anspråk på att ha förvärvat världsmedborgarskap. Ett ord av en amerikansk författare, som nu är tämligen glömd, kunde väl anföras, då man talar om hennes arbete, det lyder:

»Längtan efter broderskap ligger under all vår moderna tids oro.» Det är för broderskapet hon ger sitt arbete, och hennes strävan skall nog inte ha varit förgäves.

ETH. K.

MÄNNISKAN OCH HENNES ARBETE

EMILIA FOGELKLOU — EN KVINNLIG PSYKOLOG
AV LYDIA WAHLSTRÖM.

Emilia Fogelklou.

NÄR EMILIA FOGELKLOU I VÄRAS utgav sin senaste bok, James Nayler, En sällsam gestalt i religionens historia kunde hon se tillbaka på ett tjuguarigt skriftställerier med omkring femton större och mindre arbeten. Hon är den första och även den mest betydande av de omkring trettio kvinnliga teologer vi redan ha, men hennes författarskap når långt utanför de teologiska kretsarna, och särskilt har hon inom den del av lekmanavärlden, som intresserar sig för religionspsykologi och pedagogik, blivit en auktoritet att räkna med både som skriftställare, lärare och föredragshållare. Hennes områden äro till större delen desamma som Ellen Keys, men hon har aldrig som denna uppnått sensationens eller »farlighetens» ryktbarhet — mest kanske därför att hennes utpräglat filosofiska läggning och akademiska studier gjort henne mera kritisk mot all gottköpsvisdom. Hennes opposition mot missförstådda paradoxer, såsom t. ex. uttrycket »framtidens icke-religion», är härvidlag talande nog. Men så har Emilia Fogelklou inte heller bara vetenskaplighetens företrädare: hon är i själva verket en vida originellare begåvning än Ellen Key, om vilken väl endast de ivrigaste beundrare kunna använda uttrycket genialisk.

Allt detta framträder redan i hennes första essaysamling, utkommen i två delar 1911 med en titel, Medan gräset groer, som osökt lockade hennes vänner till ordlekar om »kon som dör». Under titeln däremot, En bok om det växande, är fullt adekvat: såsom årtalen i innehållsförteckningen utvisa, kan den nog utan vidare tillämpas på författarinnans egen utveckling. Det är som de flesta förstlingsverk en ojämn bok, inte bara på grund av de olikartade ämnen, som behandlas, Litteraturhistoriska skisser som de om Människorna i Sophokles Antigone, om Walt Whitman (som hon redan 1901, före någon annan svensk författare, har ägnat uppmärksamhet åt) och om Profeternas folk, omväxla här med filosofiska studier och små skönlitterära utkast, delvis på vers. Men så omspanner boken också en period på tio år och innehåller grundtanken i hela hennes senare skriftställerier, äkthetens problem. Särskilt gäller detta den serie av små korta uppsatser, som hon givit den mera expressiva än vackra titeln »Förståelseförsök». Till dessa uppsatser går man gärna om och om igen tillbaka, just därför att man här får bevittna själva brottningskampen mellan religiös längtan och filosofiska krav. Det är genialitet och fromhet, psykologi och teologi, skönhet och religion, hon här konfronterar med varandra, trotsande deras egen ofta påtagliga motvilja mot detta sammanförande. Så energiskt och obarmhärtigt gräver hon efter inre verklighet i alla skrymslen och vrår av sin egen och andras själar, att läsaren stundom väjer sig för att följa med denna djupborring.

Är det något som Emilia Fogelklou här formligen förföljer, så är det en religion, som lever på »auktoriserade citat», som inbillar sig att »livet är ord», som i kärleken

Vår tid vimlar av personer som man "talar om", men hur ofta höra dessa till de människor, som äro mest värda uppmärksamhet och hur ofta äro de de mest intressanta? Och även om de äro intressanta, hur ofta göra vi deras mera djupgående bekantskap? Men att söka och finna de stora personligheterna är säkerligen en stimulans att anbefalla. Idun har därför bett en av våra mest uppskattade författarinnor, d:r Lydia Wahlström, i essayform skildra några märkliga personligheter i vår tid. Hennes första porträtt skildrar Emilia Fogelklou, vars områden till större delen äro desamma som Ellen Keys, men "hon är i själva verket en vida originellare begåvning än denna", säger d:r Wahlström.

till boken glömt det liv den handlar om. »Är det icke», frågar hon, »som om forntida övertro på symboliska tings magiska kraft skulle ha efterträtts av en alltmå underligt opsykologisk övertro på teologiska utläggningars makt över människosjälar?» Och hon fortsätter i ord, som ge klaven till all hennes senare kamp för en levande religionsundervisning: »Vi ha redan som barn nödgats ut på bokstavsträtorernas dammiga vägar. Och där utanläsningen blir för ferm och för högljudd, där vänjer man sig snart av med att varna utåt och lyssna inåt. Såvida man inte — och det tror jag är fallet med många bland oss, mister kontakten med allt officiellt i religionen.»

För henne ligger omvändelsen i äkthetens genombrott, men så blir också religionens aktualisering en naturlig följd därav. Redan titlarna på dessa laddade små uppsatser äro talande nog: All håg och alla krafter, Alla och allt — Just här och just nu. Men den aktualisering som här avses, betyder kärlek. Det stora genombrottet föder både ny gemensamhet med allt liv och en ny egenart, en specialisering av sig själv för det helas skull. »Ty att vara född av livets Gud innebär helt enkelt en förpliktelse till mecenatskap, att generöst vandra den begärda milen dubbelt opp.» Detta kräver ofta något, som för den utåtvände är svårare än handling, nämligen tystnad och bön, den bön nämligen, som gör, att vi kunna »bära människor med i vår rymd, även om de utesluta oss ur sin».

I fruktan för det oäkta, som så lätt hakar sig fast vid alla religiösa institutioner, ligger sålunda roten till den okyrklighet man stundom förebrår Emilia Fogelklou. Nathan Söderblom har utan tvivel samma blick därför som hon, men medan han i egenskap av kyrkans representant söker göra det bästa möjliga av det förhandenhavande, lägger hon »med lyst torpedo under arken». Det är betecknande, att Sveriges första kvinnliga teolog t. o. m. opponerar mot kvinnliga präster, men hon gör det naturligtvis inte därför att kvinnor inte skulle likaväl som män kunna duga för kallet, utan snarare därför att de borde stå över detta. När manliga präster så lätt kunna sätta institutionen framför Guds rike, så finns det intet skäl att leda kvinnor in i samma frestelse, för vilken deras natur borde stå ännu mera främmande. Hon häm-

tar bilden från David, som vid kampen mot Goliath kastade av sig den erbjudna rustningen, därför att den endast skulle komma att vara honom till hinder. Det är icke prästen eller den skriftlärde, som för henne är det religiösa idealet, utan profeten, han »som kan lyssna fram det personliga livet inom en människa, de ofödda krafter, som behöva en trosakt för att komma i dagen». Och dessa slags gestalter har hon också skildrat i ett särskilt arbete, Förkunnare — den av hennes böcker, som, om man undantar hennes betraktelser för ungdom, Allvarsstunden, fått den största spridningen.

Men för att återgå till essaysamlingen, så stöter man också där mitt i allt det religiösa och tätt invävt med detta, på ett annat av de problem, som ligga Emilia Fogelklou om hjärtat. Det är den konfrontation mellan manligt och kvinnligt, som män ha så svårt att fatta behovet av, därför att allt som kan sägas i den vägen, oftast förefaller dem sagt i de enkla orden: »Det starka är det sköna värt.» Redan tjuguarigen har emellertid brottats med de sexualpsykologiska problemen, som sedan aldrig lämnat henne någon riktig ro. Man bevittnar här den unga kvinnans kamp mellan resignation inför den manliga överlägsenhetens kategoriska imperativ och en sjudande oppositionslust, som dock inte vill stanna i negativism utan av alla krafter trevar efter en positiv insats även för kvinnans egenart. Inte minst här har Emilia Fogelklou sina beröringspunkter med Ellen Key: båda se kvinnosaken — alldeles så som Fredrika Bremer gjorde — i större perspektiv än dit någon lagstiftning kan nå, därför att det är det omedvetna livets rätt de kämpa för.

Även där Emilia Fogelklou som mest direkt tycks tala kvinnosak, nämligen i »Ett samtal om manligt och kvinnligt», mynnar resonemanget ut i en samvetsprövning. »Vi kvinnor ha alltid haft ett privilegium att giva», säger hon. »Vi ha tillgång till alla arbetsarter, det är bara den kontanta vedergällningen, som är så olika. Vi få det lilla hushållets finanser att gå ihop, men 'förtjäna' ingenting, vi lida för varje ny statsborgare, men göra aldrig anspråk på ersättning för sveda och värk. Hur många kvinnor ha inte tiderna igenom varit själasörjare, fastän de al-

(Forts. sid. 1151.)

D E N L I L L A B E H Ä N D I G A

KLÄNNINGEN SOM INGEN KAN UNDVARA

Klänning i beige sidenmarocain med plisséer.
Modell Lucile Paray.

Vionnet har komponerat denna modell i stålgrå crepe de chine med rosa garnering. Edman & Andersson. Jensen, foto.

Aprikosfärgad marocain är materialet i denna Patoumodell. Augusta Lundin. Jensen, foto.

SÖNDAGSEFTERMIDDAGSGÄBORT-klänning kallade man den förr i världen. Nu för tiden strävar man efter att förenkla alla titlar, så nu nämner man den helt rätt och slätt mellanklänning eller vid högtidligare sinnesförfattning teklänning. Om man sen går på tejudningar eller ej spelar därvidlag ingen större roll. Att man äger en sådan där liten klänning är huvudsaken.

Mellanklänningarna sys mest i marocain eller crepe de chine. Det finns förtjusande kvaliteter i båda dessa tyger. Välj någon sort, som faller mjukt och litet tungt, och som mot dagern ej ser flammig ut i vävnaden. Ni kan då vara säkra på att få varaktig glädje av ert inköp, ty så länge en bit av tyget finns kvar — långt sedan ni tröttnat på er klänning och kanske även på dess matta och omsydda efterlevsken, kan ni ha användning av ett stycke bra siden, som till råga på sina dygder dessutom villigt och framgångsrikt låter färga sig. Om ni så vill t. o. m. hemma i all enkelhet. Mer kan man knappast begära av en f. d. sidenklänning.

I år äro dessa teklänningar ovanligt graciösa och behändiga. Då man näppeligen kan säga det sista om aftonklänningarna, komma nog de förra att florera i vinter litet på de senares bekostnad. Till mindre tillställningar drar man sig nog för att skruda sig i de där golvsläpande tyllkaskaderna och tutar med större frid i hjärtat på sig den lilla behändiga. Apropos tyllkaskaderna, så blir det besvärligt på mer än ett sätt med dem. Nu får en husmor, som är rädd om sin ära, igen börja med att ha grundlig storrengöring före var bjud-

ning. Alldeles som förr i världen. Tack vare de korta kjolarna ha vi blivit så bortskämda med att tycka det vara alldeles nog med litet extra städning efter vår lyckade lilla hippa, men nu nalkas den ljuva tiden, då ens söta vänner vid hemkomsten igen lyfta upp kjolarna, skaka dem och fnysa: »Inte kan det väl ändå vara nöd vändigt med fullt så mycket sopor på golvet, tycker man. Tänk, jag som trodde, att den snälla Sigrid var ett relativt ordentligt fruntimmer!» Jojo, så där ungefär kommer det att låta, om vi nu inte taga oss i akt. Tänk, om vi bli så förskräckta att vi bara törs ställa till med små enkla bjudningar, där tyllkaskaderna äro otänkbara. Det vore kanske inte så dumt, när allt kommer omkring.

Men nu ska vi väl vara litet mer fackmässiga. En av bilderna härovan visar en liten klänning i beige sidenmarocain med plisserade volanger. Den skiljer sig ej så grundväsentligt ifrån, vad vi sett föregående år — midjan sitter relativt långt nere, kjolen är jämn nedtill, och tillskärningen avslöjar inga revolutionära nycker. Modellen lämpar sig således särdeles väl för omsyning och modernisering av en gammal klänning, och är som sådan väl värd att ta vara på, ty dylika växa minsann ej på träd i år. De flesta modeller kommer man ingen vart med, om man ej får hugga till för sig i ett alldeles nytt stycke tyg, och det får inte vara precis litet tilltaget det heller.

Den lilla modellen från Augusta Lundin i aprikosfärgad marocain visar en förtjusande och deciderad säsongprägel. Kjolen

sluttar lätt bakut och har genom de finurligaste skärningar tillförsäkrat sig mjukt vajande godets. Den naturliga midjan markeras av ett rejält skärp. Livet ger sig genom bakut sluttande slår det moderna skenet av bolero, som ovanför en slank midjelinje verkar så lätt och graciöst. Man anar att Patou är mästaren.

Den tredje modellen har Vionnet att tacka för sin tillkomst här i världen. Den är utförd i stålgråblå crepe de chine med kraglaget infodrat med samma material i en ljuvlig rose ton. Detta slag kan bäras på många sätt. Slås mer tillbaka eller kastas över axeln som en scarf, så att den rosa färgen knappast syns, bara anas.

Alla våra tre modeller ha långa, relativt enkla ärmor. De äro de mest typiska för året och äro också de mest klädsamma och bekväma för en icke alltför tjock arm. Nåja, tjocka armar äro nu aldrig befrämjande för klädsamheten.

En liten detalj, som på goda modeller är en särskild njutning att iakttä, är ärmavslutningarna kring handleden. Efter den noggrannaste inprovning har den största möda nedlagts på att antingen där upprepa någon av själva klänningens tongivande linjer eller garneringar eller också att göra den nödvändiga knäppningen som sådan till ett helt litet mästerverk för sig. Det är denna omsorg in i minsta lilla detalj som bland annat ger en modell dess besegrande charm.

Augusta Lundin

T W I L F I T

Nybrogatan 11 - Tel. 758 53, 758 54.
Nyheter inkomma dagligen.

Stockholms största specialaffär
i KORSETTER, CORSELETTER, UNDERKLADER,
STRUMPOR OCH HANDSKAR

SKA MAN TALA SANNING?

De små nödlögnerna kunna nog vara bra, men de bli farliga i historiens ljus, säger professor Alma Söderhjelm. Bättre att undvika lögnen utan att säga sanningen.

EN GANG I ETT SÄLLSKAP BLEV det fråga om vilket vi ansåg som det första verkligt stolta ögonblick i vårt liv. En av mina vänner sade, att det var första gången, han kände av, att han besatt en egenkap, som han kallade »den manliga överlägsenheten». Jag vill inte nu inlåta mig i diskussion eller polemik angående en sådan egenskaps förefintlighet, utan endast relatera hans egen upplevelse:

Hans mamma, så berättade han, hade när han var pojke sagt och upprepat så länge, att osanning var den värsta synd och grunden till alla andra laster, att han slutligen blev oppositionell. När hon så en gång åter kom fram med sina förmaningar, hade hans förtrytelse format sig till ett bestämt svar. Detta svar lydde:

— Jag har den erfarenheten, att alla människor ljuga oavbrutet. Det skulle vara intressant att räkna ihop hur många lögnerna mamma själv säger om dagen och veckan.

Inte underligt, om mamman spärrade upp ögonen på vid gavel vid en sådan reflexion. Hon trodde i själva verket, att hon aldrig sagt en lögn. Och det bästa beviset på huru orättvis hon fann beskyllningen var, att hon inte ens brydde sig om att tillbakakasta den.

Men pojken nöjde sig inte därmed. Sårad över att hans livserfarenhet så litet togs i beaktande, begynte han från och med denna dag att föra bok över sin mammas lögner. Och när en månad hade gått, tog han mod till sig — det var visst en kväll när pappa var borta på bolagsstämman — och lade fram en liten bok till sin mammas beskådande. Där stod alla lögnerna i klara ord. Tre olika kolumner: stora lögner, medelstora och små lögner.

Lyckligtvis för mamma, var det mest små lögner. Stora lögner fanns bara en. Det var den dagen hon hade omtalat för honom, att flickan i portvaktsgluggen hade fått scharlakansfeber. Fastän han visste lika väl som hon och hela kvarteret, att flickan låg på sjukhuset, emedan hon hade fått ett barn.

De medelstora lögnernas antal var fyra: tre hade gällt pappa och en hade gällt faster Sophie. De tre med pappa skulle han egentligen ha skrivit på stora kolumnen, ty han ansåg, att de voro att rubricera som verkliga brott. Men, tillade han, då han själv var den första att medge, att pappa var någon man verkligen var så rädd för, att man, där man minst haft för avsikt att göra det, mot sin vilja kom att ljuga, så måste man räkna med mildrande omständigheter. Det där med faster Sophie var inte heller så oskyldigt. Pappa hade nyss kommit hem, när faster Sophie kom för att tala med honom i »viktiga ärenden», som hon alltid brukade hava, det vill säga, för att bedja om pengar för den omöjliga kusin Erik. Knappt ha-

de hon fått kappan av sig, så frågade hon efter William eller lille Willie, som hon sade, när hon behövde pengar. Utan att blinka hade då mamma sagt, att pappa inte var hemma. Men det kunde man ännu ansett som en liten lögn. Det som ökade denna till medelstor, var att mamma hade tillagt, att pappa inte hade några pengar. Och ändå hade Nils hört med egna öron, att pappa dagen förut sagt, att han hade gjort en briljant affär, och Nils visste, att han fått pengar för denna briljanta affär samma morgon.

De små lögnerna voro inte vidare beaktansvärda, men de voro legio — det var 38 lögner ihop. Och trettioåtta på 30 dagar, det tyckte Nils var för mycket. — Det blir ju till och med mer än tretton på dusinet, snälla mamma, sade han, därmed försökande att bryta udden av det hela genom en skämtsamhet.

Den gången blev mamma emellertid inte ledsen på honom, och svepte inte in sig i sin högdragna tystnad. Hon satte sig i stället ner och genomgick lugnt alla lögnerna med honom. — Det är så svårt, sade hon, ser du lille Nils, att göra alla till lags. Säger man på ett sätt blir en förargad, och säger man på ett annat sätt, så sårar man en annan. Ja, ibland är det rent omöjligt att tala sanning. Det är ju också därför det kallas för nödlögn. Det är en allmänt antagen regel, att man får säga osanningar, om de kunna nytta till något och icke åsamka någonsomhelst skada.

— Det var den trevligaste stund jag dittills hade haft samman med min mamma, sade min vän. — I den stunden kände jag, att jag var en karl. Det var ett stolt ögonblick. Och dessutom hade den viktiga följder. Efter den stunden blev vi så goda vänner min mamma och jag. Vi började rent av att tillsammans sporta på rekord med att kunna skickligt säga sanningar till alla människor utan att sära dem och utan att förorsaka komplikationer. Det blev en ädel tävlan mellan oss. Men det hände naturligtvis emellanåt att vi båda föll offer för lögnens synd. Isynnerhet mamma. Och isynnerhet när det gällde pappa. Ty att klara honom endast med sanningar var en mycket invecklad fråga.

— Ja, tänk, vad vi måtte ha sagt honom många osanningar utan att vilja det och utan att tänka på, att vi gjorde något som inte var riktigt lojalt, sade min mamma sedan senare en gång till mig. Det var mitt andra stolta ögonblick. Ty det var ju jag, som startat hela det där sanningssägandet under hövliga former.

— Den gången jag sade till mamma detta om hennes lögner behövde jag aldrig ångra, även av andra orsaker, slöt min vän, trots att jag gjorde det på ett alldeles för brutalt sätt. Ty från den stunden lärde jag mig att inse, att man kan undvika

att säga lögner utan att behöva »saga sanningar», som det heter. Ty glöm inte, att det är skillnad mellan att icke ljuga och att i tid och otid smälla folk i ansiktet sådana sanningar, som ingen begärt att få höra och som inte är annat än sensationslystnad och taktlöshet i förening...

Undvika lögnen utan att säga sanningar! Det var det rätta ordet. Det vore en lärdom för en var att begrunda och en kunskap att förvärva. Ty, Du gode Skapare, så det ljugs!

Undertecknad skulle för min del till den förra uppdelningen vilja tillägga ännu ett fjärde slag av lögner: de största lögnerna. Det är de lögner man skriver ner. Redan uttrycket »svart på vitt» bevisar till fullo, att det är farligare att ljuga och bedraga i skrift än i tal. Jag för min del begriper nu inte ett dugg varför det skulle vara farligare. Jag tycker, att det är precis lika brottsligt, när folk lovar en »med hand och mun» att man skall få fara utomlands med dem, gifta sig med dem eller arva dem, och inte hålla sina löften, vare sig det är upptecknat »till pappers», som vi säga med ett karaktäristiskt finländskt uttryck, eller »till minnes». Men lögnen blir mer påtaglig, när den är skriven. Den blir även fjolligare, om uttrycket tillåtes mig, mer oförståelig. Den kan dessutom bli så långsträckt — ibland sträcker den sig över sekler! Det blir den verkliga Långa Lögnen. Ty den blir historisk, inpräntad i hävderna för tid och evighet. Ingen av oss vet, om det blir just hans gärning och hans lögn, som blir bestående, kanske det enda som blir kvar när tidens flod sköljt över våra gravar, ett enstaka uttryck för tidsandan, för moral-, arbets- och kulturnivån 1929. Det där är så godtyckligt, så det kan man aldrig räkna ut i förväg. Vi historiker bli i det avseendet skeptiska, ty vi ha tillfälle att konstatera, huru litet som blir kvar efter de människor, som levat före oss, och hur tillfälligt det är som blir kvar...

Ill. T. Jovinge.

(Forts. sid. 1152.)

O, så gott!

MAMSANA

(Tomtens majspreparat)

— 1139 —

för delikata puddingar, krämer och andra efterrätter. Pris 65 öre.

MÖTE MED EN UNG SJÖMAN

av
ARTUR LUNDKVIST

SOMMAR, ÄNGAR OCH HAGAR, blommor kring de gamla bygderna. Jag: en vandrare i landskapet. Man har en rad dagar framför sig, frihet — och vad kan man göra bättre än vandra? Jag går genom sommargröna skogar, de är fyllda av fågelsång, träden står runtom, friska, starka, svagt susande — jag fylls av fågelsång, friskhet, styrka, svagt sus. En natt logerar jag på en vind, ett fönster är öppet och nattens döfter slår in, nattens spel: sorl från en bäck, en ängsknarrs läte, hundskall långt ifrån. Jag sover, vaknar någon gång — morgonrött därinne, friskt morgonkyligt. En humla kommer och surrar mot rutan, en dov ton — som om den spelade på en stor sträng. Och gal inte en gök i skogen? Jag går ut ur gården, det är tidigt, fönsterna blundar i solskenet. Jag vandrar —

Där går boskap inne i marken, en skälla klingar, det är som föll silverdroppar ur rymden ner i skogens djup. Där går ljusklädda kvinnor i snåren och plockar hallon i korgar, kvinnor i hallonskogen. Där ligger en plog vid en åkerren och den är röd av mylla. Där är en gammal grön å, med helt litet vatten mellan bottenstenarna nu i sommarens tid, pojkar vadar kring där, lyfter på stenar och hugger ålkusor med händerna, vatten droppar från deras byxbakar. Hej, en till! ropar de åt varandra. Och en sån rackarns stor en!

Och en dag råkar jag en annan vandrare, han ligger på rygg i en grön backe och blåser på en occurina. Han ser upp i den blå skyn och blåser lena och böljande toner. När jag kommer tappar occurinan melodin och han lyfter på huvudet — det är en ung man med vita tänder bakom leendet. Jag ber honom fortsätta med spelet.

— Tja, man ligger och blåser lite på den här, säger han och börjar igen.

Jag lägger mig också och ser upp i skyn, occurinan spelar och runt om i gräset spelar syrsorna. Livet känns stort och enkelt — bara en melodi under en blå sky. Jag tänker för mig själv, att detta måtte vara den äkta, romantiske landstrykaren, vandraren med solglädjen i

kropp och själ, med hatten på svaj och toner i munnen —

Vi talar om ett och annat, vi har gått så och så, fint väder, bra så länge det inte kommer regn. Jag får syn på en tatuering på hans ena arm, ett skepp och ett ankare. Ja, förklarar han, egentligen är han sjöman, eldare på fartyg.

— Jag har mönstrat av för att fara hem och besöka min mor, fortsätter han. Hon är gammal och bor i en liten stuga. Och jag har pengar, det är sommar och vackert, det har fallit mig in att gå hem, vandra hem genom landet. Några veckor bara, och man vandrar och det är ett härligt liv! Man blir ju led på att stå framför fyrarna förjämmt, resa efter resa, år efter år. Man har ingen särskild längtan efter att komma tillbaka till jobbet igen så fort som möjligt. Det är ett hårt arbete och pressande helveteshetta. Och om så kolen är dålig också! Ja, det livet är bara fyrar och kol och sjö, samma solstekte ruttna hamnar och samma tröstlösa krogar. Å, man minns ibland nånting från barndomen, bara några björkar kanske eller en stig som ringlar in i en hage — man glömmer den aldrig, den följer en över alla hav och genom alla hamnar. Kanske kysste man en flicka en gång när man gick den stigen — och när man är ute på sjön mitt i en resa med en lång rad dagar av arbete framför sig, kanske tänker man då att man måhända skulle råka den flickan igen en gång. Man skall spara hyran, man skall komma hem — en ung sjöman från världens hav! Och så är det mor hemma i sin stuga, man skriver till henne någon gång och man får ett brev igen från henne ibland. Hon skriver att hon blivit gammal och ser sämre än förr, hon hoppas att hon slipper gå här på jorden alltför länge — och kan du inte komma hem snart så jag får se dig en gång ännu, skriver hon.

Han ligger och ser upp i skyn medan han talar, det är som berättade han om en vacker dröm, hans ansikte är ljusst.

Jag undrar över att han vandrar så här, att han inte är alltför ivrig att komma

hem. Ett mörker som av en skugga drar över hans ansikte, han ligger tyst litet. — Åjo, svarar han sedan, men det är också roligt att gå och vara på väg, att säga sig själv: nu är jag på väg hem —

Vi övergår till att tala om något annat.

Vi gör sällskap ett stycke, vi går sida vid sida framåt vägen och gruset mal under våra sulor. Han stannar till vid en stuga, där det växer några blommor, han stannar bara för att se på dem. — Såna blommor! säger han. Det är som om det var mycket märkvärdigt med dem. Jag lär känna honom litet, jag upptäcker att han egentligen är ett stort barn, han har ingen hård hud, han är fylld av hjärta, han ler mot människor utan misstro. Och dock har han sett så mycket av världen och livet, han berättar om ett och annat i förbigående — en karl blev nedstucken, säger han och bara snuddar vid händelsen, det är liksom ingenting för honom, alltför vanligt för att fästa sig vid det. Det är som om allt gått förbi honom utan att sätta spår. Han har farit med fartyg runt världen och stått framför fyrarna, men hans drömmar har vandrat långt borta. Han har gått genom svarta hamnar och gröna björkar har susat kring honom. Om kvällen då solen sjunkit i ett hav av guld har han kanske suttit och blåst gamla melodier på sin occurina, medan kamraterna rivit de sotiga kläderna av sig, gjort sig fina och förväntansfullt skrattande skyndat att försvinna in i gränderna —

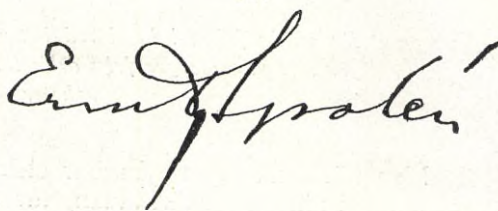
Vi går genom en by. Bakom en grind står några blyga barn och tittar. Han tar fram occurinan, lutar sig mot en gammal mossig stengärgård och börjar spela. Tonerna hoppar fram, lätta som vindfläktar. Han står där och underhåller barnen, blåser något ljust och snabbfotat. Kanske ville han själv annars blåsa något darrande och vemodfullt —

Vi följas åt under flera dagar. Ingen av oss har någon brådska, vi tar allt som det kommer, vi dröjer oss ofta kvar vid en sjöstrand, vid en skrattande bäck, vid ett susande sädesfält. Den unge sjö-

Ill. J. Öberg.

(Forts. sid. 1153.)

Av

UTVECKLINGEN I VÅRA DAGAR går snabbt, därom är ej annat än gott att säga, ty det visar att kurvan är i höjdläge, men understundom gör den stora hopp, då har ofta någon våldfört sig på den. Det blir för det mesta bakslag på sådant. All utveckling är ett slags växande, så även kulturutvecklingen, och söker man bestående värden, bör man ej gå ifrån denna livsprincip.

I våra dagar oroas allmänheten av något som kallas funktionalism, vilken med stora ord och later gör sig bred, närgångnen och maktlysten. Den går till anfall på alla håll och kanter, huvudsakligen bildande partiell kaos.

Funktionalism... Bolsjevism... ja det är nog inte värt att tänka på det där, fast nog finnes det många både roande och oroande beröringspunkter. Här vill jag inskjuta att med funktionalism menar jag den från Tyskland via Holland, Frankrike och Danmark importerade nya arkitekturen... eller rättare Läran.

Hos den stora allmänheten, som givetvis ej kan vara inne i alla arkitekturutvecklingens labyrinter och bråddjup, kom denna funktionalistiska revolution som en blytt från klar himmel. Ja till och med en mycket känd förening här i staden gjorde i förskräckelsen en monumental kovändning: Allmänheten, som innan revolutionen hade lärt sig att älska, glädjas åt och förstå arkitektur och konsthanterverk, fick över sig efter revolutionen ett nyfiket leende, som var synnerligen talande, om ock ej tilltalande.

Intresset var emellertid borta. Vi leva i en intressant brytningstid, där nya arkitekturvärden arbeta sig fram, sedan många år oberoende av utländsk import, i vårt land. Jag skall söka att i följande rader klargöra vad jag menar.

*

Fordomdags satt i arkitektens lustgård skönhets gudinna i högsätet. Hon var i hög grad åtråvärd och alla åtrådde hennes gunst. Hon dyrkades. Och för hennes skull fick allt annat i många fall ge vika. Arkitekturen var en konst. I Italien var det huvudsakligen målare och skulptörer som blevo arkitekter. Dessa tillgodosågo i första hand konsten, i andra hand kom sedan den praktiska nyttan, i de fall den kom alls.

Egyptens äldsta bostadshus, många tusen år tillbaka i tiden, visade emellertid att redan då ett annat förhållande kunde inträda mellan skönhets maktkrav och den praktiska nyttans behov. Här visar utgrävningarna, åskådliggjorda å en utställning i Tyskland för några år sedan, hur badrum, klosett, kloak och vatten etc. nästan i modern mening voro tillgodosedda och tydligen med omtanke utarbetade. Skönhetsgudinnan hade här ej ännu nått ställningen av ofelbar självhärskarinna. Men hon nådde snart den platsen och har så under årtusenden och sekler setat där bofast.

Följden blev att det pånyttfödande elementet i arkitektens utveckling saknades. Det blev, om man undantager gotiken i huvudsak samma former, som återkommo, mer eller mindre olika uppfattade av olika folk. Försök till nya stilbildningar har

Det är oroligt på den marknad, som sysslar med bygge och bo. Gammalt brytes mot nytt som aldrig förr, vi stå mitt uppe i ingenting mindre än en revolution. Men under tiden måste vi både bygga och bo och allmänheten står villrådig och konsternerad om vad de skola välja i den stora marknaden. Smaken är olika och den kan varken en tidning eller någon annan leda på några allena saliggörande vägar. Idun skulle heller inte vilja göra sig till ett sådant orakel, vi överlåta åt vår läsekrets att träffa sitt val, men överlämna i denna artikel av arkitekten Ernst Spolén och i följande några synpunkter på aktuella arkitektproblem, visa fram nyheter i heminredning och skildra heminredningar i ord och bild, allt som vi hoppas till nytta och glädje för de många, som i dessa dagar flytta in i nya bostäder och följaktligen ha heminredningsbekymmer.

gjorts, nya rytmer, proportioner, mått. Man har blandat ihop olika stilar, man har lekt med arkaism, naivism och all annan -ism. Ingenting har hjälpt. Skönhetsgudinnans tron har börjat vackla. Seklernas damm har hon ej kunnat förhindra att falla över sitt rike.

I vår tid har byggnadskonstens utveckling kommit till den stora skiljevägen.

Alla bekvämligheter infördes, varmvatten, värmeledning, badrum etc. Rör och åter rör i alla dimensioner och former. Det blev allt mer och mer en mekanisering av byggnadskonstens värden. Samtidigt kom allmänheten med sina mer och mer uppskruvade krav. Människan som sådan önskade helt naturligt tillgodogöra sig alla dessa mekaniseringens nyttigheter och bekvämligheter. Samtidigt krävde hon trevnad, skönhet, prisbillighet.

Men vad värre var, hon krävde i arkitektur och utformning klar och tydlig hemkänsla, d. v. s. hon skulle genom den stå i

Natten och döden.

I denna kväll är hela livet plåga,
en ångestflämtande och bitter fråga.
Mitt varför ljuder genom ödets salar,
och skrämmd med döden jag i natten talar — — —

Se, döden kan ej ge mig ro och lisa.
Jag är ej färdig än med livets visa.
— O, död, gå ut, gå bort till dina gårdar,
jag är ej färdig än med livets vårdar.

Men svart som natten döden nalkas sakta — — —
— O, vänner, vänner, vem kan bädden vakta?
Kan ingen enda vän på jorden stanna
och trotsa döden vid min heta panna — — —

Då ser jag plötsligt någon vid min sida
och hör en röst: Se, människorna lida — — —
Blott genom öknar, genom dödens dalar,
du, mänskobarn, kan nå till himlens salar.

O, Han, som led för oss en gång i döden,
Han hjälper mig när hjälp är störst av nöden.
O, varde ljus, o, jubla Hosanna!
O, bleka död, nu må du hos mig stanna — — —

MAJ HIRDMAN.

kontakt med både nutid och gången tid. För arkitekten uppstod således kravet att skapa skönhet av rör, järnbalkar, betong, badkar, spislar etc. Att skapa hem av maskiner och fabriker. Att för människan med sina andliga livsbehov skapa ett hem där hon kan trivas och leva, med nya, oprövade, nästan skrämmande medel.

Det var skönhet kontra praktisk nytta, organisation kontra kaos. Nytt slog ihjäl gammalt — den gamla skönhets ideal hörde ej längre hemma i vår tid!

*

Under ett par tiotal år har här hos oss arbetats med dessa problem i tal, skrift och ut-

förda arbeten. Utvecklingen gick säkert och ganska snabbt framåt hos oss. Här som i andra länder kom man underfund med funktionens värde i detta sammanhang. Man fann snart annat att skönheten ej var något mål, det var helt enkelt en funktion av någonting. Det arbetades med iver och intresse, goda resultat visades undan för undan.

Hela tiden var dock blicken stadigt fäst på målet: hemmet åt människan! Arkitekturvärdena för människan!

Tyskarna, som hava en underbar förmåga att driva allt utöver sin spets, in absurdum, hade hastigt nog funnit lösningen men glömde i hastigheten bort att det var människor som skulle bo i de hus de konstruerat. Skönheten avsattes definitivt, ett bekvämt sätt att lösa ett svårlöst problem. Utvecklingen skulle emellertid grundläggas på något vis, det gick genom att sätta ärligheten som primus motor i arbetet. In absurdum driven ärlighet i byggnadskonsten för, som bekant, till de mest komiska konsekvenser; ett känt exempel är ju, när wc. placeras mitt i matsalen, övriga exempel att förtiga. Ingen dekoration, utsmyckning eller sådant får förekomma, den nya sakligheten skall tala högt för sig själv. I övrigt är det, som redan känt är, i huvudsak utländska förebilder som följas i denna tyska funktionalism.

Skillnaden mellan den svenska och den tyska funktionalismen är, som synes, stor, fast de i mycket sträva åt samma håll. De tyska funktionalisterna i Sverige nödgas nog inom rimlig tid ställa till med en mer eller mindre ordnad reträtt i dessa frågor.

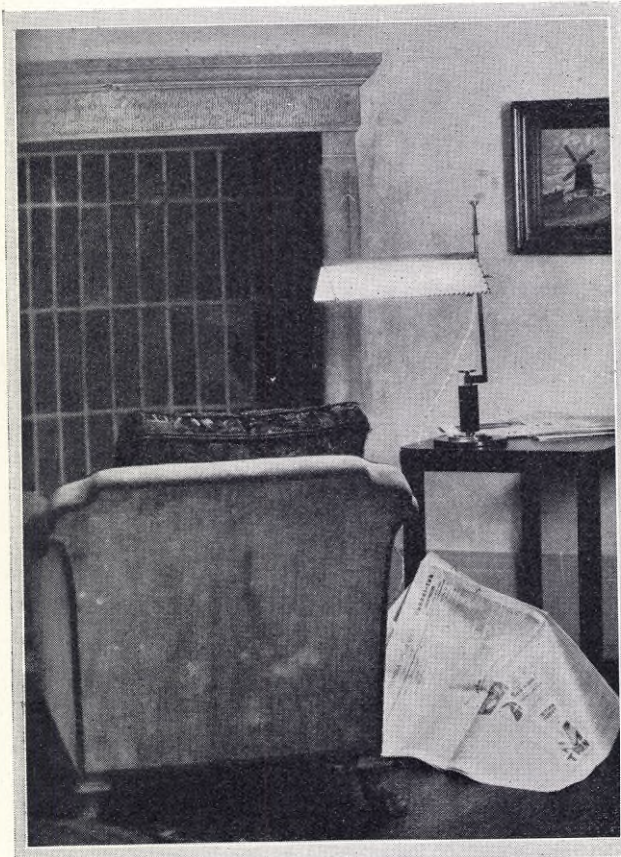
*

Skönheten är ingen stil, ej heller ett konglomerat av stilar. Skönheten är framförallt en lagbunden ordning. Det är den ordning, som arbetet sakta och försiktigt bygger upp. Skönheten är ett slags enhetlighetsgörande. Ett slags organisation av enheterna till en konstnärligt sann helhet. Människan kräver skönhet. Sådan skönhet som gläder henne, ger henne lugn och sätter henne i kontakt med god kultur. Detta kan ingen sund och naturlig människa undvara! I varje fall ingen svensk med sunt livsbehov och självaktning. Därför: Front mot den tyska arkitekturbolsjevismen! Leve den svenska skönheten!

LAMPANS ROMANTIK OCH NYTTA

NÅGRA NYHETER OM BELYSNINGEN I HEMMET

En viktig fråga i heminredningen är belysningen och den är också föremål för många omsorger från arkitekternas sida. Här presenteras några armaturnyheter att lägga märke till.

Läslampa med pergamentskärm. N. K.

DET SKALL NÄRMLIGTVIS vara en skärm som en av höstens rostbruna dahlior. Siden eller kanske pergament? Pergament målat med något naturalistiskt motiv, stora röda löv eller kraftiga trädgrenar i brunt och mossgrönt. Eller också siden överdraget med gles guldtüll och helst en guldspets inlagd i kanten. En tjock, stadig spets med kraftig udd.

Vad vi tala om? Ja, inte om kläder för en gångs skull, men om en annan skylande och döljande artikel: om lampskärmar. Det är otroligt, att man en gång kom på den idén att beslöja, beskärma och fördunkla den elektriska lågan som dock kan fås i svagare eller starkare ljusstyrka efter behag. Men att man sedan håller fast, segt och krampaktigt vid den befängda idén är val mer än otroligt. Man tänder ett ljus för att genast utplåna dess verkan.

Romantiken i de nerdämpande lampskärmarna tycks vara lika outrotlig som den på bio. Folk vill ha sidenskrärmar, svaras det — ofta med en resignerad axelryckning från affärshåll. Det magiska skimret över tillvaron hörde 1880-talsinteriören till, det är underligt, att det ännu finns ett krav på att ha samma clair-obscur i rum, där människor ha grammofon och radio och över huvud taget föra en föga romantisk tillvaro. Åtminstone skulle de själva aldrig drömma om att det romantiska inslaget betydde något i deras liv.

Men när man tager gångbar elektrisk armatur i närmare skärskådan, får man en annan uppfattning.

Eftersom vi börjat med den elektriska i den här uppslagsändan som ett irrationellt moment, så låt oss också syna den rustika armaturen och den apterade samtidigt som romantiskt inslag.

Vad sägs om gjutna — icke smidda, utan gjutna järnställningar av mer eller mindre fantastiska former, där en elektrisk lampa hakats vid som av en tillfällighet? De värsta äro obestridligt de ornerade gravkorsen av järn, som användas till golvlampor. »Förmätne, unna ro åt de döda», skulle man vilja citera Guvernörens staty i Don Juan. Det är någonting av det nyaste nya hos dessa smaklösheter och det finns därför köpare, som tro, att de skola göra sig i ett herrum eller kanske t. o. m. i en salong. Det bisarra har alltid sina dyrkare, och inte alla kunna skilja på god och dålig smak, när det gäller det från vardagen avvikande.

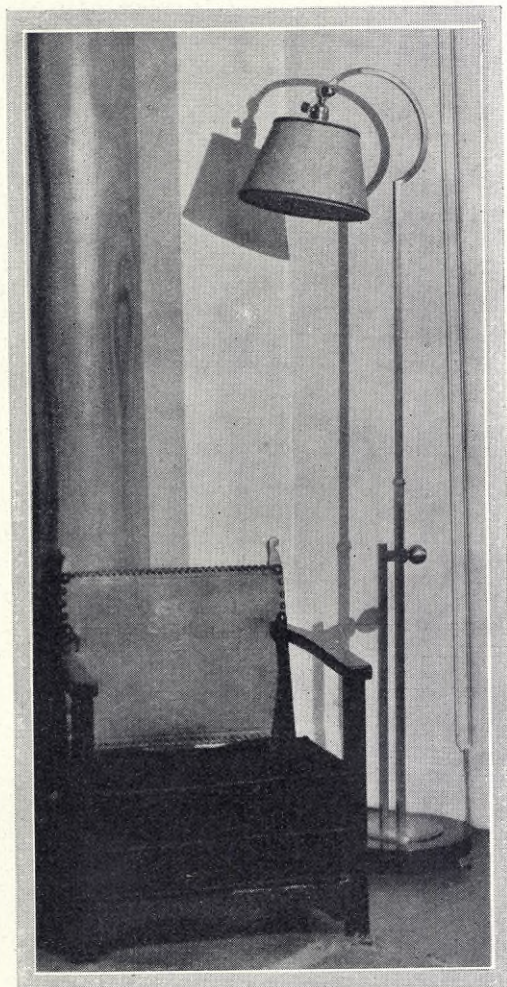

Bordslampa av tenn med inläggningar, skärm av pergament och glas. Svenskt tenn.

Hur famlande och trevande smaken ännu är, då det gäller elektrisk armatur. Allt möjligt apteras till lampställning, orientaliska bronsstatyetter och keramikvaser, figurer i porslin, rosenbuketter av glas. Man har alldeles glömt bort att en lampa är ett bruksföremål, inte bara en prydnadssak. Den skall kunna flyttas lätt och med ett handgrepp. Men nu blir man ibland tvungen att gripa tag i en buddhabild eller en kinesisk drake, var gång lampan skall ändra plats.

Varför är belysningsarmatur något orimligt och många gånger opraktiskt, i stället för vackert och ändamålsenligt?

Belysningsfrågan för våra rum är faktiskt inte löst ännu. Vi längta efter en rationell belysning, som vi ännu inte fått. Många försök göras, det måste man viligt medge. Det finns en stark tendens att få belysningen i ett rum ordnad så att den

Golvlampa med pergamentskärm på ställbart metallstativ. N. K.

verkar som ett jämnt fördelat sken från en osynlig ljuskälla. Ungefär som när solen lyser in genom ett stort fönster, så att hela rummet ligger i milt, klart ljus. Många moderna arkitekter anse, att belysning från väggarna i en viss höjd ger bättre verkan än från en ljuskälla, placerad i taket mitt i rummet.

Den mest användbara skärmen är den, som genomsläpper ett diffust ljus, men döljer lampans konstruktion.

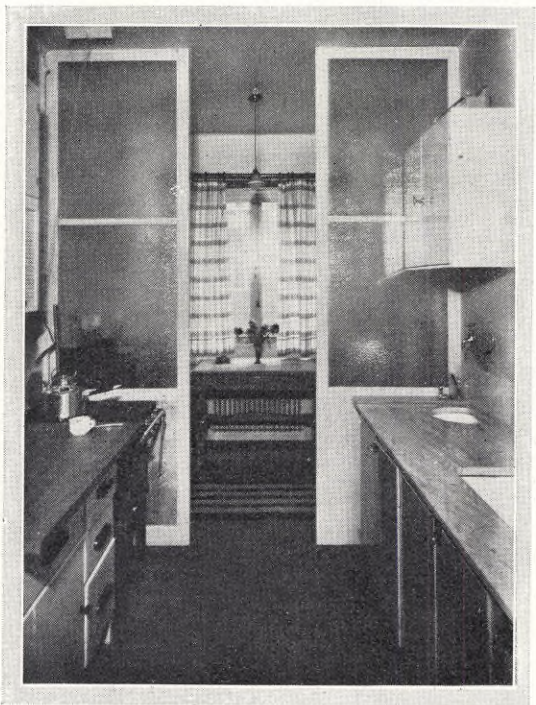
Sådana skärmar finnes i många variationer i pergament eller mattslipat glas. Den i taket eller väggen infällda belysningen kan vara mycket tilltalande med en pergamentskärm i ljus ton, som inte gör väsen av sig. Lampetter har också blivit modernt nästan som de voro för fyrtio år sen och variationerna äro för många att räknas upp. Silver, tenn eller någon annan metall brukar göra sig bra både till lampetter och annan armatur. Våra svenska tillverkningar, som ofta bygga på av konstnärer komponerade typer borde stå sig i konkurrensen mot massor av utländskt kram. Men det är nog inte alltid så. En from önskan, att allmänheten frågar efter de svenska varorna, kan man väl i alla fall kosta på sig.

Våra illustrationer äro belysande i dubbel mening. De visa de senaste försöken — och de äro aktningvärdade — att skapa en armatur, som är både rationell och vacker.

MAN FLYTTAR IN I DET NYASTE NYA

ETT BESÖK I STOCKHOLMS MODERNASTE HUS

Stockholm har fått ett nytt hus, byggt enligt modernaste principer efter ritning av arkitekt Sven Markelius. Ett besök där har sitt stora intresse, man får erfara hur det är att aptera både sig själv och boendet efter moderna nyttoprinciper.

I enrumsvåningen har köket utvidgats till ett litet matrum, som av särskilda ventiler skyddas för matos.

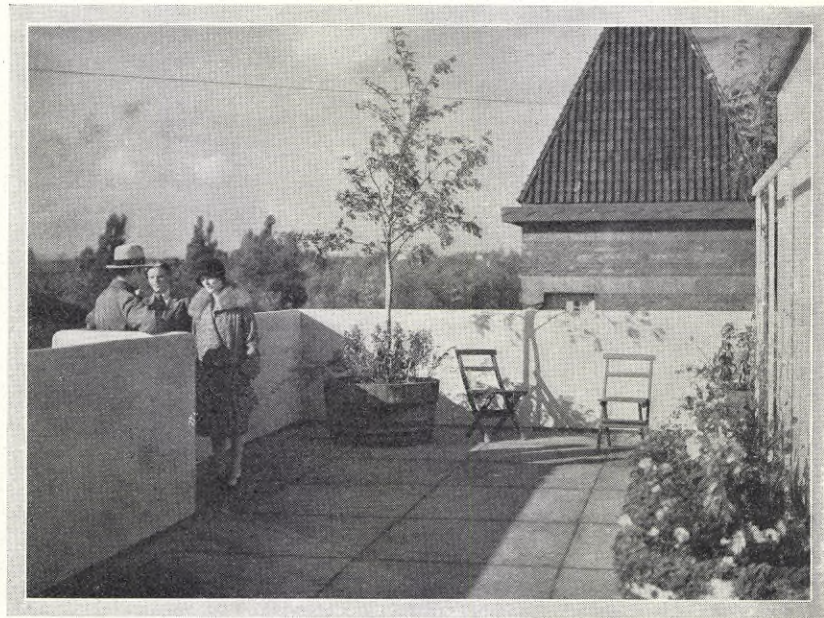
FOLK FÖRUNDRAR SIG ÖVER DEN nya arkitekturen. En del förfasa sig över den, andra försvära sig till den, de flesta enbart förundra sig. Och det är underligt, för egentligen är den intet att förundra sig över. Den nya tiden — som vi och vårt med förkärlek kallas — har skapat nya människor, nya kläder, nya åkdon, nya nöjen, ny mat, nya nerver, ny mekanik och nytt tänkande. Allting är enklare, sakligare, nyttigare, kallare, naknare. Varför skulle då dessa människors bostäder stanna kvar vid det gamla, i stort sett stanna kvar vid det ovigare och omständligare? Att tanken på nya och friska och rätta linjer har väckts även inom arkitekturen är intet att förundra sig över, inte heller över att idéerna plockats ned till jorden, omsatts i stål och murbruk och trä och betong. Och ändå förundrar man sig.

Vi gjorde det också, när vi på en plankalanserade in i den nya arkitekturens knappt färdiga första hus i Stockholm, som skarpt sticker av mot Dalagatans övriga mer gammaldags brunmelerade huslänga. Vår förundran gällde i första hand portgångens och trappuppgångarnas grellgröna lackkulör med de mörkt brunröda dörrarna — vi kunde inte hjälpa, att vi fingo en svag vision av en omåttlig portion ärter och fläsk. Vilket snabbt förde tanken in på vårt egentliga studieområde: den funktionalistiska bostaden sedd ur husmoderlig synvinkel.

Ur den synvinkeln är där onekligen mycket att se. Och kanske något litet att blunda för, men det är ett kapitel för sig. I stort sett måste teorin om hushållets och hemmets frigörelse från onödigheter anses vara lyckligt omsatt i praktiken. Framför allt är den stora idén i våningarnas planritning väl de flesta moderna människors älsklingsidé om idealvåningen, ett stort rum, som ljust och fritt sträcker sig genom hela våningen, ett ljuvligt samlingsrum, där flygeln inte tar bort halva golvytan, där en tredjedel kan vara gedigen

matsal, en tredjedel luftigt vardagsrum och en tredjedel bras- och schäslonghörn för vinterkvällen och sista boksuccesen. Ett sådant rum eliminerar totalt den vanliga och skrämmande bjudningsrisken, att sällskapet sprider sig åt alla håll och trots ivriga värdinnefösningar envisas att bilda småkottier i olika rum. Den risken är i det nya husets medelstora våningar absolut utesluten — så små kottier, att de kunna bildas i det stora rummets små sov- och hallsyskon, finns inte. Sovrummen, som gruppera sig omkring salen-salongen, äro kanske i minsta laget med plats för en säng och knappast mer.

Fönstren bli nog föremål för husmoderns första stora förälskelse i den nya våningen. I snart sagt varje rum finnas franska fönster, genom vilka man stiger rätt ut i naturen. För om energin och blomsterglädjen finnas, så finns det plats för en gan-

Det nya husets princip, mer luft och ljus, understrykes särskilt av en stor takterrass med blommor.

ning i tamburen möts hon av den första glädjande upptäckten — hallgolvet bit närmast dörren är belagd med sten, och hon ser i andanom den lättvindiga gesten med en fuktig trasa, som är tillräcklig att hålla galoschspåren kvar ute i farstun. Vid nästa steg upptäcker hon garderoberna — en långa små vita släta dammfria dörrar, som öppna sig till oväntat stora klädutrymmen. Det eviga och livaktiga problemet med malpåsar hoppresade i ett trångt skåp och hattar i stukade

staplar bör känna sig ganska hemlöst inför enrumsvåningen med tre garderober.

Förbi alla praktiska småting — svarta dörrhandtag, glasskivor för fönsterblommorna, luftventiler att släppa in den friska och mellanrum mellan dörrar och tak för att släppa ut den använda luften, tvättställ för hembiträdet, varma stänger för badhanddukar — kommer våningens ägarinna så ut i köket. Och där stannar hon nog, om hon bor i en liten våning för att fröjdas åt den lilla matvrån i omedelbart samband med köket eller luckan mellan kök och sal, om hon bor i en stor vå-

De låga breda fönstren äro vackra och ge tillräckligt ljus åt 6-rumsvåningens stora vardagsrum.

ska stor bit natur på de breda och långa balkonger, som löpa längs med nästan hela våningarna. Den, som i sitt eget 80-talshus har ett enda balkongrudiment, där man står med halva kroppen inomhus och ändå sötter tårna i balkongräcket, känner en svag känsla av andakt när han spatserar på det nya husets altanliknande balkongens röda stengolv.

I övrigt är den nya arkitekturens princip inte så mycket inriktad på esteteriet som på nyttan, en utveckling av bostadsbyggandet, som framför allt husmodern väntat länge och ivrigt på. Många små onödiga handgrepp blir ett stort onödigt arbete, det har hittills ingen annan än husfrun själv haft det tvivelaktiga nöjet att förstå. Det nya huset bör bli en lättnadens boning för de hushärskarinnor, som komma från den gamla onda tidens svårmoda hushållsmaskineri. Redan vid första steget

ning, för att inventera hela raden av lådor och skåp, från skåpet för borstar och trasor fram till det vita och glänsande kylskåpet. Och, som lyckligt slut på besiktningen, gasspisen med evighetslåga — inga avbrända tändstickor och inga hemska lördagskvällsupptäckter av sista askens sista sticka.

Detta är den nya våningen i stort sett. Naturligtvis kan inte allt i ett experimenthus vara enbart lyckat. Det största felet med dessa ändamålsenlighetens våningar är att man nästan med nödvändighet måste vara möbellös när man tar dem i besittning. Vad man eventuellt har av äldre möbler passar knappast in i interiören, sovrummen fordra nya mindre sängmodeller, fönstren nya och enkla gardinarrangement, hallen miniatyrmöbler och köket miniatyrservis.

(Forts. sid. 1154.)

D Ä R M A N T R I V S

HEMMETS »COSY CORNER».

Engelsmännen ha något i sina hem som de kalla "cosy corner". Vi ha naturligtvis också i våra svenska hem särskilt trivsamma hörn, fastän vi icke ha något så bra slagord för dem som engelsmännen. Men att den svenska verkligheten motsvarar alla anspråk på det engelska begreppet visar några interiörer här, som Idun fotograferat i vackra stockholms-hem. Holmén, foto.

Mellan premiärer och succéer får fru Tollie Zellman någon gång en stund över för våningens käraste hörn, inte en stol, som man måste sitta rak i ryggen på och inte en soffa som man måste ligga ordentligt på utan ett ljuvligt mellanting, lagom för rollplugg och meditationer.

Målarinnan Annie Bergmans cosy corner är som sig bör sammansatt med konstnärlig hemtrevlighet. Den öppna spisen är ju en hävdvunnen plats för vilan, inspirationssökandet och sällskapslivet.

Det är inte så ofta som fru Britt Jolin, en av Galleri Moderns driftiga ledarinnor, får sjunka ned i vilhörnets djupa stol i läslampans dämpade sken, men när hon någon gång har en timme över att ta sitt cosy corner i besittning så är det med desto större fröjd.

Det nyaste nya på heminredningens område saknar dock inte ett hems traditionella läs- och vilohörn, även om stolen, som arkitekt Sven Markelius unga fru sitter i, är så olik gamla tiders emma som möjligt, rökbordet av mest praktiska konstruktion och läslampan vridbar över halva rummet.

En stor soffa med många kud-
dar, där man kan krypa upp
med sin bok eller sitt hand-
arbete, är nog många dröm
om hemmets iverligaste hörn.
Författarinnan fru Anna-Lenah
Elgström har gjort drömmen
till verklighet och dessutom
givit samlingshörnet en verk-
ligt konstnärlig inramning.

ORIGINAL ELLER REPRODUKTION?

INTE BARA EN KOSTNADSFRÅGA VAD MAN HÄNGER PÅ SINA VÄGGAR.

VARFÖR SKALL MAN SÄGA AN-
tingen — eller? Varför inte lika gärna bå-
de original och reproduktion? Det händer
inte var dag att man kommer över en
Rembrandt på jakten genom lumpbodarna
eller en Rafaels madonna på italièresan.
Det vore väl inte omöjligt för det att ha
ett konstverk av en nu levande målare
tillsammans med en vacker reproduktion i
färg eller i svart och vitt av en för länge
sedan död mästare. Men frågan ligger
till på ett annat sätt: vill man ha något
vackert, personligt känt att lyfta sina ögon
mot dagligen eller är det komplett lik-
giltigt om den fästes vid ko mot aftonrod-
nad? Det är svårt att avgöra i många
fall och vi ha inte trott oss om att göra detta
själva utan ha låtit frågan gå vidare till
sakkunniga och intresserade.

Gärna fotos av vacker skulptur.

Skulpturisen Gerda Sprinchorn skil-
drar sin glädje, då hon hos en liten söm-
merska fann väggarna prydda med fotogra-
fier av vacker skulptur. Och tavlorna voro
inte upphissade halvvägs till taket, utan
sutto i ögonhöjd, precis som de skulle för
att bli njutbara för åskådaren. När folk har
skulpturfotos är det nog mest de romantiskt
betonade som Sindings Två människor eller
dylikt som anskaffas. Den unga generati-
onen bryr sig kanske inte så mycket om
den där 1890-talsskulpturen, men de litet
äldre ha visst fortfarande en klockarkärlek
till dem. Och inget ont i det. Färgrepro-
duktioner av gamla mästars tavlor skulle
jag vilja rekommendera, säger fröken
Sprinchorn. Man kan få köpa Filippo
Lippi, Botticelli och många andra med
alldeles utsökta färger, nästan lika friska
som på originalen.

För övrigt kan jag inte låta bli att
önska, slutar fröken Sprinchorn, att folk
som har råd skaffar sig porträttreliefer
och sätter på sina väggar. Men intresset

*Ofta står diskussionen man och man emellan
het kring frågan om man ska ha original eller
reproduktion på sina väggar. Idun tror det
vara av intresse för läsekretsen att höra några
olika meningar i detta ämne.*

för skulptur är mycket litet här hos oss.
Då ha danskarna mycket större förståelse
för skulptur än vi. Se bara på Köpenhamn.
Men där ha de också Glyptoteket, och
det gör en hel del att man kan få se
så mycket utomordentlig konst, inte minst
skulptur, när man vill.

"En fin gammal holländare."

Direktör Gösta Olson i Svensk-
Franska Konstgalleriet anser, att den före-
liggande frågan är svår. Den gäller både
smaken och ekonomien. Svenska hem, sä-
ger dir. Olson vidare, äro ovanligt kultive-
rade. Mycket mera än hem av motsva-
rande social grad utomlands. De visa en
odlad smak och en målmedveten strävan
att åstadkomma någonting vackert. Ofta
ser man vackra, väl valda reproduktioner
på väggarna eller också original. Med sak-
kunskap och tur kan man här ibland på
auktioner komma över original lika billigt
som reproduktioner. Om man bara har
smak. Det allenasällgörande är inte att
ha ett original à tout prix utan att ha
något vackert, som man tycker om. En
vacker reproduktion kan många gånger
vara att föredraga framför ett dåligt eller
likgiltigt original.

Jag har också kommit i beröring med ett
annat slags svenska hem. Där det finns
tillgångar och där man borde kunna vänta
sig bättre smak än vad man får se. Rum-
men äro fulla av kopierade, gustavianska
möbler i alltför grella färger och husets
herre eller fru visar med stolthet på en
»gammal holländare», som hänger i sa-
longen. Det är ofta en ful svart tavla

i magnifik guldrum. Det hör till, att
man skall ha en gammal holländare till
sina fina antika möbler. Under kriget in-
skeppades till Sverige vagnslaster av gam-
mal konst från Tyskland och av det förrådet
kan man alltjämt få köpa — billigt. Men
inte visar det något konstintresse hos ve-
derbörande, som köper.

*Bristande kontakt mellan konstnärer och
publik.*

Fröken Edith Lindblom, ordförande
i Kvinnliga Kontoristföreningen, anser, att
det hela är en kostnadsfråga. Inom vår
kår, säger fröken Lindblom, har jag träffat
på både god smak och önskan att äga
konst. Men omöjligheten att köpa original
ställer sig hindrande i deras väg. Glädjen
är stor, om man av en eller annan an-
ledning kan komma på något sätt över ett
konstverk genom arv eller gåva t. ex.

Jag har alltid tyckt, säger fröken Lind-
blom, att det är synd, att man inte kan
komma i direkt kontakt med några unga
konstnärer, som nog kunde sälja billigt.
Många av mina kontoristkamrater skulle
säkert vilja ha original, om det vore över-
komligt. Ingen av dem har tid att gå på
konstutställningar, till en konsthandlare
våga de som regel inte vända sig, det bleve
nog för dyrt och den s. k. konst, som
man ser i småaffärer är ju inget att stå
efter. Jag efterlyser konstnärerna, som
skulle vilja utbjuda sina tavlor själva.

Glöm inte affektionsvärdet.

En äldre dam, som »inte vill ha sitt
namn i tidningen» lägger en helt annan
synpunkt på saken. Hon är konstintresse-
rad, kunnig i varjehanda stycken och har
rest mycket, så att hennes röst, ehuru ano-
nym, är värd att lyssna till.

— Jag vet mycket väl, säger damen

Ill. G. Chatham.

(Forts. sid. 1154.)

Kobbs Finaste Ceylon

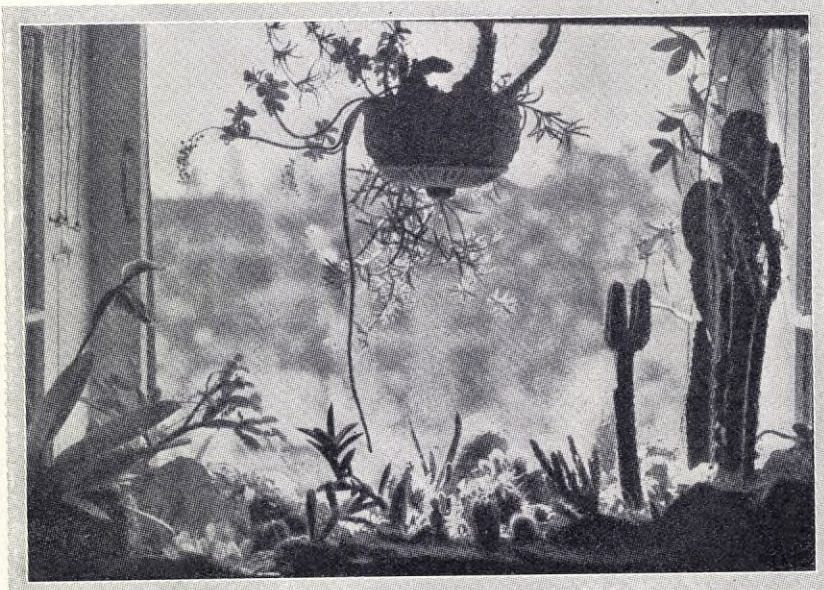
Observera! Grön etikett.

I den Europeiska marknaden existerar icke ett finare Ceylonthé än detta.

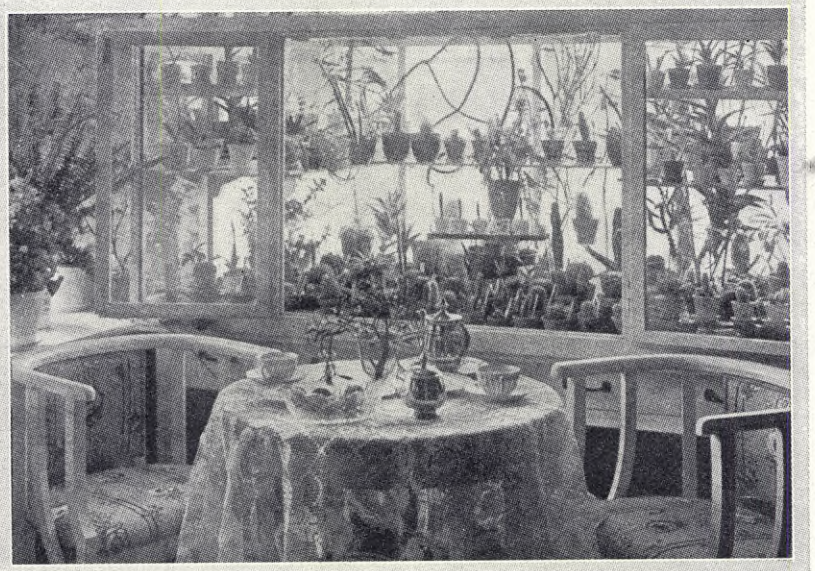
Ett thé för finsmakare.

VÅR TRÄDGÅRD I SALONGEN

AV TRÄDGÅRDSARKITEKT GÖSTA REUTERSWÄRD.

Fönsterträdgård med ampel.

Växthus inne i boningsrummet.

OM VI SKULLE GE OSS LITET TID att skärskåda den moderna rumsfloran? Då finna vi ganska snart att den skiljer sig högst väsentligt från vad som fanns i mor och mormors tid. All utveckling för ju med sig både gott och ont och detta har även varit förhållandet med våra rumsväxter. För ett 40—50-tal år sedan utgjordes salongernas huvudsakliga prydnad av jättehöga palmer, dracenor, ficusar, aspedistrar, granar och nerier m. fl. Inte voro dessa alltid så synnerligen vackra efter vår nuvarande smak, men de passade alldeles förträffligt för dåtidens plyschsoffor, atenienser och piedestaler. Vi le kanske i vårt stilla sinne åt den tiden och den då förhärskande smaken, men vad bringar oss väl nutidens fönsterträdgårdar i fråga om skönhetsvärden måntro? Trädgårdsmästarna ha specialiserat sig än på den ena, än på den andra födelsedagsblomma som vi så småningom placera i våra fönster, där de sedan föra en sorgligt tynande tillvaro för att till sist kastas ut på sopbacken. Många anse den moderna värmeledningen bära skulden till att växterna inte vilja trivas, men detta är nog knappast fallet utan snarare att vi sakna för boningsrum verkligt härdiga växter.

Emellertid skola vi först längre fram behandla frågan om vilka växter vi skola välja för våra fönster, men dessförinnan vilja vi närmare ingå på hur man bäst bör ordna det i ett blomfönster för att där skall se så trevligt ut som möjligt. De förr så vanliga blomsterborden eller trappstegsställen, vilka man nog ännu i denna dag ser salubjudas, såväl som de oftast mindre vackert hopsnickrade piedestalerna avsedda för palmer och dylikt äro väl knappast att rekommendera. I regel är det nog mest tilltalande att låta samtliga blommor få sin plats direkt i fönstret med undantag för tämligen höga växter, som ju gärna placeras på halvhöga pallar på golvet. Men låt oss samtidigt fästa uppmärksamheten på de krukor och fat som vi använda. Härvidlag får allt en liten tanke ägnas även den estetiska sidan av saken, så att ej fönsterträdgården uteslutande blir en avläggare för allt kasserat köksporslin. Det finns nu i handeln en del svagt ljusgröna,

Den som inte har tillfälle att ha någon trädgård utomhus kan finna en utmärkt ersättning i rumsfloran. I några artiklar för Idun kommer trädgårdssarkitekt Gösta Reuterswärd att ge goda råd för salongsträdgårdens skötsel; denna gång göres början med några allmänna upplysningar om rumsväxternas yttre organisering enligt moderna principer.

brända krukor som verkligen se mycket trevliga ut och som undertecknad sett ej på något sätt skada växterna trots att de äro glacerade. Till dem höra även synnerligen nätta små fat i samma färg. Dessutom finns ett annat alldeles utmärkt sätt att lösa fatfrågan på, nämligen att hos en plåtslagare låta göra plåtlådor med en 4 cm. hög kant runt omkring. Dessa fyllas sedan med fin sjösand, varpå växterna placeras. För dem som ha det så ordnat att fönsterna gå inåt böra plåtlådorna göras helt små så att man med lätthet kan flytta bort krukor som på små brickor. Givetvis är det mycket trevligare och sundare

Fönsterträdgård med hyllor på fönsterspröjsarna.

för växterna att vattnet kan få sippra ut direkt i sanden än att växten jämnt står på det sura fatet. De flesta växter älska nämligen fuktig luft, varför den torra värmeledningsluften ofta bidrar till att de vantrivas och har man sålunda sina blomkrukor stående i plåt- eller zinklådor bör man samtidigt med att man vattnar blommorna, passa på och strila sjösanden som då ständigt hålles fuktig. Även tillråda vi alla blomsterälskare att skaffa sig ett par tre lerpysar för värmeledningselementen och att dagligen fylla på dessa med vatten, ty det torkar ganska hastigt ut.

För att en fönsterträdgård skall te sig verkligt idealisk bör den se rik och fyllig ut; visserligen kunna vi ej alltid ha krukor som blomma, men växterna böra se snygga och fina ut. På fönstrets båda sidor bör man placera klängväxter, som på ett särskilt sätt ge blomsterfönstret ett rikare utseende och borde ej heller den trevliga ampeln med sin nedhängande grönska glömmas bort. Utmed fönstrets tvärspröjsar kan med lätthet placeras några små hyllor där man med fördel kan ha sina små blombar stående. Naturligtvis bör ett sådant fönster ej öppnas ständigt och jämnt.

Men så ha vi också en kategori av våra läsare som äro så intresserade av blommor att de helst vilja ha sin samling av t. ex. cactus i ett litet växthus inomhus. Vi tillråda då att fönstret inbygges såsom närliggande bild visar, varigenom man kan bli i tillfälle få upp en hög temperatur, som jämte fuktig luft kan väsentligt öka växternas växtkraft.

Emellertid kan det lätt hända att våra växter bli alltför stora och man bör då antingen dela dem eller också i god tid taga skott som då kunna placeras på halvhöga pallar nedanför fönstret.

Så vilja vi påpeka det arbete som just nu bör göras för fönsterträdgården, nämligen omplantering av en del växter för vilka tidpunkten nu är synnerligen lämplig. Vidare böra Gloxinia, Hortensior och Fuchsior ställas undan på något svalare ställe och hålles relativt torra tills våren kommer.

Till de olika växterna och deras skötsel återkomma vi en annan gång.

Rapp-
affären

Elite
DROTTNINGG. 71c.

HÖSTNYHETER
Kappor, Ulstrar & Klädningar
I RIKHALTIGT URVAL

Liptons Té
LIPTON

är och förblir
det bästa.

är världens största och
förmämsta Téfirma.

VI TITTA IN TILL GRANNAS

FÖRSTADSVILLANS INREDNING PÅ GOTT OCH ONT.

VÅRA VÄNNER ÄRO NY- inflyttade i villasamhället — eller om vi skulle säga »trädgårds- staden», vilket låter båda vackrare och riktigare. Och de berättar oss, utan att skämmas det allra minsta, att de ha sitt nöje i att gå och kika på hur grannarna ha det, inte på tomten, utan om möjligt inomhus! Och då minns vi, att de första åren idkade vi, också utan att skämmas det allra minsta, precis samma nöje. I detta betittande ligger inte vanlig nyfikenhet — det vet ni alla, som bo som vi — utan bara en livlig önskan att få se hur andra göra med sitt... Ty vi få ju göra vad vi vilja med våra rum, det är detta, som alltjämt är vårt stora intresse och ger oss våra stora möjligheter. I förbigående sagt, ser man inte alls mycket hos grannas, fönstren sitta ju inte utmed vägen. Rullgardiner behövs inte i villastäderna, som väl är, det är bara vackert att emellanåt se någon röra sig i ljuset av en lampa eller se en upplyst interiör, som alltid andas hemtrevnad.

Vi kommo häromdagen som gäster in i en villa. Då fingo vi för första gången se i matsalen med dess gustavianskt herrgårdsaktiga möbel rent mjölkvita väggar. Det var underbart vackert. Över en av de fina dörrarna satt ett skulpterat antikt kinesiskt trästycke i lackrött — och så skulle man inte ha lust att få en skymt av hur grannen har det!

Emellertid kan man inte imitera, utan får brottas med sina egna problem.

De äro så pass många, att det skall bli intressant att få veta, vad som skall ges oss på utställningen nästa år för att lösa de viktigaste av dem. Min tro är, att ingen arkitekt, hur nyttoinriktad han må vara, gör ett kvitt för den saken! Ty han sköter inte hemmet själv och vet inte alls vad som är det värsta och vad som vore verkligt funktionalistiskt att få klarat.

Det han borde skapa vore en golvbeläggning som duger. I en villa går man mycket mer ut och in än i en stadsvåning, där man hinner få av sig dammet redan i trappan eller i hissen. I villan går man direkt ut på sin sandiga, leriga tomt (leran ligger strax under gräset!) och de flesta av oss ha hundar, som glada springa ut och in som vi. Vi ha parkettgolv. Ja, det är just det dumma. Parkettgolv är en olidlig golvbeläggning — vem har trott att parkett är bra för annat än lyx? En golvbeläggning, som inte tål vatten! Korkmatta — ja, men det är dyrt. Förfärligt dyrt. Att belägga en övre hall med genomgjuten linoleum kostar ett par hundra kronor och blev det inte gjort genast, märker man, att tomten slukar så pass, att man aldrig får råd. Stengolv kän-

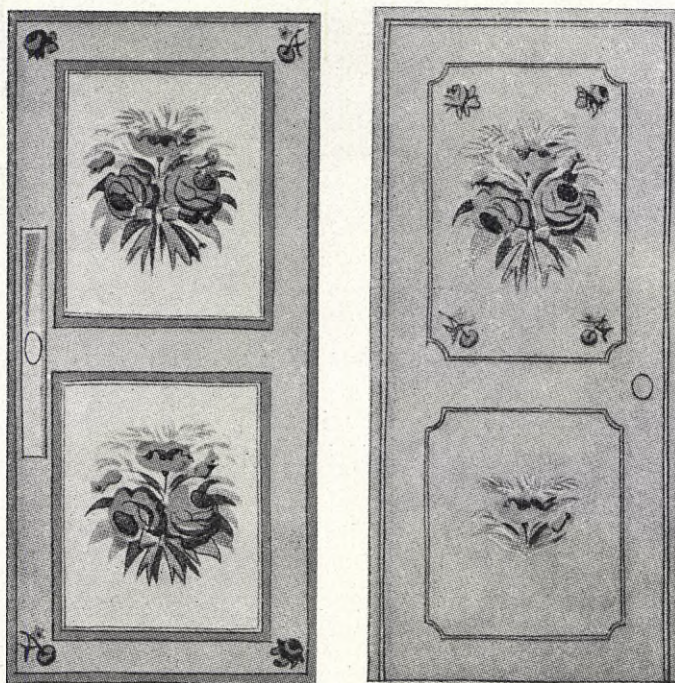

En lustig men kanske inte så rekommendabel idé har en italiensk arkitekt utfört, då han målat ett helt träd på sin vägg.

De, som bygga och bo i villastaden, ha många heminredningsproblem och här framföras några av en husmor, som har erfarenhet från mångårig vistelse i villastaden.

na vi inte till — de nyaste villorna ha dock sten i vindfånget, vilket förefaller bra. Måla golv kan man göra själv och gör det — roliga färgexperiment! — men målningen slits varje år. Alltså skola vi hålla ögonen öppna nästa år på Djurgården.

Vidare måste man komma fram till dem av oss, som ha mycket krukväxter. Fönstren äro för grunda och fönsterbrädan tål heller inte vatten! Den blir ful av det. Här behöver något göras. Vidare: marmor i köket är nog fint, men det ska

Några prov på hur man kan måla sina dörrar.

inte vara marmor alltigenom. Det behövs ett mjukare, och ändå starkt material, som man inte slår sönder servisen på. Bok lär vara ypperligt, men dyrt. Vidare ha inte andra än de allra nyaste villorna rinnande vatten med handfat i hembiträdenas rum. Vi, som ha bott härute i tre, fyra år, se med avund på de nyare villorna, som kanske äro billigare än våra. Att hembiträdet skall tvätta sig i köket är ett fel. Vidare skall W. C. aldrig vara i badrummet — det behövs badrumsaltruism nog ändå. Vidare skulle kökstaken aldrig vara vita. De håller sig inte vita — i synnerhet som ventilationen är skäpligen lam — utan bli grå. Och så få vi själva måla dem orange-röda eller blå för att »smutsen» inte ska synas. Vidare äro elementen inte bra, inte släta nog — men det gäller ju även våningen i staden och lär komma att ändras. Vidare är det opraktiskt med dessa små garderobkyffen, som byggmästarna kila in här och var — vi ha ju en

hel, härlig vind att ha kläder i! På vinden kan den del av garderoben, som inte behövs dagligen, hänga rymligt, luftigt och åtkomligt.

Vidare måste man komma fram till sina fönster. I köken stå fortfarande diskbänken framför hela fönstret, så att man måste sträcka sig för att kunna öppna det.

Vid möbleringen märker man just i villan, där man vrider sig runt efter solen på ett annat sätt än i staden, att man vill komma fram till fönstren i hela huse t. På alla sidor har man ju himmel och grönt.

Badrummen äro vanligen för små, i villan är badrummet ett av husets viktigaste. Man skall bada barn och tvätta upp, det kan ingen värd förbjuda en! och behöver hylor för badhanddukar etc.

Nu är hela spaltutrymmet fullt av klagomål. Lika mycket utrymme skulle kunna tagas i anspråk för att ventileras småproblem, som vi själva råda över: exempelvis fördelen av gardiner för källargluggarna? Alla ha det, vi har följt de andras exempel, men privat anser jag att källarfönstren skola vara fria. Däremot tycks gardiner i badrummen icke brukas. Har någon provat det och hur ställer det sig? Bli de slaka och fula? Man kunde tänka sig allehanda spel i källaren, eller för de billösa i garaget, couronne, ping-pong och annat, som skräpar och tar plats, men är för trevnad och gymnastik nästan nödvändigt. Var skall man sätta barnens trapetz? För dem äro vanligen dörr- och ytutrymmen i rummen för små. Var skall vinterpotatisen vara, i källaren, där det är rätt, eller på vinden, där det är fryskallt mitt i vintern?

Som man ser, ha vi skäl att hysa ett glödande intresse för grannas!

VERA v. KRÆMER.

5:~

Ett gediget och billigt praktverk
Carl Larssons: Svenska kvinnan genom seklen.
Rekv. direkt fr. Iduns Exp., Sthlm. Fraktfritt Kr.

5:~

PÄLSKAPPOR!
Förnämsta och största urval i Stockholm.
HAMMARS Pälssalonger, Drottning. 73 A, 3 tr. HISS
(Mitt för Ad. Fredr. Kyrkogat.)

HEMMET I STOCKHOLM

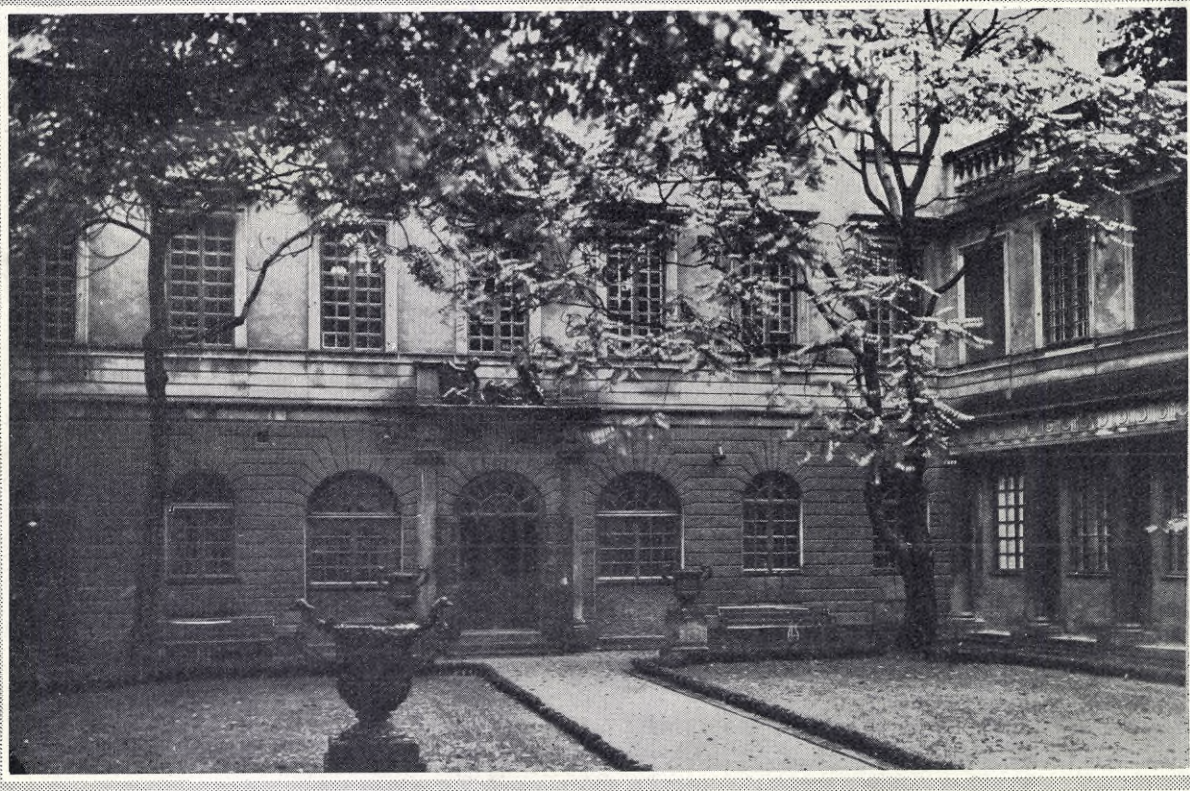
HOS ÖVERSTÅTHÅLLARE HENNING ELMQUIST

Överståthållare Henning Elmquist.

En vacker sekretär från 1700-talet.

Överståthållarpalatset sett från gården.

DET ÄR INTE STADSHUSET, SOM kanske någon tror. Inte heller kungliga slottet, som också kunde göra anspråk på skönhetspriset. Den stora massan går nog tanklöst och oförstående förbi och vet just ingenting om Nicodemus Tessin d. y:s palats på Slottsbacken, sedan 1773 bostad för överståthållaren.

I dagarna har en välbehövlig restaurering avslutats i palatset, där nuvarande överståthållare Elmquist och hans fru, född Boberg, ha sitt hem. Ett så vackert och på samma gång hemtrevligt bo får man leta efter, i synnerhet om man betänker, att det så att säga inkomponerats i en sträng, historisk miljö. Tidigt 1700-tal blandas harmoniskt med 1900-tal. Ingendera perioden dominerar utom i praktvåningen,

som Tessin själv avsåg pour la parade och som bibehålles för samma ändamål.

Stockholmaren av i dag tänker inte på att hans stad under stormaktstiden var en palatsens stad i alldeles ovanligt hög grad. Av dessa palats uppfördes de flesta på 1600-talet och ha gått växlande öden till mötes. Tessin, som flyttade in i sitt hus 1697, ville, att det skulle bli en del av den värdiga omgivning han tänkte sig åt det nyuppförda ståtliga slottet. Han hade parisaristokratiens hôtels i minne, ett hus entre cour et jardin. Någon förgård finns som bekant inte framför överståthållarhuset, men så är dess trädgård så mycket mera berömd.

Den stora vestibulen med sina kolonner och sitt svart-vitt rutiga marmorgolv

går tvärs igenom huset och där bakom skymtar man, genast porten slutit sig bakom en, trädgårdsinteriören med sina snett ställda antika pilastrar avsedda att förlänga och fördjupa perspektivet. Från väggarnas nischer skåda Apollo och Minerva ner på en sen tids oförstående och brådslande släkte. De fullända intrycket av pompöst 1600-tal. Till vänster i vestibulen ligger den s. k. Tessinska sommarmatsalen med höga fönster åt trädgården. Ett praktfullt tungt ekskåp i barock ser ut som om det all-

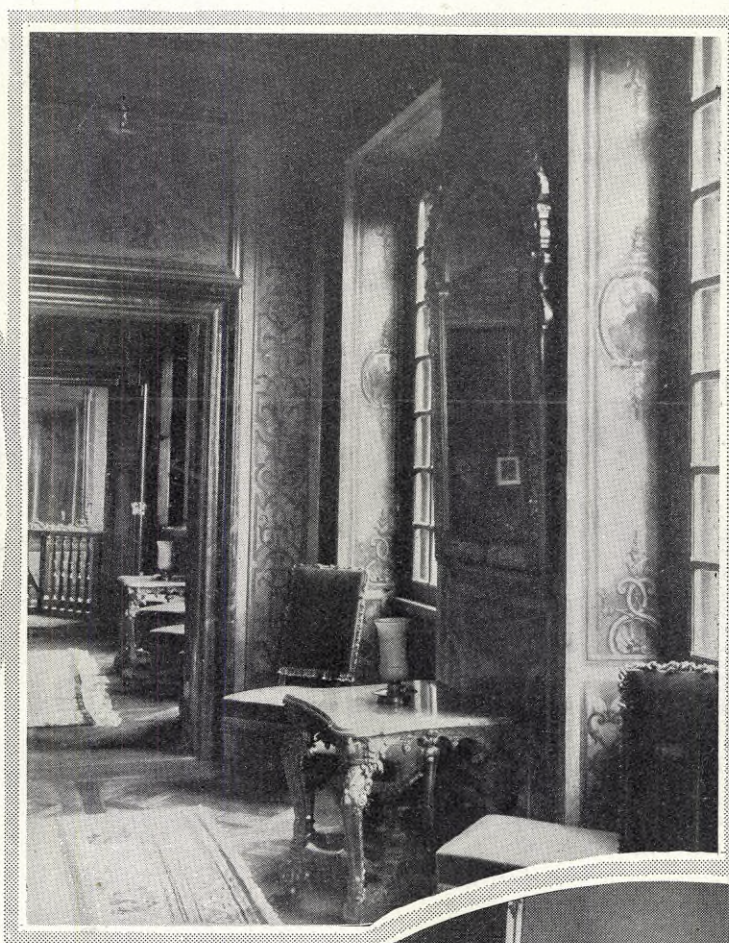

MS VACKRA STELLET HUS

OCH HANS FRU I DERAS NYINREDDA HEM.

Matstället med släktporträtt.

Fru Brita Elmquist.

En blick i Tessins praktvåning.

Matstället.

Interiör från fru Elmquists röda salong.

D. N., foto.

tid funnits där, men det är tydligen ett misstag, eftersom det hör familjen Elmquist till. I en flygel på nedre botten ligger den nu moderniserade köksavdelningen. Men den ordinarie matsalen finns fortfarande kvar en trappa upp i överståthållarens bostadsvåning. 1600-talet hänger i, trots att den nya tiden vill driva ut det med elektricitet och modern hygien. Man hade andra begrepp om bekvämlighet då.

Trappuppgången med sina kryssvalv och

breda planstenar gör ett ålderdomligt men behagligt intryck. Och en trappa upp komma vi in i överståthållarens våning. Det är först ett kabinett med vit gustaviansk möbel, hemtrevligt blommig i klädseln. Moderna handvävda linnegardiner med en mångfärgad blomranka ha komponerats till rummet av fröken Ellen Ståhlbrand. Över soffan en månuppgång i varma färger av Wilhelm Behm.

Där innanför ligger ett av husets vackraste och trivsammaste rum. Det heter inte röda salongen, eftersom det stora prakttrummet en trappa högre upp av ålder korats med detta namn, men med sin matta i hög, klar rosenfärg och sin med samma

nyans klädda mahognymöbel skulle det mycket väl kunna kallas så. Ett väldigt bokskåp i mahogny med glasdörrar är ett arv från överståthållarens föräldrahem. På väggen mitt emot står en rikt inlagd byrå i barock med vackra mässingsbeslag. Den kom till hemmet under ministertiden i Helsingfors och är troligtvis förfärdigad i Balticum.

Intill detta rum ligger överståthållarens arbetsrum, dominerat av två stormansporträtt: Axel Oxenstierna, en kopia efter David Beck och Arvid Horn, målade av Schröder.

Från herrummet leder en passage i vin- (Forts. sid. 1152.)

IDUNS PORTRÄTTGALLERI

ELNA THORÉN.
F. Nilsson, Osby. Änka efter postmästaren J. G. Thorén, Osby.
75 år den 14 oktober.

ANNA RIDDERBORG.
F. Klingspor, Ribbingshof, Norra Vi. Maka till kaptenen Carl Ridderborg, Ribbingshof.
70 år den 21 oktober.

SIGRID AHLUND.
F. Kjellberg, Djursholms-Ösby. Maka till översten Gustaf Ahlund.
65 år den 10 oktober.

SIGNE SCHREIBER.
F. von Hall, Djupadal, Mantorp. Maka till f. d. godsägaren Johan Schreiber.
65 år den 18 oktober.

ELLEN EKEDAHL.
F. Holmström, Strängnäs. Maka till apotekaren Ernst H. Ekedahl, Strängnäs.
60 år den 18 oktober.

AGNES LÖNBERG.
Fröken, Stockholm. Förste postexpeditör. Dotter till skogsförvaltaren O. R. Lönberg.
60 år den 20 oktober.

HANNA WETTERHOLM.
F. Larson, Falköping. Maka till kyrkoherden Fritz Wetterholm, Falköping.
55 år den 19 oktober.

FANNY ALVING.
F. Lönn, Stockholm. Författarinna. Maka till lektorn fil. d:r Hjalmar Alving.
55 år den 23 oktober.

EMILIA JOHANSSON.
F. Svensson, Sundbyberg. Maka till entreprenören C. A. Johansson, Sundbyberg.
50 år den 13 oktober.

GUNBORG GYLLEN-SVÄRD.
F. Sjöstedt, Malmö. Maka till köpmannen Carl M. Gyllensvärd, Malmö.
50 år den 17 oktober.

OLGA PATERSON.
F. Engström, Stockholm. Maka till majoren Oscar Paterson, Stockholm.
50 år den 18 oktober.

MAGNHILD WALLER.
F. Lindquist, Rangeltorp, Vara. Maka till godsägaren John A. Waller, Rangeltorp.
50 år den 18 oktober.

HELENE GABRIELSON.
F. Borchers, Malmö. Änka efter majoren Oscar Gabrielson, Malmö.
50 år den 19 oktober.

GERDA BJÖRCK.
Fröken, Astorp. Föreståndarinna för Killbergs Bokhandels filial i Astorp.
50 år den 20 oktober.

OLGA LÖFGREN.
Fröken, Lidingö. Föreståndarinna för Stockholms skolresebyrå.
50 år den 20 oktober.

ANNA ALLSING.
Fru, Karlstad. Maka till bankdirektören Holger Allsing, Karlstad.
50 år den 21 oktober.

MIA HJERTSTRAND.
F. Ohlsson, Kinna. Maka till postmästaren C. P. Hjertstrand, Kinna.
50 år den 21 oktober.

ELSA THUNE.
Fröken, Landskrona. Skolkökslärarinna vid Folkskoleseminariet i Landskrona.
50 år den 22 oktober.

SIGNE WESTIN.
F. Lindquist, Blävik. Maka till komministern i Blävik Nils Westin.
50 år den 22 oktober.

EDITH SANDELIUS.
F. Nyström, Ljungby. Maka till kyrkoherden i Ljungby, Angelstad och Kämma J. S. Sandelius.
50 år den 23 oktober.

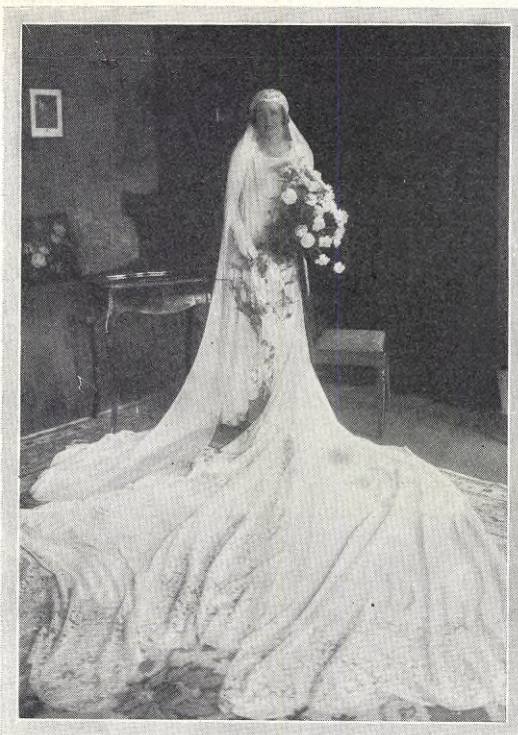
Fint Smörgåsbröd.

2½ dcl. gräddmjölk
½ ägg
1 msk. socker
2½—3 hg. vetemjöl

1 tsk. Rumford bakpulver
100 gr. smör el. margarin
1½ tsk. finstött kummin.

Beredning: Mjölken vispas tillsammans med ägget och sockret. Mjölet siktas med bakpulvret och häri nedröres äggblandningen. Degen får ej vara för lös. Sist inarbetas det kalla smöret och kumminen. Degen kavlas ut till en tunn kaka, naggas och sporras till avlånga bröd och dessa gräddas genast i medelvarm ugn.

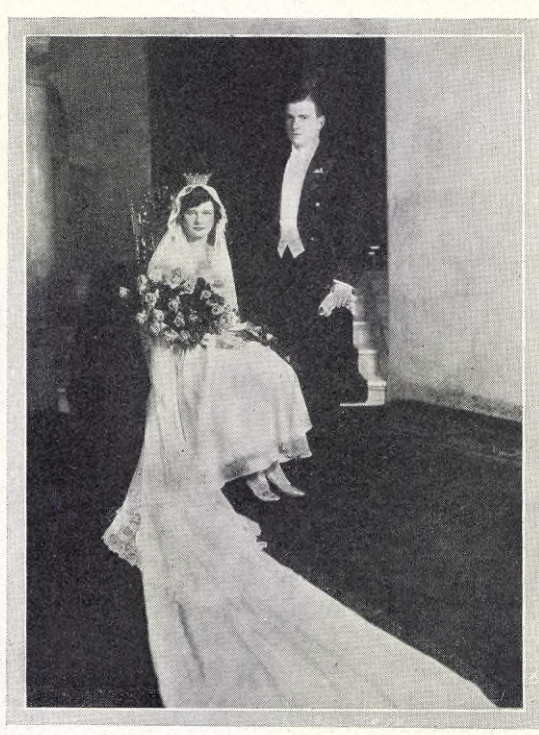

Bröllop firades nyligen i Kinna kyrka mellan fabrikören *Karl Gustav Borg* och fröken *Margit Ludvigson*, dotter till framlidne fabrikören *Ludvig Svensson*, Kinna, och hans maka. (Sättervall, foto.)

Bröllop firades nyligen i Stockholm mellan tandläkaren med kand. *Gunnar Sundelin*, Falun, och fröken *Helga Lizell*, dotter till musikdirektören *Sven Lizell* och hans maka, fru *Paula Lizell*, född *Frödin*. (Lamm, hovfoto.)

Bröllop firades torsdagen den 10 oktober i Jakobs kyrka i Stockholm mellan hr *Eric Edelfelt* och fröken *Yvonne Tollstén*, dotter till kaptenen vid Flottan *Hugo Tollstén* och fru *Anna Brodin-Tollstén*. (Lamm, hovfoto.)

Människan och hennes arbete.

(Forts. fr. sid. 1137.)

drig tävlat om pastorat? Vi göra lärargärning — med mera förstånd på individerna — det är bara arvudet som är sämre. Vi ha rätt att giva men inte att taga. Och det är inte alls i självömkän jag säger detta. — Hur löjligt du nu än tycker det låter, så tycker jag, det är farligare för männen att ha samvete att hålla på denna fördelning än för kvinnorna, som ju i alla fall sålunda ha tillfälle att vara mecenater åt samhället, låt vara i de flesta fall ofrivilligt.»

Men denna fråga hänger också ouppslösligt ihop med hennes hela psykologi. Det är inte utan att man bakom jämförelsen mellan den utåtvände, som finner sig tillrädda med detta livets mångahanda och den inåtvände, som kommer så ömkligt tillkorta därmed, tycker sig skymta den manliga själsläggningen, som duger att erövrå världen, och den kvinnliga, som bara fått till uppgift att skapa en atmosfär, som ger tankarna rikare mening och skänker institutionerna ett nytt värde. Äkthetens problem sammanhänger med kvinnans problem även däri att kvinnan, såsom mera omedveten, på visst sätt också är mera omedelbar än mannen. Hennes egen saga om Adam och Eva efter syndafallet kastar en blyxtbelysning över detta. Adam förebrår sin hustru:

»Du är bara lera, ingenting begriper du, bara lera och synd. Men jag hade fått ande inblåst i mig, ty jag är en man.» Eva kände sig så liten och olycklig — han måste ju ha rätt, eftersom han kunde uttrycka det alltsammans, tänkte hon. Och någonting sade henne, att han behövde nu, att hon trodde högt om honom. Hon lät honom därför undervisa sig om hur det hängde ihop med hela världen. — Hon kunde ingenting förklara, ty namnen på alla ting buro ju mannens mening om deras väsen. Men hon förstod något som låg bakom orden, något som han inte kunde se. — Till sist beslöt hon gå hela den långa vägen, där man lär sig namnen, för att äntligen kunna

förstå och förstås. Mannen sade: »Du går ifrån mig. Din plikt skall du göra här hos mig. Du behöver inte förstå för det. Ty plikt är att göra vad man inte vill.» — Men kvinnan svarar: »Ingen plikt är ännu gjord, förrän fröjden att fylla den kommer till, skiner omkring den och gör den till mer än plikt, till skapelse.»

I sina sociologiska arbeten, som under 1920-talet i rask följd efterträtt varandra, delvis som frukt av föreläsningar på Socialpolitiska institutet, har hon gjort en betydelsefull avstickare från individualpsykologi till samhällspsykologi. Sådana böcker som *Vila och arbete*, *Samhällstyper och medborgarideal*, samt *Människan och hennes arbete*, visa oss en för hennes inåtvända läggning förvånande förmåga av vaken iakttagelse inom

några av nutidens mest aktuella arbetsområden. Och hennes handböcker för lärare över Bergspredikan och Apostlagärningarna utgöra enligt fackmäns omdöme helt enkelt ovärderliga hjälpredor för både lekmän och lärare, där man i kortfattad och lättläst framställning får vetenskapens senaste resultat.

Som historiker är Emilia Fogelklou framför allt medeltidstecknare, och särskilt har hennes inträngande i medeltidens naivt konkreta själsliv gjort henne lyhörd för dess många humoristiska sidor. Mest framträder detta i det populära och rikt illustrerade arbete, som en kännare kallat »boken om Birgitta», (1919). Den är icke en biografi i vanlig mening, snarare då en psykologisk studie, där författarinnan särskilt ur Birgittas kvinnomedvetande söker förstå hennes religiösa själsliv.

Till samma grupp, om än till annan tid, hör hennes nyutkomna arbete *James Nayler*. En sällsam gestalt i religionens historia. Det är en visserligen vetenskapligt dokumenterad men fullt populärt skriven bok om ett 1600-talshelgon, en tapper kavalleriofficer bland Cromwells järnsidor, som slutligen blev kväkarnes första ledare och författare och genom ett verkligt martyrlidande vid endast 42 års ålder gick döden till mötes. Naylers martyrskap var på visst sätt självådraget: i ett anfall av vad man måste kalla sinnesförvirring, d. v. s. ett slags identifiering med Kristus, hade han av dyrkande anhängare blivit förledd till ett ganska meningslöst inridande i Bristol, som måste förefalla samtiden som en hädisk härmning av inridandet i Jerusalem. Men det sätt, varpå han sedan bar följderna av sin förvillelse, stämmer även den nutida åskådaren till mildhet, och Naylers historia har åtskilligt att ge åt vårt eget tidsskede, som placerats mellan två olika slags trångsinthet — pingströrelsen och den medicinska materialismen. Den överspände extatikern når slutligen genom mycken bedrövelse fram till den ödmjuka stillhet, som övervinner allt jordiskt och tillfälligt, och den våldsamt överhettade spänningen slutar i full harmoni.

Valet av detta studieobjekt är icke det

I Engelbrektskyrkan i Stockholm sammanvigdes torsdagen den 10 oktober löjtnanten vid Skånska kavalleriregementet *Sven Wawrinsky* och fröken *Kate Setterwall*, dotter till kaptenen i Fortifikationen *Albin Setterwall* och hans maka, född *Neijber*. (Lamm, hovfoto.)

minst betecknande för Emilia Fogelklous egen psykologi. Ty sitt egnaste fält har hon dock i det, som Kierkegaard kallar »Den enkelte», och inom individualpsykologiens område har hon säkert inte på långt när sagt oss sitt sista ord. På mer än ett sätt är hon införare av nya idéer i svensk kultur. Så har hon redan 1912, efter att ha gått på Bergsons föreläsningar i Paris, framlagt hans system i ett föredrag inför Lunds teologiska sällskap — endast ett år efter sedan hans bok, *Den skapande utvecklingen* blivit tillgänglig på svenska. Och redan i hennes första essaysamling finner man den psykoanalytiska lidandesvägen så pass klart antydd, att man måste betrakta henne som en av de allra första, vilka i vårt land över huvud taget intresserat sig för detta nu efter tjugu års förlopp så aktuella studium.

Får man uttala en förhoppning om hennes litterära framtid, skulle det vara, att hon hädanefter finge ge fritt spel åt de konstnärsanlag, som hittills bara då och då tillåtits att glimta fram i hennes arbeten. Jag tänker härvid inte bara på hennes poesi, utan också på de små reseskisser från Paris under världskriget, dem hon 1916 utgav under titeln *Från långtansvägarna*. I hennes iakttagelser här framträder mycket av den godhetens glädje, som gör hennes personlighet särskilt tilldragande för dem, som ha förmånen av hennes vänskap.

Men här liksom i fråga om det intellektuella, har Emilia Fogelklous haft ett komplement i sin man, den nyligen alltför tidigt borttryckte geografen, historikern och estetikern Arnold Norlind — en betydande länk i den konstnärligt begåvade brödrakedjan. I Norlinds sista arbete med den enkla titeln *Från min veranda* — ett sällsynt rikt testamente till alla dem som längta efter äkthet i sitt religiösa liv, kan man också utan svårighet läsa sig till något om en själs gemenskap, som är oberoende av varje yttre skiftning.

LYDIA WAHLSTRÖM.

Ska man tala sanning?

(Forts. fr. sid. 1139.)

Vi historiker äro också kanske de enda, som rätt förstå att vara rädda för de långa, de skrivna lögner. Det finns inte något som på oss verkar så dumt, så demoraliserat, så andlig dekadens, som att få i våra händer brev eller dagboksutdrag av samma person, som påtagligen motsäga varandra eller kunna bevisas vara lögnaktiga. Man har ett intryck av att brevskrivaren är dömd till evigt ståndande vid skampålen, så nesligt, så kränkande för hans minne förefaller ett eller tvåhundra år efteråt detta vittnesbörd om människans småsinthet, feighet, brist på ärligt ansikte och ärliga uttrycksmedel. För det mesta är ju också dessa posthuma lögner, som man påträffar, bara smålögner. Brev som äro feldaterade är det vanligaste — man har antedaterat sitt svar för att icke behöva besvara en senare anländ förfrågan, bemöta en osympatisk förebråelse eller avgiva en avfordrad redovisning. Posten är osäker och går långsamt fram — det finns ingen möjlighet till kontroll!

Men otaliga medelstora lögner påträffar man även bland de posthuma. Om man nämligen tager sig friheten att till de medelstora räkna kärlekslögner. Såsom varande av den art att de falla intill oundviklighetens kategori, borde de till och med få räknas till de små lögner. Deras stora och djupa verkningar och de rubbningar

de åstadkomma hos motparten göra emellertid, att man måste kalla dem stora. Medelproportionalen tagen, komma de in i mellersta kategorien. Mätta med hundra eller tvåhundraårigt avståndsförstoringsglas verka alla dessa lögner, som personforskningen träffar på, underbart små och lumpna. Efteråt kan man knappast begripa, att en person, som kunnat vara så småsint, att han gett sig till att sätta ihop små lögner, har kunnat uträtta något i världen! Och hur djupt och hälsosamt drager man inte andan av befrielse, när man någon gång påträffar ett öppet uttalande, en frank bekännelse eller en ärlig kärleksbikt. Men med bitterhet måste antecknas, att det händer endast ytterst sällan. Det intressantaste med det historiska avståndet är, att det förstörar de ädla gärningarna och gör de fega och dåliga än fegare och uslare.

Om vi inte lära oss att tala sanning för vår samtids skull, vore det kanske skäl, att vi i alla händelser gjorde det för att skona eftervärlden för en orättvis uppfattning av och hårda omdömen om mänskligheten. Ty samtiden kan i de flesta fall inte kontrollera våra lögner. Men eftervärlden är en obönhörlig detektiv, och vi undgå honom icke. Råka vi bli bara lite helst ryktbara, och — som sagt, är det ju i sista hand tillfälligheten som avgör om vilka som slutligen bli det — så få vi sedan stå vid skampålen i månghundra år.

ALMA SÖDERHJELM.

Hemmet i Stockholms vackraste hus.

(Forts. fr. sid. 1149.)

kel mot husets sträckning som förenar bostadsvåningen med sovrummen. Det blir en rad smala, starkt belysta rum, som lämpa sig utmärkt till tavelgalleri, men för övrigt sakna praktisk betydelse för en modern våning. Med några intressanta porträtt, ett par goda kopior från Helsingfors av Gustav III och hans drottning, släktporträtt m. m. har här skapats graciösa interiörer i sen 1700-tals stil.

Vi återvända genom herrummet till husets största rum, matsalen, som har slottslika dimensioner. Flygeln försvinner som en dockmöbel i dess djup. En utsökt orientalsk matta ger rummet ett festligt tycke. En spinett med rika inläggningar och skulpturer och ett holländskt silverskåp med blänkande pjäser äro intressanta detaljer i inredningen.

Iparadvåningen två trappor upp är det inte uteslutande de Tessinska praktrummen med deras stela fastän ståtliga inredning, som möta oss. Två moderna salonger, fyllda av vackra, smakfullt ord-

Iduns kvinnoklubb

började den 3 okt. sin säsong under de angenämaste former. Programmet hade lockat mer än fullt hus, men med gott humör trollades oförutsedda platser fram och samtliga damer tycktes vara nöjda med den nya lokalen, som är både elegant och trivsam. Föredraget av författarinnan Marika Stjernstedt om Marocko åhördes med spant intresse; det var en livlig och intressant skildring, som genast stimulerade lusten att köpa den snart utkommande boken om Marocko av författarinnans hand. Efter föredraget följde sång av fru Ester Staaf-Berggren, livligt applåderad.

Nästa sammankomst äger rum torsdagen den 17 oktober kl. 8 em. i Margarethaskolans lokaler Hamngatan 10. Därvid kommer professorskan Ann Margret Holmgren att berätta och läsa några kapitel ur sin nyutkomna bok om Selma Lagerlöfs barndom och ungdom.

nade bohagsting höra till överståthållarens privata bostad.

De Tessinska rummen som vätta åt trädgården, ligga i en utsökt fil och verka redan genom sina proportioner estetiskt betagande. Röda salongens plafondmålningar med det välvda taket indelat i fält av pilastrar och Apollo och hans musers svävande i olympiska rymder är skildrat många gånger. Dörrarna i intarsia ha målningar till överstycken, väggfälten visa stor variation. De tunga rakryggade barockmöblerna i rött med förgyllning äro endast kopior, men ytterst stiltrogna. Barockkronor med slipade kristallkläppar vänta på att lysa upp de tungt ornerade rummen. Det är lustigt att stiga direkt in i en länge sen förgången tid som här. Skada bara att Carl Gustaf Tessins praktmöbler från en något senare del av 1700-talet inte kunde få stanna kvar här. Han måste sälja sin fars skapelse redan 1755. Det är inte bara plafondens dekoration som inramats av en arabesk. Människoödena som utspelats inom palatsets väggar ha också följt en nyckfull linje. Av de sexton överståthållarna, som bott här sen 1773 var Gustaf Mauritz Armfelt en.

Palatset, som också undergått skiftande öden från omild behandling till pietetsfull restauration, har åtminstone på senaste tid gått en renässans till mötes.

ETH. K.

”Vårt hederliga gamla Sverige.”

Ett memento.

SKALL VI ALDRIG MER KUNNA FÅ ANVÄNDA detta vackra uttryck med gott samvete? Det ser nästan så ut när vi knappast kan öppna en tidning utan att läsa om försnillningar, förfalskningar, bedrägerier och underslev. Och detta inom snart sagt alla samhällsgrupper.

Nej, inte alla. Sveriges rakryggade bönder hålla sig visst för goda att gå med i den allmänna häxdansen.

Vad beror nu detta alltjämt tilltagande elände på? Vi kan inte bara skylla på krigets allmänna demoralisation, hur stor del det än har i det onda. Vi får nog ta den drygaste delen av skulden på oss själva, på vår egen svaghet. Vi vill leva för gott, vi har lagt oss till med för dyrbara levnadsvanor, vi har fått för stora anspråk på livets materiella goda. Nå, detta kan ju tyckas vara vars och ens ensak om man har råd att bestå sig med överflöd och lyx eller inte.

Men är det verkligen så? Den frågan har vi kvinnor särskild anledning att göra oss. På oss beror i hög grad hurudana hemmets vanor gestaltar sig. Här har kvinnorna helt säkert en verklig mission. Har vi kvinnor fyllt denna mission så långt det varit oss möjligt? Kanske och kanske inte. Men säkert är att frågan är så viktig för en allmän uppräckning ur denna ohederlighetens försumpning att den tål vid att noga skärskådas av alla kvinnor.

Hur ofta ser man inte ”för högt levnadssätt” som en första orsak till försnillningar? Här har vi den punkten där kvinnorna kan få inflytande och bidra till ett bättre tillstånd. Vi måste lära oss själva och våra barn att det är en skam att leva över sina tillgångar, att det är ohederligt att göra utgifter som man inte har råd till, inte är viss om att kunna betala. Här är det kvinnornas sak att se upp och hålla igen.

Låt oss leva enklare! Inte bara för vår egen ekonomis skull som kanske medger även överflödiga utgifter utan också för att inte föregå andra med dåligt exempel och framförallt för att ge våra barn enkla levnadsvanor. Detta kan för hela deras framtid bli av grundläggande betydelse. Och vem vill inte rädda sina barn från att bli bedragare? Det är en olycksalig ovana man har att rätta sina

Dåsighet och Olust

är enligt vetenskapen bevis på dåligt blod och otjänliga ämnen i kroppen, gifter som måste rensas bort.

Fruktsalt-Samarin renar effektivt blodet, befriar magen och tarmarna från osunda samlingar, utdrivar den skadliga urinsyran från kroppen, är välgörande för levern och njurarna.

Fruktsalt-Samarin utför en grundlig invärtes rengöring vilket sätter kroppen i god form, därför är det hälsobringande att dagligen dricka **Fruktsalt-Samarin**. Pris pr fl. kr. 2.50. Säljes överallt.

Obs! Ej i lös vikt.

Cederroths Tekn. Fabrik, Sthlm

Skol- och hemslojd

Hyvelbänkar praktiska modeller, omsorgsfullt utförda, billigt pris. Begär prospekt från **Stockamöllans A/B** Stockamöllan, tel. 9

Badinrättningen

Telefon Sö. 330 56 och Sö. 4867.

Etablerad 1875.
Södermalms Tvätt- & Badinrättning
Badstugatan 4.
Tvättinrättningen
Telefon Sö. 336 30 och Sö. 15735.

Advokaten Eva Andén

Ledamot av Sveriges Advokatsamfund, Herkulesgat. 14, f. d. Lilla Vattugat. 14. Tel. 7575. STOCKHOLM. Tel. 7576. Specialitet: Familje- och arvssaker, Botredningar och testamenten. Även skriftliga förfrågningar.

En gåva.

Det stora modemagasinet "Mimosa" sänder Er som reklam för sin affär

en vacker äkta japansk pärlkedja, 150 cm. lång, för Kr. 1: 35, 6 st. sändes portofritt mot efterkrav. Insändes beloppet i pengar, postanvisning eller frimärken samtidigt med beställningen, blir portot endast 30 öre, som då med-sändes. Ni torde medgiva, att då priset är så lågt, måste Ni anse värt erbjudande nästan som en gåva.

PENGAR ATT FÖRTJÄNA.

Skulle Ni själv ej ha användning för dessa värdefulla pärlkedjor kan Ni lätt skaffa Eder en god daglig förtjänst genom att sälja dem till vänner och bekanta för 4- eller 5-dubbel pris.

Den nya hattjournalen

över de senaste moderna damhattarna till långt under halva priset sändes gratis. Skriv genast till "Mimosa", Vesterbrogade 138, Köpenhamn.

egna vanor efter andras. När rike herr Pål bjuder på champagne, så måste fattige herr Pär svara med samma dyrbara dryck. När rika fru Solros ideligen visar sig i nya toaletter så måste fattiga fru Blåsippa göra så med. Varför? Aldrig, enklare än andra. Det har blivit en oskriven lag, som säkert har förstört ekonomin för mer än en av de olyckliga, som sedan fått sona sitt brott med frihetens förlust och vanära.

Kvinnornas elegans har stigit i oerhörd grad. Nu är det visserligen så att vi har lärt oss att klä oss vackrare än förr, och det är ju bra, och vi har lärt oss att sy våra kläder själva, vilket också är bra. Den korta lilla klädningen är ju numera så lättsydd att vem som helst på några timmar kan göra sig en ganska stilfull klänning för ett blygsamt pris. Och det lyser ju upp i det gråa vardagslivet att se frun i huset nätt och pryddigt klädd. Men hur ofta har inte dyrbara toaletter skadat mannens ekonomi? Hellre hur enkelt som helst än en enda kronas utgift utöver vad man vet sig ha råd till. Vore detta A. B. C. D. i hemmet och vid barnens uppfostran, skulle säkert många olyckor kunna undvikas.

En enkel vardagskost är en viktig sak, inte bara för ekonomin men lika mycket för hälsan. Och här kan vi kvinnor bli allsmäktiga om vi anstränger oss och använder en smula klokhet. Det heter ju att "kvinnolett övergår mannens förstånd". I detta fall kan kvinnolistan vara på sin plats till förmån för man och barn.

I det hela är det otroligt vad en klok kvinna kan vara för ett stöd åt sin man. På henne hänger det kanske, när allt kommer omkring om den svenska hederligheten skall kunna komma tillbaka eller inte, om vi skall slippa att i varje tidning känna oss förödmjukade av de bedrövliga rubrikerna som skär oss i hjärtat eller om eländet skall upphöra.

"Vad kvinnan vill, det vill Gud", säger det franska ordspråket. Det är ett nyttigt ord att minnas. ANN MARGRET HOLMGREN.

Möte med en ung sjöman

(Forts. fr. sid. 1140.)

mannen är trött på sjön, trött på haven och hamnarna, han vill inte tala om något som hör dit, det är vardag för honom. Jag kommer ibland att undra över honom, det är som om det fanns något dubbelt hos honom, han tycks aldrig vara helt närvarande i nuet, det är som om det låg en slöja över livet för honom. Kanske har han någon hemlighet, går och bär på något inom sig —

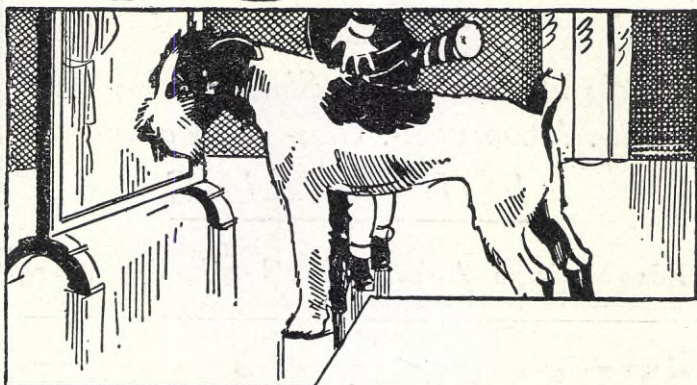
Det är en kväll, vi skall nu skiljas och gå olika vägar. Vi sitter och ser ut över bygden, skuggorna av träden faller långa ut över fälten.

Tystnad.

— Jag vill säga dig något, börjar han då med låg röst. Jag vill inte ha narrat dig. Jag sade att jag var på väg hem till min mor, och jag sa visst också något om en flicka. Men det är inte sant, nej, nej! Jag skall förklara det, det är så underligt för mig. För ett par år sen var jag på väg hem liksom nu, men då hade jag brått och vandrade inte, jag skulle överraska, jag hade länge låtit vara med att skriva. Jag hade en sparad hyra på fickan och en hel del saker hade jag med mig. Jag hade till och med en liten papegoja i en bur med mig. Den kunde jag kanske ge åt någon, tänkte jag, hon borde bli glad åt den, där hade väl aldrig varit en papegoja förr där i trakten. Men tiden hade inte stått stilla

spegelblankt

Gahns Bonvax har bl. a. följande fördelar:

Arbetet med golvboningen underlättas.

Hållbarheten av mattor och parkettgolv ökas.

Nyttan förenas med nöjet.

Skinande golv blir resultatet.

Gahns Bonvax

Bonar lekande lätt.

B. 6.

DE UPPBURNA
UPPSALAFABRIKATEN

— av varje husmor kända för sin utsökta arom: —

KUNGS-ÄTTIKA

framställd genom jäsnings av alkohol.
Ej att förväxla med ättiksyra.

SLOTS-SENAP

kännarens förtjusning!

Rekord-Senap

Skånsk typ. Överträffad.

Guldmedaljer 1924, 1927, 1928

A/B UPPSALA ÄTTIKSFABRIK
UPPSALA.

Iduns annonspris:

Pr millimeter enkel spalt: 50 öre intill bred textspalt, 40 öre å övriga sidor e. t. Helmsarg. 55:—, halvmsarg. 30:— pr gång. Hellsida f. t. 750:—, hellsida e. t. 600:—, Lediga platser och platsökande 30 öre.

Tel. 1646 o. N. 6147

Grundlagd av

FRITHIOF HELLBERG

IDUN

Chefredaktör:

EVA NYBLOM

Iduns prenumerationspris:

UPPL. A.	17:—	UPPL. B.	15:—
Helvt år	9:—	Helvt år	8:—
Halvt år	4:50	Kvartal	4:25

Tel. N. 1602 o. N. 6147

Tel. Redaktionen N. 9803 o. N. 402. Verkst. dir. N. 4304

Olycksfall- och sjuk-, Skadestands-, Automobil-, Motorcykel-, Glas- och Vattenskada-
FÖRSÄKRING

Försäkrings A.-B. NORNAN, Göteborg.

SYDSVENSKA BANKEN

Ställning den 30 sept. 1929.

Tillgångar:		Skulder:	
Kassabehållning	5.055.437: 58	Aktiekapital	34.000.000: —
Obligationer	15.630.207: 79	Depositions- o. kapital- räkningar	72.954.876: 88
Fastigheter	6.747.591: 75	Sparkasseräkning	34.558.586: 71
Inventarier	100: —	Check- o. uppsägnings- räkningar	28.074.281: 94
Låneräkning	56.966.224: 96	Postremissväxelräkning	2.946.748: 45
Växlar	55 158.173: 16	Inhemskas banker	6.115.699: 84
Checkräkning	28.004.014: 56	Utländska banker och och bankirer	5.491.358: 88
Inhemskas banker	2.063.132: 98	Andra räkningar	8.406.007: 75
Utländska banker och bankirer	7.643.418: —		
Andra räkningar	15.279.259: 67		
	Kronor 192.547.560: 45		Kronor 192.547.560: 45

Utmärkta organ

för

annonsering i landsorten:

Arboga: Arboga-Posten.	Mora: Mora Tidning.
Avesta: Avesta-Posten.	Motala: Motala Tidning.
Bollnäs: Tidningen Ljusnan.	Nyköping: Södermanlands Läns Tidning.
Borlänge: Borlänge Tidning.	Nässjö: Nässjö-Tidningen.
Borås: Borås Tidning.	Piteå: Norrbottens Allehanda.
Engelholm: Engelholms Tidning.	Skara: Skaraborgs Läns Tidning.
Eskilstuna: Eskilstuna-Kuriren.	Skövde: Skaraborgs Läns Annonblad.
Falkenberg: Hallands Nyheter.	Sollefteå: Sollefteå-Bladet.
Falun: Falu-Kuriren.	Strömstad: Strömstads Tidning.
Gävle: Gefle-Posten.	Sundsvall: Sundsvalls-Posten.
Halmstad: Tidningen Halland.	Säter: Sätters Tidning.
Hedemora: Södra Dalarnes Tidning.	Söderhamn: Söderhamns Tidning.
Hudiksvall: Hudiksvalls-Tidningen.	Söderköping: Söderköpings-Posten.
Hälsingborg: Helsingborgs Dagblad.	Södertälje: Södertälje Tidning.
Härnösand: Härnösands-Posten.	Sölvesborg: Sölvesborgs-Tidningen.
Hörby: Mellersta Skåne.	Tranås: Tranås Tidning.
Jönköping: Smålands Allehanda.	Trälleborg: Trelleborgs Allehanda.
Kalmar: Barometern.	Uddevalla: Bohuslänningen.
Karlskrona: Karlskrona-Tidningen.	Ulricehamn: Ulricehamns Tidning.
Karlstad: Värmlands Läns Tidning.	Umeå: Västerbottens-Kuriren.
Katrineholm: Katrineholms-Kuriren.	Uppsala: Tidningen Uppsala.
Köping: Bärgslagsbladet.	Vadstena: Östgöta-Bladet.
Landskrona: Landskrona-Posten.	Visby: Gotlänningen.
Linköping: Östgöten.	Vänersborg: Elfsborgs Läns Annonblad.
Ludvika: Ludvika Tidning.	Västervik: Västerviks-Tidningen.
Luleå: Norrbottens-Kuriren.	Västerås: Westmanlands Allehanda.
Lysekil: Lysekils-Posten.	Växjö: Nya Växjöbladet.
Malmö: Skånska Aftonbladet.	Örebro: Örebro Dagblad.
Mariestad: Tidning för Skaraborgs län.	Örnsköldsvik: Örnsköldsviks Allehanda.
Mjölby: Mjölby Tidning.	Östhammar: Östhammars Tidning.

ARTI HEMFÄRGER
äro utan jämförelse bäst.
A.-B. EUG. WINGÅRD, MALMÖ.

därhemma och ingenting var som förr. Mor, hon var borta, hon låg under en gravkulle med några maskrosor på. Och i hennes stuga bodde någon annan. Vad hade jag i den byn att göra, jag gick där och det var ingenting, jag kände knappt någon enda där längre. Jag min- des en flicka från förr, men jag såg hen- ne inte, nej, hon gick väl inte kvar där i byn, hon var ju stor nu, en dam, vac- ker och levnadsglad. Jag frågade någon om henne. Ja, i staden, och gift också visst! Jag gick in i en gård och ville ge dem papegojan, men de ville inte ha den, ville inte ha den och ha besvär med, nej tack. Då gick jag in i skogen och dödade den, begravde den lilla kroppen i skogsmullen. Ja, allt var förändrat emot förr. An var utdikad, en rak fåra, inga djup, inga näckrosor, ingen fisk heller. Ett par stenar som jag kom ihåg var övergrodda och vid den ena låg en myr- stack. Och träden hade vuxit, en del av de största var borta. Men någonstans i någon hamn väntade kanske ett fartyg som behövde en eldare, väntade på mig — nu ville jag inget annat än sova och arbeta. Och så skulle jag liksom andra ha glömt allt och bara levat. Men jag kunde det inte! Jag glömde liksom bort att jag varit hemma, att mor var död och allt, jag glömde det nästan riktigt. Jag föreställde mig allt därhemma såsom förr, jag skulle spara hyran, komma och över- raska någon gång — jag behövde väl det där att tänka på. Och nu — var är jag på väg? Jag vet ju att jag inte har något att vara på väg emot. Men, å, jag var ju trött och led på sjön och det livet, det eviga gröna vattnet äcklade mig — jag ville förnimma mark omkring mig, mull och grönska, jag ville ligga i gräs. Jag hade en rasande hunger efter träd och gräs och jord. Och jag gick. Ibland tycker jag att jag är på väg hem. Det är ju inte så, nej. Nu vet du det. Jag ville inte narra dig —

Han tystnar.

Strax därpå skiljas vi och går varsin väg. Och det är blå skymning.

Man flyttar in i det nyaste nya.

(Forts. fr. sid. 1143.)

Överhuvudtaget är det förbluffande lågt i tak, både i rum och skåp, kristallskålen på fot får stå på köksbordet, de broderade gar- dinerna få klippas av på mitten, taklampan i sin kedja kan man nästan stöta till med arm- bågen och tavlorna få klämma ihop sig på de tapetlösa målade vägarna mellan skåpet och taket. Den öppna spisen, som går ända ned till golvet, är förtjusande att se på, men vän- der man sig bort en minut så kan brasan hop- pa ut på mattan och familjelyckan gå upp i rök. Ytterdörrens handtag och ringklocka äro av praktiskt svart material, medan brevlådan och gångjärnen äro av det gamla putsför- drande —

Detta är blott några detaljer ur hyresgäs- ternas erfarenhet, som visa, att den nya arki- tekturen med sitt klara och sakliga språk dock ännu inte talat riktigt till punkt. Vilket man inte heller kan begära — då vore ju också utvecklingen slut.

BANG.

Original eller reproduktion.

(Forts. fr. sid. 1145.)

ifråga, att på mina väggar hänger saker, som visst inte skulle finna nåd för kritiska ögon. Där är en tavla av prästgården, där jag föddes. Jo, det är en akvarell,

ASPIRIN
Tandvärk, Huvudvärk,
Nerv- och Muskel-
smärtor
eller följer av förkyllning, så- som migrän och reumatism, bekämpas säkert, om Ni i rätt tid tar ASPIRIN. — ASPIRIN är oskadligt för organismen, särskilt då för hjärta och mat- smältningssystem.
Erhålles i alla apotek i rör med 20 st. ta- bletter å kr. 1:—

Svenska Eldbegängelseföreningens Expedition
Stockholms Eldbegängelsebyrå
Sveavägen 25 2 tr. Hiss. Stockholm. Öppen 10—4. Lördagar o. Helgdags- aftnar 10—2. Expedition och sekre- tariat 13789. Tel. Norr 22 00 för eld- begängelser, norr 22 80 för medlemsan- mälningar. Begravningsförsäkring.

Res
med
Unica
RESEFFEKTER

Ändamålsenligt och ekonomiskt
är bruket av **Trelleborgs gummisulor**. De påsätts läderskodan och utgöra en förbättring av den vanliga läder- sulningen. De äro fasta och böjli- ga som läder, tillpassas lätt efter skons konturer och hindra vatten och kyla att tränga igenom. Pris kr. 2:50, 2:25 och 2:— för resp. herr-, dam-, och barnstolar.
Eleganta och med lädrets egen- skaper, men 3 gånger så slitstarka som detta äro
TRELLEBORGS GUMMISULOR & KLACKAR
Erhållas överallt hos sko-, läder- handlare och skomakare.
TRELLEBORGS GUMMIFABRIKS A.-B.
Stockholm TRELLEBORG Göteborg

Det är så enkelt att bli smärt!

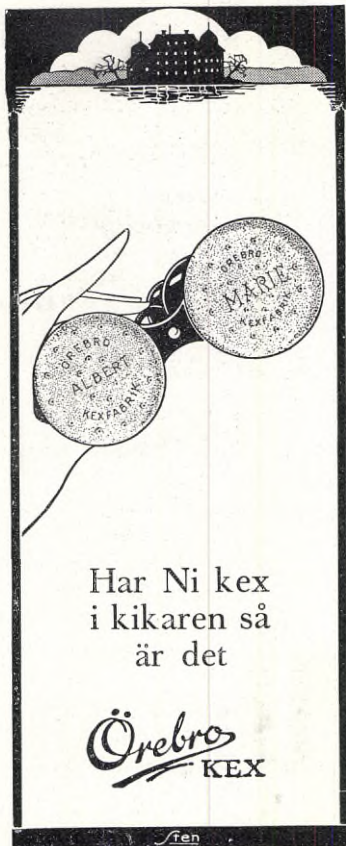
Läs hur lätt det går:

Frederiksberg 15-8-29.

Jag har varit riktigt nöjd med det förra glaset Facil. Sänd mig omgående ännu ett glas, då jag icke har fler kvar. Jag har lättat precis 2 kg.

Högaktningsfullt M. S.

Så skrives det dagligen till oss från Damer och Herrar, som uppnått lika goda resultat och som nu äro lyckliga över att hava blivit befriade från sin korpulens. — Och det hela är så lätt, Ni håller icke diet, Ni riskerar icke att taga skada av det, om Ni blott följer bruksanvisningen — och det kostar Eder endast en ren bagatell. Köp på apoteket ett glas Facil med 100 pastiller till kr. 4:00 pr glas. Följ den närslutna bruksanvisningen. Resten går av sig själv. Normalviktstabell medföljer varje glas.

Har Ni kex i kikaren så är det

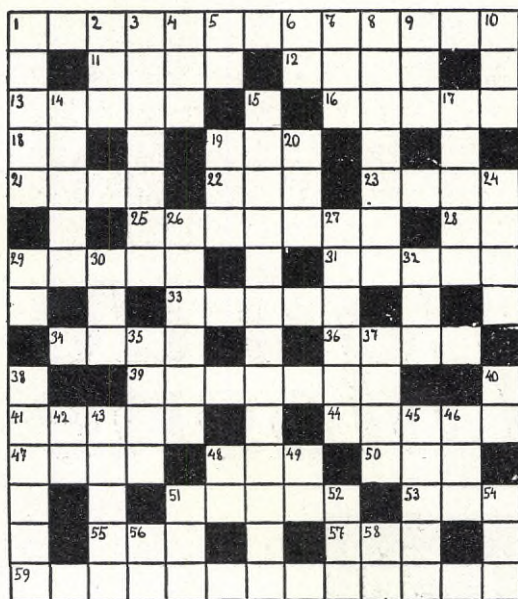
Örebro KEX

Glansing
putsar skorna fina så att de som solen skina

men utförd av min bror, när han var femton år. Den skulle möjligen med modern terminologi kunna kallas naivistisk, det vore artigt av den som sade så. Vad han tänkte därvid, bekymrar mig inte. För mig är tavlan kär. Ett gammalt landskap i 1880-tals stil älskar jag också. Men mest därför att det hängde i mitt föräldrahem och väcker idéassociationer i massor. Det är ingen estetisk synpunkt, av en ren händelse är det ett original med ett namn av god klang. Men mitt värsta kätteri är nog, att jag än i dag sörjer ett oljetryck, ja, just ett gammaldags hederligt oljetryck som såldes på auktionen efter föräldrarna för trettio år sen och som hette »Den första läxan». Då kan man tänka sig resten. Jag skulle utan att rodna ha placerat det över min salongssoffa och uthärdat hur mycket tyst hån som helst. Så att ni ser jag är inte vidare lämplig som intervjuobjekt i den här frågan.

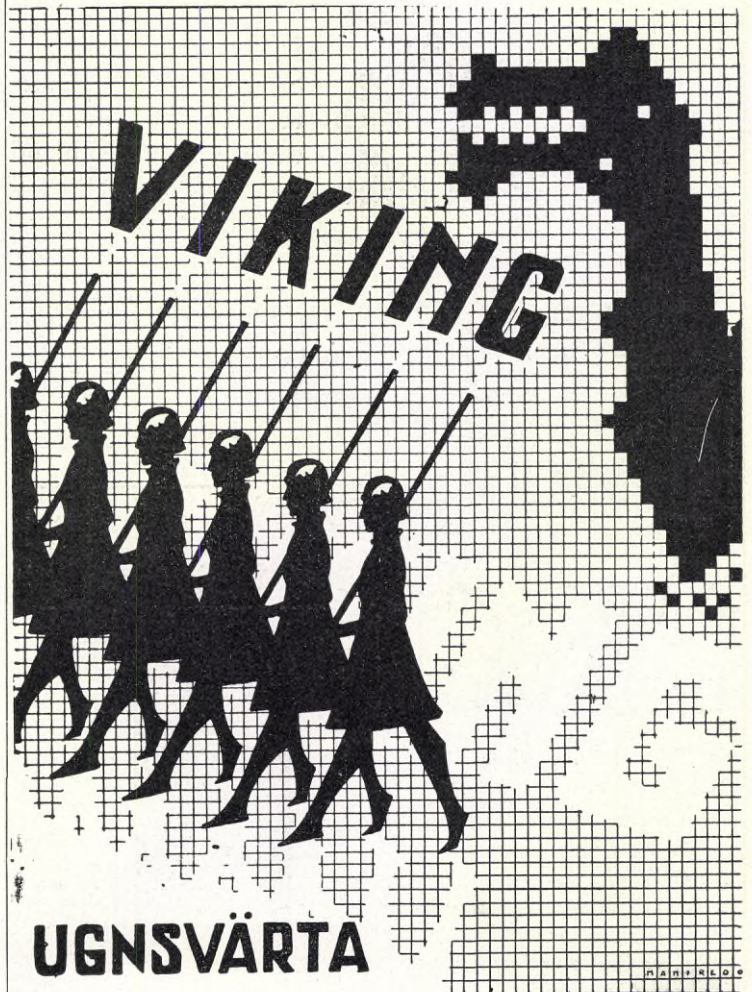
Kryssordstävlan i n:r 42.

Vågräta ord: 1. Kyrklig institution. 11. Varelse av obetydligt mått. 12. Betecknar svart. 13. Binde- medel. 16. Är apelsn blad. 18. Tillståndsverb. 19. Ka. 21. Klass. 22. Del av en krona. 23. Förekommer i samtal. 25. Läroämne vid universitet. 28. Pronomen. 29. Backe. 31. Person med mycket pengar. 33. Finns i båtar. 34. Skipar rätt. 36. Amorös yngling. 39. Äro de som blivit skötta. 41. Septemberrisk för lantmannen. 44. Kan man betala med. 47. Kan mätas i nautiska mil. 48. Kort. 50. Foder. 51. Skald med klumpfot. 53. Efter den döde. 55. Norrlandskontrakt och stad i 3 lodrätt. 57. Är Satan. 59. Perioder av nedgång.

Lodräta ord: 1. Garnmängd. 2. Strafform. 3. Landskap där man livligt turistar. 4. Dalaort. 5. Ton. 6. Herrgård i Södermanland. 7. Göres på hösten. 8. Kännetecknar vår tid. 9. Ö bland Hebriderna. 10. Efter tolv. 14. Något för prästernas efterlämnade makor. 15. Sysslar med smuggling. 17. Plats för slag. 19. Var Per Henrik Ling. 20. Eftersträvad egenskap. 24. Amt, stift och stad i Danmark. 26. Voro fariseerna kända för. 27. Måste hostaden vara för att kunna bebos. 29. Blomstervän. 30. Av. 32. Byggnadsverk. 35. En förstörare. 37. Gotländsk företeelse. 38. Höll Isak på att bli. 40. Preposition, som låter avvisande. 42. Gud. 43. Grund. 45. Att skrivas om. 46. Att spelas. 48. Ovanpå gytthan. 49. Sand. 51. Är Norrtälje bekant för. 52. Under texten. 54. Kommer om ett halvår. 56. Ton. 58. Vanligt ord i umgänget.

I varje lösning, som skall vara insänd inom 14 dagar efter numrets datering, skall läggas ett 15-öres frimärke och summan av de insända märkena delas mellan pristagarna förutom de av redaktionen uppställda belöningarna — 2 st. à 5 kronor. Sändas flera tävlingssvar i samma försändelse inlägges vart och ett i särskilt kuvert. Prisen utbetalas genom postsparbanken. Kuvertet märkes: "Kryssordstävlan i n:r 42".

VIKING

UGNSVÄRTA

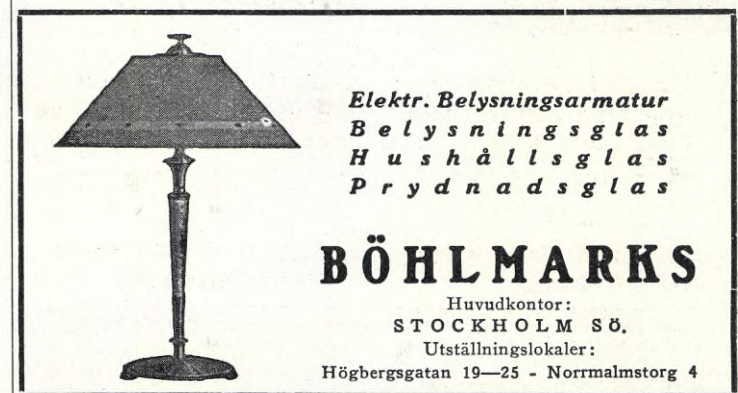

Nervsjuka, blodfattiga!

Ni får en provask REGIPAN gratis!

Vi önska, att envar skulle lära känna och uppskatta detta moderna och berömda näringspreparat, som av läkare varmt förordas vid olika åkommor, såsom svaghet, förtidigt åldrande, konvalescens, åderförkalkning, bleksot etc. Tillskriv oss därför redan i dag och Ni får pr omgående 1 provask Regipan-tabletter samt en intressant bok därom gratis och franko.

Pharmaco-Dietetisk Industri,
Rensgatan 17 F, Stockholm.

Elektr. Belysningsarmatur
Belysningsglas
Hushållsglas
Prydnadsglas

BÖHLMARKS

Huvudkontor:
STOCKHOLM SÖ.
Utställningslokaler:
Högbergsgatan 19-25 - Norrmalmstorg 4

BÄTTRE BRÖDLÖS
AN PIX-LÖS

Pengar i Postsparbanken är Pengar i "Plånboken",

ty samma postsparbanksbok gäller vid **alla** postanstalter och sammanlagt intill 300 kr. pr kalendervecka utbetalas **utan uppsägning**. Ränta 4 %

Lösning.

Kryssordstävlan i n:r 36.

Vågräta ord: 1. Brysselmatte. 8. Pål. 9. Öl. 10. Enfödd. 13. Stoff. 16. Vål. 17. Dans. 19. Trä. 20. Styv. 22. Stör. 23. Isop. 25. Lans. 26. Ring. 29. Spri. 30. Idog. 31. Prov. 34. Var. 35. Kryp. 38. Eli. 39. Agrar. 41. Sommen. 43. Nu. 44. Tre. 45. Entusiasmera.

Lodräta ord: 1. Brevskrivare. 2. Spö. 3. Säd. 4. Elda. 5. Möss. 6. Alt. 7. Affärskvinna. 11. Nät. 12. Fly. 14. Otta. 15. Frön. 18. Napp. 21. Vigg. 22. Slip. 24. Osar. 27. Idag. 28. Norr. 32. Rem. 33. Ole. 35. Krus. 36. Ysta. 37. Pors. 40. Anu. 42. Mem.

Prisen belöpa sig till 13 kronor och tillfalla H. Sandhagen, Luleå, och Sigröd Fürstenhoff, Storgatan 21, Göteborg.

"Årans fält" på Dramatiska Teatern.

Skillnaden mellan de två krigspjäser, — om man nu nödvändigt skall göra en jämförelse —, som samtidigt dundra ut sina kanonader över Stockholm, är att den ena är skriven av amerikanska filmförfattare för världspublik, den andra av en engelsman för

Harriet Bosse och Sven Bergvall i "Årans fält". Almberg & Preinitz, foto.

nästan ingen publik alls. Därmed är skillnaden i mentalitet och den konstnärliga graderingen given.

Under hela föreställningen av hrr Maxwell Andersons och

Efter promenaden

är ingenting så stimulerande som ett bad med »4711». Redan romarna, vilka voro erkända konstnärer på kroppsvårdens gebit, blandade doftande essenser i badvattnet för att göra det uppfriskande. En sådan essens, övertärfad genom sin livande och förskönnande verkan, är »4711». Den lindrar tröttheten, stärker nerverna och ger huden en behagligt frisk doft.

Fick-flacons med »4711» äro särdeles bekväma vid utflykter.

No. 4711 Eau de Cologne

Laurence Stallings' "Årans fält" letade man resultatöst efter svaret på frågan: vad vill pjäsen? Man hade väntat sig att få se kriget i konstens omedvetet tendentiösa blyxtbelysning, att i sammanpressad dramatisk form få se en skymt av krigets själ, en om inte skakande så i varje fall tankeväckande upplevelse. Den upplevelsen kom aldrig, krigets buller och skott och smuts och blod och svordomar och nakna lidelser såg och hörde man, men kriget självt hittade aldrig till sceningången. Kanske berodde det delvis på, att man skrattade så brett under kaskaden av yrkessoldaternas råa skämtlynen de två första akterna så mun-

Lars Hanson i "Årans fält". Almberg & Preinitz, foto.

nen aldrig riktigt hann smalna till ett hopbitet och skälvande streck när äntligen tragiken fick in några repliker i skyttegravssenen. Trots de stympade benstumparna, det skymtande krigsvansinnet, den blodkvava rätthålstämningen och de svettdrypande ansiktena satt man omedvetet och väntade på att någon skulle säga något roligt. Och trots att de båda rivalerna om den lilla frontkvinnan i sista akten drabbade ihop så stolar och bord och buteljer dansade och dammet rök om tilljorna så tog man inte heller det riktigt på allvar, och ens sinne för det tragiska hade av pjäsens komiska tryck slappnat ända därhän att det förundransvärt och irrationellt stilige i kriget, som blottades i rivalernas vänskapliga sortie arm i arm när frontordern kom, också gick ganska omärkligt förbi en. Kriget i sig självt var

kanske stundvis ganska farsartat — dramat om kriget måste vara tragedi. Utan att varje replik därför behöver lukta blod.

Skådespelare och regissör kunde inte göra mycket för att lyfta upp pjäsen på det plan där man väntat sig finna den. Sven Bergvalls kapten var en av de figurer, som man så ofta möter i litteraturen — hans omgivning talade om honom med en blandning av fruktan och omätlig respekt, och när han så själv gör sin entré så letar man förgäves efter grunden till denna vördnad. Det var inte mycket hos denne grovhuggne och spritdoftande men ändå ganska böjliga och slappt inätvände kapten som imponerade. Lars Hanson verkade hela tiden sysselsatt med att leta efter den röda tråden i sin egen roll och pjäsen i sin hel-

het, han fann den aldrig därför att den inte fanns. Glimtvis spelade han strålände, men minuten efteråt karrikerade han bort glimten. Bästa man på plan var den enda kvinnan. Harriet Bosses lilla offentliga frontkvinnas saknade helt den fransyska charmfulla oskyldigheten och litet av den sensuella doft som bör svepa om rollen men hade i desto högre grad intellektuellt genomarbetat den. Birollerna kring dessa tre voro vad de skulle vara, Anders Henriksons flabbige gamäng och Torsten Wings flaxande värdshusvärd minns man kanske längst.

Mycket Amerika och film, mycket litet Frankrike och krig —

B. A.

Går man nu för tiden och hör en film eller ser man den? Ja, om dessa ordvalörer må de intresserade tvista och känna sig tillfredsställda, så länge de inte tycka, att man snart varken kan se eller höra film längre. Förr kunde man dock en och annan gång se film och bl. a. njuta av vackra och sagofulländade fotografier. Nu har ljud- och talfilmen kommit och förstört även det nöjet. Ty faktum är, att vi ännu icke sett, åtminstone en talfilm, utan att den ur fotografiteknisk synpunkt är sämre än stum film; bilden blir förgrovd, kornig, flammig och suddig.

Dessa talfilmsinlägg ha således alldeles förstört och förvirrat en film som "Teaterbåten" efter den berömda amerikanska författarinnan Edna Ferbers kända roman. Och låt vara att Mississippimelodierna utgöra ett viktigt stämmingsinslag i denna berättelse, jag är dock säker på att detta stämmingsmoment skulle ha utnyttjats till större bättnad för publikens öron av en levande orkester. Nu blev "Teaterbåten" — denna tjugande historia om en skådespelarfamilj i sekelskiftets idylliska Amerika, på alla sätt inbjudande och lämplig för filmning — en ganska hackig filmpjä, betydligt i avsaknad av den poetiska rytmen, som borde vara dess a och o, och med nyckfullt placerade tal- och sånginlägg, som inte komma den behagfulla Laura La Plante och stilige Joseph Schildkraut att framstå i bästa konstnärslager.

"Teaterbåten" skulle säkert ha blivit en alldeles utsökt stumfilm.

Miss Bio.

Sparta

SKODON

representera det förnämsta som kan framställas i skoväg.

Efterfråga därför skodon av märket Sparta hos Eder skohandlare,

KONUNG ALFONSO

satt kungligt i GEMLA-STOLEN

när han på Barcelona-utställningen skrev sitt namn i Gyllene boken.

Ni sitter också kungligt i Gemlas stolar.

Begär katalog från GEMLA FABRIKERS A/B DIÖ.

"De fyra djävlarne" var en verkligt bra film, med utsökt klar och intelligent regi och briljant miljöskildring. Manuskriptets filmämplighet är ju erkänd, och det fuskas inte bort, även om det banala slutet inte var fullt värdigt upptakten med den fulle barn- och djurplågande akrobatträneren och de byschiga cirkusinteriörerna. Och varför skall det alltid snöa så gräsligt när olyckliga älskande irra på gatorna? De ha det väl tråkigt nog ändå. Spelet stod knappast regin efter i pregnans och stil. Charles Morton verkar inte överbegåvad ut men är trevlig att se på, Janet Gaynor är en otvivelaktig talang, de övriga djävlarne voro snälla och riktiga. Vampen Mary Duncan är enligt Fox' reklamtryck "en slank smidig fulländad välväxt kvinna, som har tonären bakom sig — en fullmogen kvinna som vet vad hon vill och vet att ta det hon vill —". Vi tyckte hon såg ut som en dum dagmask utan haka.

Miss Bio.

*

Filmer borde inte få heta "Polissergeantens mästerkupp". Herrskapet framför oss framhärdate i att kalla den Mästersergeantens poliskupp och vi undra inte på det, fast det var synd, för den filmens namn kunde man gärna komma ihåg. Amerika är ett stort land och folk men båda ha sin begränsning. Och när de amerikanska regissörerna inse denna begränsning och låta bli att stå på huvudet för den s. k. stora konsten så kunna de göra utmärkta saker. V. s. b. och vilket bevisas av denna film. Den är lugn och felfri i regi och typer, spelas briljant efter regiregeln rätt typ på rätt plats, är smårolig och småmoralisk. Och människorna se ut så man kan tänka sig att de verkligen finnas, vardagliga, hemtrevliga och lagom fagra. Fast Mary Astor tillrådes gå hem och äta fett fläsk med smör på, det är så tråkigt att räkna hjältinnans revben genom promenaddräkten.

Miss Bio.

HEMTREVNADSRÅD

Av möbeldarkitekt Eduard Rasch.

Gardiner och draperier.

Fråga: Är litet villrådigt hurdana färger till gardiner, draperier och matbordsduk jag skall skaffa mig varför jag vore mycket tacksam få ett råd från Idun. Rummet är komb. herr- och matrum, möbelen mörkbrun ek, stolarna klädda med randigt, i brunt och grått, duchatel och kuddar, i matt rödlila. Tapet beige och vinfärgen. På golvet mjuk brokig matta. Vän av Idun.

Svar: Gardiner och draperier enfärgade i matt rödlila samt bordsduk mönstrad i rödlila och beige.

Fråga: 1) Hurudana tapeter, gardiner, möbeltyg, mjuk matta

Höstens stora nyhet

för Eder och alla Sveriges damer, som rationellt vill vårda sin hy så att den förblir frisk och vacker, är F. Pauli's Ovicula i jättestorlek.

Trots storleken fördubblats äro kvalitét och pris oförändrade. Därför använda nu alla som äro ekonomiska men önska väl vårda sin hy endast denna tvål.

F. Pauli's
Ovicula
Skönhetstvålen — jättestorlek.

MARKNADENS STÖRSTA
KVALITETSTVÅL
TILL ENDAST 1 KR.

och duchateltäcke i komb. herr- och vardagsrum med möbel i mörk björk? Taklampa i tegel. Matta i parkett.

2) Hurudana tapeter och gardiner, även brise-bise, i matrum med grönbrun ekmöbel? Stolarna klädda med brunt skinn, ej så mörkt. Matta i parkett. Gammal kristallkrona. Ville gärna ha gamla tallriker med blålila mönster på väggarna.

3) Vilket värde har en av de bättre mattor, som tillverkas i Tunis, i förhållande till exempelvis persiska? Användas anilinfärger i Tunis? Söder.um.

Svar: 1) En lugn och rogivande rumsstämning får Ni, om väggfärgen hålles i grågrönt med dörrar och foder i den mörka björkfärgen. Tona ned taket med kimrök i färgen, varigenom det ej står så hårt vitt mot de öv-

riga dämpade färgerna. Möbeltyget av bredrandigt linne i brunt och grått med en smal tegelfärgad rand. Gardiner i mörkgrön sammet och duchateltäcke i samma färg med kuddar i brunt, rost och grönt. Mjuk matta t. ex. av flossakvalitet i grått, brunt, tegelrött och grönt.

2) Gullilagrå tapet, gärna något flammig, med dörrar och foder i ekens färg samt gardiner i blå-

lila linne och tefärgade "brise-bise" av marquissette.

3) Att värdera en matta utan att först se densamma är omöjligt, varför Ni rekommenderas att visa den för någon mattexpert. Anilin — så väl som alitzarinfärger användas i rätt stor utsträckning.

Redovisning.

"Födelsedagen" har mottagit följande bidrag:

Transport Kronor	7,513:56
Fru Alfhild Gummesson, Stockholm	5:—
Fru Nicoline Ifverson, Hälsingborg	2:—
Fru Mimmie af Jochnick, Stockholm	25:—
Fru Anna Winge, Stockholm	10:—
Fru N. von Sydow, Vänersborg	10:—
Fru Alma Ringström, Kramfors	5:—
Fru Alberta Lagergren, Stockholm	3:—
Friherrinnan Hedvig Leijonhufvud, Stockholm	1:—
Prostinnan Kate Dahl, Osby	2:—
Fru M. Nelzén, Vadstena	2:—
Fil. lic. Dagmar Karlberg, Gävle	1:—
Fru Anna Hård af Segerstad, Dångebo	1:—
Fru Hedvig Brorström, Halmstad	2:—
Fröken Viveca von Platen, Hälsingborg	1:—
Fru Jenny Edström, Vänersborg	1:—
Fröken Vendla Borgström, Kopparberg	2:—
Fil. d:r Eva Ramstedt, Stockholm	5:—
Fru Marta Rulin, Gävle	2:—
Fru G. Roberg, Stockholm	1:—
Fru Gusten Edelsvärd, Härnösand	2:—
Fru Ebba Frenelius, Örebro	1:—
Doktorinnan I. Göransson, Stockholm	5:—
Fru Gerda Blomdahl, Skogstorp	2:—
Fru Alba Trysén, Enköping	2:—

Transport Kronor 7,606:56

När Ni firar Er födelsedag,

tacksam över det goda, som livet trots allt svårt och mörkt i alla fall skänkt Er, så tänk på de små, vilka borde ha lika mycken rätt — ja mer, eftersom de äro barn, — till ljus och sol som vi alla, men för vilka deras födelse dag sannligen icke var någon lyckodag. Anmäl Er som medlem av "Iduns förening Födelsedagen", och förbind Er att på varje Eder födelsedag anslå minst en krona till samma ändamål, och vi sända Eder då varje år vid Er födelsedag en postanvisningsblankett ställd till insamlingen. Vi hoppas så, att insamlingen med tiden skall ge så mycket, att vi kunna upprätta något mer bestående, en barnkoloni eller ett barnhem — något i stil med den göteborgska "Födelsedagen".

Flämorrhoider

säker fullständig läkning utan operation med de sedan 25 år tillbaka erkända

Anusol-Goedecke

— Suppositorier —

Anusol Goedecke endast äkta i röda askar med firma Goedecke & Co., Chemische Fabrik und Export-Aktiengesellschaft, Leipzig, etikett och plombering. Varning för värdelösa efterapningar och ersättningspreparat. För Anusol-Goedecke finns det ingen ersättning. Anusol-Goedecke upphäver snabbt de ofta svåra smärtorna och möjliggör en lätt avföring. Det desinficerar, torkar och läker de sjuka ställena. Inga narkotiska beståndsdelar. Lätt att använda. Fås på alla apotek.

Glesa ögonbryn.

N:r 54. Har en längre tid 2 ggr dagl. på läkares ordination tvättat ögonen med borsyrelösning. Kan detta vara anledningen till, att ögonbrynen äro nära att försvinna, de bli allt glesare och glesare. Vad bör göras härför? Har försökt att pensla dem med ricinolja men utan resultat. Tacksam för verkligt effektivt medel.

Bekymrad.

Svar: Att håren falla från ögonbrynen har ingenting med borsyrelösningen att göra. Det kan däremot bero på klenhet. När hälsan blir bra brukar ögonbrynen återfå sin normala växt. Emellertid kan hårväxten i ögonbrynen stimuleras genom följande blandning, som med en liten borse anbringas i ögonbrynen: 70 gr. lavendelättika, 35 gr. glycerin, 7 gr. jaborandiextrakt.

Ingredienserna skakas väl tills de bli blandade. — Lavendelättikan kan man tillreda själv på följande sätt: 1 dryg liter lavendelvatten (avkok på torra lavendelblommor), 140 gr. rosenvatten och 70 gr. koncentrerad ättiksyra.

Som denna sats är ganska stor, användes det överblivna såsom härlig tillsats till bad. Se f. ö. Skönhetsråd i n:r 41.

Tunt hår.

N:r 55. Snälla Skönhetsdoktor, hur skall jag sköta mitt hår. Jag har haft så tjockt och vackert hår, men nu faller det av och blir så glest och tunt. Och en bar fläck uppe på hjässan. Jag är så ledsen åt detta. Skall jag klippa det? Har hört att håret blir tjockare efter klippning. Men är ej detta snart omodernt? Mycket tacksam för råd huru jag skall få mitt präktiga hår tillbaka.

Idunvän 46 år.

Svar: Vågar ej tillråda klippning, ty det är ej allt slags hår som växer bättre därav.

Sköt håret med regelbundna tvättningar och massera hårbotten dagligen, så att den håller sig mjuk.

Följande tinktur användes mot tunt hår: 7½ gr. muskotolja till ¼ l. alkohol. Tinkturen ingnides på de tunna eller kala fläckarna morgon och afton tills bättring förmärkes, därefter endast varje kväll och senare mera sällan. — Se f. ö. svaret på frågan 56.

Fallande hår.

N:r 56. Jag (45 år gammal) tappat mitt hår sedan en 6 å 7 år tillbaka och fruktar bli helt kal på hjässan. Vid kamning och borstning medföljer en mängd hår, som i ena änden ha en klump, kanske hårroten. Håret är torrt, har därför ej vågat tvätta det så ofta. Vad är att göra — kanske bestrålning medelst någon av de nu så moderna lamporna?

Demoiselle.

Svar: Ni tillrådes att hos någon hudläkare eller i något av de bättre skönhetsinstitut genomgå en kur mot hårets avfallande.

Lejamagasinet's lyxmannekång bar vid modelluppvisningen å Grand Hotell Royal denna utsökta klänning av crepe-de-chine, arbetad med hålsömmar.

CREATION PATOU.

Skönhetsråd.

(Meddelade av Olga Clanman, Beauty Parlor Etoile, Kungsg. 55)

Glansig hy.

— Nu har jag mixtrat med alla dina ögonanordningar en halv månad, och alla säger att mina ögon ha blivit så vackra och drömmande —

— Undra på det. Om jag vore dina ögon skulle jag också försöka drömma mig bort från den onda verkligheten.

— Vilken ond verklighet? Jag tycker det mesta är ganska bra.

— Det skulle du inte tycka om du vore vindögd. För då kunde du se dina egna kinder —

— Dina ögon är då sannerligen inte drömmande. Rår jag för att jag har så fet hy så flottet faktiskt rinner av mig —

— Nej, men du rår för att du går omkring och tror att du ser ut som ett färskt wienerbröd i ansiktet därför att din hy är fet. Den är inte fet. Den är torr som ett pergament med snus på —

— Hur vet du det? Och varför rinner i så fall flottet?

— I kraft av min överbegåvning ser jag att din hy är torr och glansig, inte fet och glansig. Och vill du själv se det så införskaffa du ett cigarettapper —

— Det har jag.

— Jaså, han rullar sina själv. Nå, detta papper lägger du på ditt otroligt väl tvättade ansikte — Ijunt vatten — på kinden, tryck hårt med ett finger i alla fyra hörnen. Denna sport idkar du ordentligt en kvart, sedan tittar du på papperet och upptäcker att du upptäcker ingenting. Vilket betyder att du har torr hud. Vore den fet så skulle papperet se ut som om det legat om ett halvt franskt bröd med skinka på.

— Och när jag stått en stund med detta dokument i handen —?

— Så släpper du det och tar i stället ett preparat med sublimat och stryker på ansiktet. Morgon och kväll. Tvätta inte med vatten, absolut inte en droppe, skall du nödvändigt plaska i duschen till långt in på nätterna så får du ställa huvudet ifrån dig utanför badrummet eller göra vad du vill med det, men inte blöta ner det. Badda ögon och mun med vatten, resten rengöres enbart med sublimatpreparatet.

— Medan ändå visdomen flödar ur ditt inspirerade inre — varför blir man flottig i ansiktet när det inte är av fettet?

— Därför att man har temperament. Ja, flina inte, det är fastställt att glansigheten i huden ofta beror på temperament. Minns du en gång när vi var bjudna på lunch till Märta tillsammans med den där underfagre pianisten, som du fjädtrat dig för på första bänken på varenda konsert?

— Minns jag inte alls.

— Jag glömmet det aldrig. Du

Hårets fallande kan ofta bero på klenhet och trötthet eller otillräcklig sömn.

Diverse frågor.

N:r 57. 1) Vad skall man göra med fett hår, som trots tvättning med såpa var fjärde dag genast blir flottigt och stripigt igen?

2) Finns det något enkelt radikalt medel mot fotsvett?

3) Huden på mina ben är alldeles knottrig. Hur få den slät?

4) Vad är enklaste sättet att taga bort en finne, så att det inte blir märke efter den?

F. M.

Svar: 1) Ej tvätta håret för ofta, högst två gånger i månaden. Grönsåpan måste väl upplösas i varmt vatten och lösningen får ej vara för stark. Bekvämare är att taga såpsprit till tvättningen men spåda ut den till hälften med vatten, innan den gnuggas in i det förut blötta håret. Sköljes väl efteråt med litet ättika eller citronsaft i första sköljvattnet. Om håret mellan tvättningarna kännes för fett, användes torrschamponeringspulver, varefter detta borsas väl bort.

2) Den största renlighet är av nöden för hela kroppen samt dessutom morgon- och aftontvättning av fötterna i alunvatten och ingnidning efteråt med salicylsyrad talk. Använd ej samma strumpor mer än högst en dag.

3) Tvätta benen ofta med hett tvålsvatten och gnid dem samtidigt försiktigt med en slät pimpsten. Emellanåt kan ni bestryka benen med grönsåpa, sådan man köper den på apoteket. Såpan påstrykes med en yllelapp eller större pensel och gasbinda lägges över. Omslaget bör ligga på så länge ni står ut därmed, varefter såpan tvättas av med varmt vatten och huden ingnides med fet hudcrème.

4) Besvärar ni ofta av finnar bör ni taga in något blodrenande medel, t. ex. vanliga järnpiller samt iakttaga största renlighet av huden i allmänhet. Varma bad med soda en gång i veckan. Ej förtära fet mat eller hetsiga drycker. — Efter den grundliga aftontvättningen bestrykes ansiktet med följande blandning, vilken får torka in i huden:

3½ gr. utfälld svavel, 3½ gr. kamfertinktur, 3½ gr. glycerin, 112 gr. rosenvatten.

I svårartade fall måste läkare anlitas. Fru Skönhetsdoktorn.

Fänriksåren av E. Norden-skjöld är titeln på en nyhet från Norstedt & Söners Förlag.

"Fänriksåren" skildrar den där framställda huvudpersonens upplevelser under de båda första åren efter krigsskoletiden, men avser främst att ge bilden från livet inom ett svenskt infanteriregementes officerskår, innan 1925 års härordning hunnit skänka det en alltför avvikande prägel. Författaren, som varit regementschef både i norr och söder, äger en omfattande kännedom om de typer och miljöer, vilka han söker att verklighetstroget återgiva. Det är en bok som genom sin angenäma stil och lättlästa form kan intressera vida kretsar. Priset är för häft. ex. 4:75.

Vill Ni plågas igen till vintern?

Vill Ni åter uppleva det — år efter år, dessa gamla "vintersvagheter" — "dragningarna" i muskler och leder — dessa plågosamma "jagande förnimmelser" och värken i leder och lemmar? Vill Ni ständigt lida under "nervernas" gissel — och den därav följande tröttheten, olusten, nervositeten o. s. v., o. s. v.? Vill Ni ej göra något mot det, — eller vill Ni höra ett gott råd: Använd Miradium-salt! Läkarna rekommendera det, därför att det innehåller *äkta radium* — naturens eget hjälpmedel för hela organismen — i precis de riktiga noggrant avpassade doser, som visat sig mest effektiva, — också mot reumatism, ischias, gikt, blodbrist, nervlidanden, sömnlöshet, ämnesomsättningssjukdomar, maglidanden, trötthet och ålderdomsvaghet. Miradium-salt fås på apoteken i glas till kr. 6:50 per glas.

kammade dina fattiga strån och pudrade dig till den eviga grad i tamburen så jag trodde lunchen skulle bli middag innan vi kom in i salongen. Du var matt som ett immigt glas av två hekto puder när vi tågade genom skjutdörrarna, och den undersköne hann inte mer än bocka sig så glänste hela du som en prispokal av nysilver med rosor i. Minns du?

— Ser mig nödsakad. Det var gräsligt! Jag *kände* hur glansigheten slog ut i blom.

— Temperamentet, med andra ord. Alltså använder du inga torra crëmer mer utan går hem och lär dig uttala sublimatpreparat.

Pandora.

Lillan och jag och hösten.

Ja nu, mitt barn, är sommaren slut.

Nu mörknar varje timma. — Du ser med klara ögon ut i höstens dis och dimma och ropar: "Titta! Titta! Gull i alla trädens toppar! Se mor, varenda lind är full av stora solskensdroppar."

Javisst, det har du ganska rätt. Du skall ha tack för trösten. Det är på detta ljusa sätt, som man bör se på hösten. Men ack, den är så ny för dig och för dig ju mot våren. Men varje gång den möter mig, så stjal den från mig åren.

Men nu vill jag försöka se på gula löv och tänka, att det är sol och jag skall le åt allt, vad den kan skänka.

Margit Brink.

Ni har väl redan lagt märke till hur rikt och vackert modet är i höst. — Vill Ni ha en verkligt orienterande överblick över vad Paris och andra modemetropoler lancerat — och framför allt hur det nya modet lagts till rätta för svensk smak, gå då till PUB:s modeavdelningar. — Kappan här ovan — i bordeauxfärgad velour duvetine, med besats av brun persian är en vacker exponent för det nya modet.

Paul U. Bergströms A/B

NORR

STOCKHOLM

SÖDER

Tre koffertar från Amerika.

Av Hans Botvid.

I.

En februarimorgon stod en liten grupp unga människor nere vid Centralstationen och väntade Göteborgstågets ankomst. Det var Mary Boyds syskon, svägerskor och svågrar. De emotsågo mötet med system och svägerskan med mycken spänning. Hon hade varit borta i åtta år och hade säkert förändrats mycket. Man skulle kanske ej alls känna igen

henne. Amerika kan förvandla människor!

När tåget gled in utmed perrongen, slöto de väntande sig ett ögonblick ännu tätare samman, men därpå upplöstes plötsligt gruppen och man började var på sitt håll söka efter den väntade. Mary befann sig i en av de främsta vagnarna. Hon såg trött och medtagen ut. Då hon stigit ned på perrongen stod hon stilla och väntade få se någon av de anhöriga. När hon såg att Paul och Artur kommo emot henne, var det som om ett ljus tändes inom

henne och hon log och gjorde ett käckt kast med handväskan.

Så omringade alla de anhöriga den lilla gestalten och omfamnade henne och kysste henne på kinden.

— Åh, vad du har förändrats! sade man. Men vi kände igen dig med detsamma!

— Ni har förändrats, ni med, svarade Mary matt och med amerikansk brytning.

Man gick fram mot trappan som ledde ned från perrongen. Artur, den äldste av bröderna, samt den ena system, fru Havström, gingo

på var sin sida om Mary och höll henne om armen. De övriga följde efter, och de granskade intresserat den återkomna. Systemrarna och svägerskorna kände sig, om inte precis besvikna, så i varje fall något litet förvånade. Mary var så fasligt enkelt klädd! Såväl den lilla grå hatten som den svarta kappan var av billigaste sort. De hade väntat att hon skulle vara hyperelegant. Hennes make var ju affärsman. Men, tröstade man sig, hon ville väl inte ta något bättre att resa i. Förresten är hon stilig ändå!

Utanför stationen väntade två bilar. Havströms egen samt en beställd droska. Färden ställdes till Linnégatan, ty Mary skulle bo hos Havströms under sitt besök. Efter en lätt frukost, upplöstes emellertid sällskapet. Männens skulle till sina platser, och Mary behövde för sin del en stunds vila. Men på eftermiddagen samlades man åter och var tillsammans till långt ut på natten. Det var så mycket man hade att tala om. Mary var inte mindre nyfiken på syskonens förhållanden än dessa på förhållandena i Amerika. Hon visste ju av brev hon fått att Havström var direktör i ett modehus, att Alvas man var byråchef och att Paul och Artur hade förnämliga platser — ja visst, det var därför hon inte velat skriva att hennes man var handelsbiträde utan i sina brev helt enkelt nämnt honom affärsman —, men fast hon på förhand visste att syskonen flyttat upp i överklassen, eller kanske just därför, intresserade det henne mycket att höra dem berätta. Just som en av systarna besvarat en fråga hon framställt, sade hon emellertid:

— Jag skulle vilja ha mina koffertar hit in i mitt rum sedan, om jag kan få.

Ingen mer än hon själv visste varför hon plötsligt kommit att tänka på sina koffertar. Man fick inte heller tid att fundera däröver. Mary övergick till att tala om sin resa, vilken varit mycket angenäm. Hon hade rest med en svensk båt.

— Så jag fick tillfälle att liva upp mitt minne av svenska språket. Och det behövdes. Man glömmer en del.

— Men hur kom det sig egentligen att du reste hit just nu? undrade en av bröderna.

— Min gosse dog. Mary vände sig bort och utplånade med litet puder spåren av de tårar hon inte kunnat hålla tillbaka. Därpå tillade hon leende, som när man erkänner en svaghet man själv är generad över, att hon kommit för att lättare komma förbi sorgen över den förlust hon lidit.

De andra sutto häpna. Hur hade hon kunnat vänta så länge med att tala om att barnet hade dött! En annan skulle ha sagt det redan nere vid stationen, och inte varit så generad över tårarna heller. Å, detta Amerika!

— John skulle så gärna velat komma och se er, men han kunde

Försummar Ni daglig hudvård, åldras ansiktet för tidigt.

Oatine

Oatine SNOW

Smuts tår och tvål irriterar huden och borttager fett. Använd därför ett mildt, välgörande medel som OATINE — ingnidning och avtorkning — och ansiktet får ett friskare utseende varjämte huden stimuleras, rensas och skyddas. Begär uttryckligen OATINE "Vit creme — grönt lock" och tillbakavisa alla efterrapningar. OATINE fås överallt i tub eller burk å Kr. 2:50 samt stor burk med tredubbelt innehåll Kr. 5:—.

mild och välgörande, uppsuges ögonblickligen av huden vid lätt ingnidning; den är mycket väluktande samt dryg och bevarar huden mjuk, klar och vacker. Fås överallt i burkar å Kr. 2:50 och Kr. 5:—.

I elegant lyxförpackning till samma pris. Oatine och Oatine-Snow fås även i tuber å Kr. 1:25 för användning i damväskor.

TILLERKÄND 10 GRAND PRIX & GULDMEALJER.

THE OATINE COMPANY A.-B.,

London, Paris och Stockholm.

Fås i Finland i Parfumeri Harrison, 27 Kaserngatan, Helsingfors. Nederlag: MALMÖ.

inte komma ifrån nu, fortsatte Mary.

— Hur länge har ni varit gifta? frågade Pauls fru.

— Seven year. Jag är trettiofyra år nu, men det är en hemlighet . . .

Under denna samvaro med Mary försvann alldeles det vemodiga intryck hon först gjort på systerarna och svägerskorna. Visserligen tyckte de inte att den gröna klänning, hon i kväll hade på sig, heller var något extra, men hon verkade i alla fall så fin och kultiverad. Nog märktes det att hon var att räkna till "educated people".

Bröderna och deras fruar reste sig för att ta farväl. Mary frågade bröderna:

— Ta ni in mina koffertar, vill ni?

— Du kan mycket väl ha dem i hallen annars, sade systern, och efterhand plocka in vad du behöver.

Men Mary förklarade att hon vore "glad to ha dem härinne" och bröderna voro också redan ute och kände på pjäserna. Det var tre stora grågröna koffertar med mässingsbeslag och under resan ditsatta lappar och märken. Paul och Artur hade sett på dem med en viss skygghet, men de blevo överraskade då de lyfte dem — de voro icke alls så tunga som de tänkt sig.

När koffertarna voro inburna i rummet, dröjde man något ögonblick med att säga adjö, som väntade man att Mary skulle öppna desamma och visa vad det var hon fört med sig från Amerika. Därav blev emellertid intet. Inte ens sedan Mary blivit ensam, öppnade hon koffertarna. Hon satte sig i stället på en av dem och funderade.

Hon tänkte bland annat på att det kanske skulle visa sig ha varit ett dumt infall av henne att ta dessa tre koffertar med sig. De hade ju i alla fall kostat åtskilligt i frakt. Om hon tagit endast en av dem med sig och köpt presenter åt syskonen för det hon nu givit ut i fraktkostnader för de andra två, hade hon kunnat känna sig lugnare. Nu skulle det bli en ständig ångslan. Ty den olyckan kunde ju dock hända att någon råkade få se en av koffertarna öppna. Och vad skulle man säga om man fick se vad hon hade i sina koffertar? Här gjorde Marys tanke en tvär vändning; i stället för att föreställa sig vad som skulle bli följden om någon fick hum om vad hon hade i koffertarna, tänkte hon sig in i hur det skulle sett ut om hon icke haft något eller blott obetydligt bagage, och då kände hon sig genast tillfreds med sitt handlingsätt. Än mer nöjd blev hon, då det slog henne att ett infall sådant som detta med koffertarna, skulle hon aldrig kunnat få om hon icke varit i Amerika utan varit samma lilla dununge som förr i världen . . .

Förr i världen, ja! Hur enfallig hade man inte varit . . . När

*Sy själv Eder
Lampskärm
och Ni gör en
stor besparing.*

Vi ha alla tillbehör. 100-tals olika modeller i
LAMP SKÄRMSTÄLLNINGAR

Allt till montering av lampskärmar.

Sakkunnig vägledning gives gratis.

Begär vår katalog.

Lokalen 1 tr. ned.

**Anmäl Eder till GRATIS-KURS
i lampskärmssömnad**

tider 12—2, 3—5 och 7—9.

Butterick's
MONSTERAFFÄR

Drottninggat. 57, Stockholm.
R. T. 17 26, Norr 14 10.

Till landsorten mot postf. + porto.

jag utan vidare köpte en Amerikabiljett för pengarna jag fick då min husmor dog, tyckte visst folk att jag var väldigt djärv — i själva verket var jag att likna vid ett barn som kliver in i en tigerbur utan att ana riskerna . . . Apropos, så lustigt att det var ett dödsfall som drev mig dit över och ett annat dödsfall som drev mig hit igen . . . Fortsätter döden att blåsa ut livslågor i min närhet, så kommer jag kanske att gå över Atlanten många gånger . . . Mary log för sig själv — log samtidigt som hennes hjärta värkte av saknaden efter barnet, hon förlorat.

För att inte åter helt bemäktigas av denna saknad och smärta, avbröt hon nu sina funderingar och påbörjade sin nattoalett, fast det visserligen började dagas.

(Forts. i nästa n:r.)

FRÅGOR OCH SVAR!

50-årsdag.

Fråga: Vore så tacksam, om jag genom Idun kunde få råd, hur jag bäst bör ordna det på min mans 50-årsdag, som infaller i början av november. Inga gäster inbjudas men troligen komma många uppvaktande på eftermiddagen. Kan man bjuda på kaffe först och senare supé? Vilka rätter till supén? Kunna viner ser-

veras till densamma och vilka är mest passande i så fall?

Okunnig.

Ungdomlig skönhet —
Eder belöning.

Försköna

och föryngra Eder hy och behåll ungdomens skönhet in i ålderns sena höst genom att dagligen använda

Björktvål Prins av Parma

Björksaften, naturens förnämsta skönhetsmedel i förening med finaste växtoljor och balsamiska ämnen, vetenskapligt sammansatta under kontroll av Professor Håkan Sandqvist, har gjort Björktvålen till ett verksamt medel, som gör huden len och givar densamma friskhet och ungdomlig skönhet in i ålderns sena höst. Genomgående överfettad och sammetslen, med björkens friskhet och rosens doft, förblir den hyns bästa hudkräm och vår tids förnämsta skönhetstvål.

Pris 75 öre.

FABRIKS BOLAGET PARMA,
Stockholm.

Svar: Om ni och er bekant-skapskrets äta tidig middag, kan det nog passa med kaffe på e. m. I annat fall vore trevligast med frukt och förfriskningar.

Till supén föreslås ett rikligt smörgåsbord med trevliga smårätter, exempelvis krustader eller snäckor med svampstuvning, grönsakssallad med majonäs, vol-au-vent med hummer- eller sparrisstuvning. Såsom rätt föreslås fågel med brynt potatis och små arter samt salader. Till sist en god och fin efterrätt.

Viner: Om ni inte vill kosta på champagne, kan vouvray ersätta denna vid steken. På desserten bör något starkvin serveras, t. ex. madeira.

Efter maten kaffe med likör och konjak.

Olämpligt ord.

Fråga: Vad tycker Idun om ordet smekmånad? — "Där de skola tillbringa sin smekmånad." Vår tid som rättar på så mycket borde den inte befria svenska språket från ett sådant uttryck. Idun kan säkert göra något däråt.

Prenumerant.

Svar: Enligt vår uppfattning håller det av eder avskydda ordet allt mer på att försvinna. I allmänhet säges och skrives numera bröllopsresa.

"God ton".

Fråga: Undertecknad, som är självförsörjande och relativt välbärgad, ämnar anordna en liten men fin middag hemma eller eventuellt på någon restaurang samt inbjuda såväl herrar som damer. Kan det då anses stridande mot "god ton" om jag till densamma inbjuder en gift herre, till vilken jag står i en viss obliga-

Svaghets-
tillstånd efter sjukdom övervinnes bäst med
KINA-DOZAN
Skadar ej händerna. Förordas av läkare. Fås å alla apotek.

tion, men däremot icke hans för mig obekanta fru?

Konventionell änka.

Svar: Nog är friheten stor nu för tiden, dock kan man inte säga att det hör till "god ton" att en dan endast bjuder en gift man utan hans fru. Det skulle i så fall vara om Ni och mannen äro yrkeskamrater och middagen har en viss kamratbetoning.

Fysikalisk behandling.

Fråga: Vore tacksam få veta hos vilken läkare i Stockholm, sjukgymnaster få undervisning i fysikaliska behandlingsmetoder och vad kostnaden blir. När börjar ny kurs?

Leg. sjukgymnast.

Svar: I Stockholms Läkarförteckning sid. 46 ser ni vilka läkare, som inneha fysikaliska institut. Huruvida de giva kurser är en fråga, som de själva torde besvara vid hänvändelse.

Åland.

Fråga: Kan Idun giva mig upplysning under vilka år Åland hörde till Sverige, vilka år det hörde under Ryssland och när det blev förenat med Finland.

Svenska.

Svar: Åland hörde liksom Finland sedan gamla tider till Sverige, tills det tillika med Finland 1809 erövrades av Ryssland, vilket det tillhörde till 1917, då Finland förklarades som självständig stat. Hur det skulle bli med Åland stod länge och vägde. Helst ville öborna tillhöra Sverige men måste 1921 foga sig i N. F:s beslut att lyda under Finland.

Blindlärlarinnor.

Fråga: Berättigar genomgången lärokurs vid 8-klassig flickskola att söka inträde vid blindinstitut för utbildande av blindlärlarinnor? Ständig lösningsköpare.

Svar: Ja.

Mögelfläckar.

Fråga: Hur skall man taga bort mögelfläckar på linne?

Idunvän.

Svar: Färska mögelfläckar tvättas ut i ättika och kärnmjöl.

Äro fläckarna gamla gör man en välling av grovt rågmjöl, ljumt vatten och pressjäst. De fläckade kläderna nedläggas så att de täckas av blandningen. Efter ett dygn tvättas de som vanligt.

Äktenskapets fysiologi.

Fråga: Vore tacksam erhålla uppgift på några böcker, som behandla sexuella frågor, i synnerhet äktenskapets fysiologi.

Irene.

Svar: Marie Stopes: Äkta makar, en fysisk och psykisk rådgivare, m. fl. böcker av samma förf.

Kristiane Skjerve: Äktenskapets hälsolära.

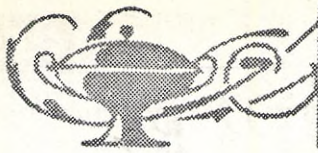
Sånger.

Fråga: Vilka av Verner von Heidenstams dikter finnas tonsatta? Av vem?

Mångårig lösningsköpare.

Svar: Wilhelm Stenhammar har satt musik till Ett folk, varav Sverige är mest sjungen. Han har även satt musik till några andra av Heidenstams dikter.

W. Peterson-Berger har satt musik till flera av Heidenstams dikter, bl. a. Bruden och Höst-sång.

IDUNS HUSHÅLLSSIDA

REDIGERAD AV ANNA SCHENSTRÖM, GUNILLASKOLAN, UPPSALA.

Skultuna
1607

Kronan och sigillet
garanterar kvaliteten

Skultuna
En klok husmor undviker
allt utländskt kram vid
val av kokkärl och före-
drager - liksom tidigare
generationer - Skultuna.

NÅGRA GODA KÖTTRÄTTER FÖR ÅRSTIDEN.

Färköttet är bäst så här på hösten, och även brukar det denna tiden vara billigast och håller sig jämförelsevis bra. Det läckraste färsköttet här i Sverige få vi från Gotland och från Västkusten. Köttet härifrån kan många gånger i kulinariskt hänseende mäta sig med det berömda franska färsköttet "pré-salé", som är känt för sin utomordentligt fina smak, vilken anses bero på att djuren gått i bete på de salta ängarna vid kusten.

Köttet av unga djur på 2-3 år är bäst. Lamm kallas köttet från djur under ett år gamla, och lammköttet är bäst från djur på 2-3 månader.

Färköttet lämpar sig särskilt väl för saltning, och det kan därför vara fördelaktigt att på hösten köpa upp ett får och delvis salta ner det för kommande behov. Styckningen är lätt, när det gäller får. Vanligen hugger man djuret längs ryggraden, så att man får en högerhalva och en vänsterhalva. Dessa styckas sedan i stek, kotlettrad, bringa och bog. Man behöver knappast tveka om huru snitten skola göras, möjligen kotlettraden. Den tages från steken och till 6-7:de revbenet, räknat uppifrån, med så stora "kotlettben", som man önskar. Om man önskar s. k. sadel, som består av båda kotlettraderna sammanhängande, får man ej stycka längs ryggraden utan börjar med att stycka ifrån båda stekarna; snittet får alltså gå tvärs över ryggen. På samma sätt hugger man ett snitt tvärs över ryggen vid 6-7:de revbenet, räknat från halsen.

Om man önskar salta en del och behålla en del av köttet färskt, så bör man för sistnämnda ändamål behålla de finaste delarna, d. v. s. stekarna och kotlettraderna (eller sadeln). Till saltning bör man givetvis hellre välja får- än lammkött.

Utförlig beskrivning på lämpligt sätt för saltning av färskött anges nedan. Annars kunna ju alla delar av färsköttet med fördel användas färska, och beredningen kan varieras på en mängd olika sätt. Nedan givas några förslag.

För hemmets

bestånd även vid familjefaderns eventuella bortgång erbjuder en livförsäkring full trygghet. Den bör dock tagas i ett solitt livbolag med starka fonder. Ett dylikt är

Allmänna Lif
försäkringsbolaget

Strandvägen 5 A, Stockholm.
Begär prospekt och upplysningar.

Falsk rådjurstek med fyllda tomathalvor (för 8-10 pers.).

2½ kg. färsstek, 1-1½ lit. dricka, 3 dcl. god ättika (eller 3 dcl. rödvin, 3 dcl. ättika, 3 dcl. vatten), 2 morötter, 2 palsternackor, 3 lagerblad, 2 msk. sirap, 2 msk. socker, 1 dcl. enbär (torkade eller färska), 1-2 skurna rödlökar, 10 vitp.-korn, 10 nejlikor, 50 gr. späck, 50 gr. steksmör, kokande vatten eller buljong.

Falsk rådjurstek med fyllda tomater.

Fyllda tomater: 5-10 tomater, 1 kn. persilja, 1 burk champinjoner eller annan svamp, 50 gr. smör, 2 dcl. grädde, salt, vitp.

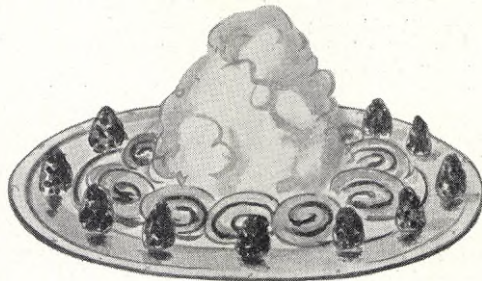
Färsteken ansas och lägges i en lag av dricka och ättika eller rödvin, ättika och vatten. Rötterna ansas, skäras i bitar och läggs på jämte lagerblad, sirap, socker, enbär, lök, vitpepparkorn och nejli-

EN KUNGLIG FERNISSA

Cabinet
VARNISH

FÖR LINOLEUMMATTOR & GOLV
TORR PÅ 4 TIMMAR - EXTRA LJUS
HÅRD OCH SLITSTARK
TÅL TVÄTTNING MED SÅP- & SODALUT
FÄRG- & FERNISS FABRIKS A.-B.
STANDARD
TRELLEBORG

kor. Köttet bör få ligga i marinaden 2-3 dagar, och under tiden bör steken vändas i lagen ett par gånger dagligen. Steken tages sedan upp, torkas, späckas och stekes på vanligt sätt. Den spädes med kok. vatten el. buljong och även med litet av lagen, som steken legat i. När steken är färdig, tages den upp och lägges på varmt serveringsfat. Den

Kokt fårrullad med morotsragu och ris.

skäres och lägges upp hel samt garneras med fyllda tomater och potatiskroketter (se bilden). Tomaterna delas, om de äro tillräckligt stora, i två halvor, annars skär man endast bort ett litet lock på dem. De holkas ur. Svampen skäres i små bitar, persiljan hackas och båda fräses i smör; litet grädde spädes på, tills blandningen verkar ragu. Denna smakas av väl, fylls i tomaterna, som ställas på gratinfat och upphettas omedelbart före serveringen.

ÖRGRYTE KEMISKA

KUNGL. HOVLEVERANTÖR

GÖTEBORG

UTFÖR ELEGANT

KEMISK TVÄTT

och FÄRGNING

Ombud å de flesta platser i Sverige. Gods kan även insändas direkt under adress Göteborg.

Klänningar

Dräkter

Kappor

Kostymer

Uniformer

Överrockar

Mattor

Gardiner

Draperier

Skinkspäckad färsstek (för 8-10 pers.).

2-2½ kg. färsstek, 100 gr. rökt skinka, salt, vitp., 1 citron, 50 gr. smör.

Sås: Köttsky, 1½-2 msk. vetemjöl, 1 dcl. grädde, 1½ msk. hackad syltlök.

Färköttet ansas, späckas med skinkan, gnides med citron och får vila ett par timmar. Det stekes som en vanlig grytstek. Såsen beredes på vanligt sätt, och hackad syltlök tillsättes.

Kall färsstek i köttgelé.

2-2½ kg. färsstek, salt, vitp., 3 morötter, vatten.

Gelé: 1½ lit. god mörk buljong, 15 blad gelatin.

Till garnering: 2 tomater, 1 hårdkokt ägg, 1 salladshuvud.

Steken ansas, kryddas och får sakta koka under lock med litet vatten, tills den är mör. Den får herefter kallna väl och skäres med skarp kniv i tunna jämna skivor. God buljong tillsättes med gelatin och klaras med äggvita, om så behövs. Litet av geléet lägges i botten på en lämplig form t. ex. en vanlig slät avlång brödform. Sedan detta stelnat, lägger man på ett par tomatskivor och salladstrimlor samt droppar litet gelé på garnityret, så att detta bindes. Köttskivorna läggs ihop och placeras nu i formen. Gelé hålles sedan på, så att det står över, och formen ställes på kallt ställe, tills geléet blir fullkomligt stelt. Då stjälpes man försiktigt upp formen och garnerar ytterligare med tomatskivor samt med hårdkokt ägg, skuret i skivor eller i klyftor.

Kokt fårrullad med morotsragu och ris (för 8-10 pers.).

2-2½ kg. fårbringa med slaksida, 1 msk. salt, ¼ tsk. vitp., 1 liten portug. lök, 1 stor knippa persilja, vatten, salt.

Kokt ris: 2½ kkp risgryn, vatten, salt, 60 gr. smör.

Morotsragu: 1 lit. skurna små morotsstärningar, 1 portug. lök, 75 gr. smör, 2-3 kkp buljong, 4 msk. tomatpuré, salt, socker, vitp., 1 msk. hackad persilja.

Sås: 1 msk. smör, 2 msk. vetemjöl, 3-4 kkp köttspad, tomatpuré (eller curry), 1 äggula, salt, socker, vitp.

Ät mer fisk!

En billig och hälsosam fiskrätt, bekväm att taga till är

Fyrtornets Fiskbullar

Tillverkade av utsökt färsk råvara.

Utom den vanliga kvaliteten - Gul etikett - finnes alltid i lager i fiskbullar i

Champignonsås, Tomatsås och Hummersås.

Ekströms

Fästmjöl

Örebro Kem. Tekn. Fabrik

VAR SKOLA VI GÖRA VÅRA INKÖP?

En lättbesvarad fråga-läs Idun

VACKRARE VARDAGSVARA
STRANDVÄGEN 7 A - STOCKHOLM
Tel. Öst. 200.

BAGERIER:
LEKSANDBAGERIET
Nybrogatan 69.

Moster Lottas Brödbod
Birger Jarls gatan 53

Det delikata smörgåsbrödet
Uplandskubben
rekommenderas.

BAND, SPETSGARNITYR OCH SCARVES:
Sucksdorffs Bandhandel
Hamngatan 38

FOTOGRAF:
SANDELS JOR
Drottningg. 27, 4 tr. hiss. Tel. N. 93 29

GARN & HANDARBETE:
Systrarna Hultgren
Birger Jarls gatan 13, 2 tr.

MASKINMÄRKNING Hålsöm Knapphål
Elin Madéns Märkningsateljé
H. K. H. Kronprinsens Hovleverantör.
Herkulesgatan 14, Stockholm.
Tel. N. 119 05.

KAPPAFFÄR:
ROBERT SVEDIN
DROTTNINGGATAN 37

MODEMAGASIN:
Atelier Mitra
Tel. 15 53. Birgerjarls g. 34, STHLM.

OPTIKER:
Clara Ekström
Jakobstorg 3

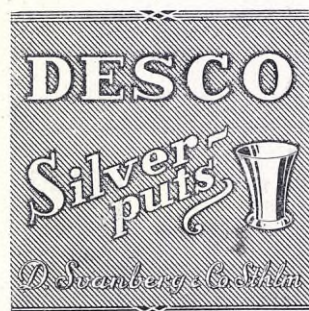
parfumeri
AROMA
kungsgatan 13

PLISSERING:
Plisséfabriken Modern
Hornsgat. 36, Sthlm. Tel. Sö. 34709.

RADIO:
Radio-A/B Audio
N. 9447. Drottninggatan 11, STHLM.

SNÖRMAKERI:
Mattssons
KLARABERGSGAT. 52

SPETSAR:
De Förenade Spetsfabrikernas
FÖRSÄLJNINGSLOKAL
Grevturegatan 13

Färbringan ansas, benas ur och bultas väl. Om den är mycket fet, avlägsnas en del av talgen. Köttet beströs sedan med salt och vitp. samt med skalad och finhackad lök och finhackad persilja. Bringan rullas sedan ihop hårt och bindes om med snöre. Bullen kokas härpå i saltat vatten, tills köttet är mörkt. Riset lägges i rikligt med kokande vatten tillsatt med salt och får koka 25-30 min. på livlig eld. Det silas sedan genom durkslag och får rinna av väl. Omedelbart före serveringen inblandas smöret.

Till morotsragun fräses man skalad och finhackad lök i smöret. Morötterna tillsätts och få sakta koka under lock i smöret och det spad som bildas, tills det börjar bli torrt. Då tillsätts buljong och tomatpuré, varefter kokningen får fortsätta, tills rötterna äro mörta, då de avsmakas väl, och persiljan inblandas.

Såsen beredes på vanligt sätt. Riset lägges upp högt på varmt serveringsfat. Rulladen skäres i skivor och placeras omkring riset. Morotsragun lägges i flockar, se bilden.

Lammkotletter med skinka (för 8-10 pers.).
2 kg. färskotletter, salt, vitp., 60 gr. smör, kok, vatten, 1/2 dcl. madeira, 1/2 kg. rökt skinka, 1/2 dcl. madeira, 1 1/2 dcl. vatten.

Kotletterna ansas, skrapas från benet, bultas, saltas och peppras samt stekas vackert bruna på vanligt sätt. Pannan vispas ur med buljong eller vatten tillsatt med litet vin. Skinkan skäres i tunna skivor, och dessa rullas hårt. De ställas intill varandra i en kastrull. Madeira och vatten blandas och hälls över, varefter skinkan får sakta koka under lock, tills den blir mör. Kotletterna läggas på varmt serveringsfat. Den heta köttskyn tillsatt med madeira hälls över, och sist placeras en skinkrullad på varje kotlett. Rätten serveras med grönsaker.

Hammeleisoller.

Överblivet stekt eller kokt färskött, 40 gr. smör, 1 rödlök, 2 msk. mjöl, 2 msk. tomatpuré, överbliven steksås eller buljong, salt, vitpeppar.

Smördeg: 100 gr. smör, 100 gr. mjöl, 1/2 dcl. vatten, (1 msk. brännvin).

Till kokning: Kronolja eller kokosfett. Köttet skäres i små tärningar. Löken skalas, hackas och fräses i smöret; köttet lägges i, och när detta är lätt brynt och det börjar se torrt ut i pannan, strör man på mjölet och späder omedelbart med tomatpuré och kötsås eller buljong till en lagom tjock stuvning. Denna avsmakas väl med kryddor. Smördegen tillredes på vanligt sätt. Den kavlas ut tunt och uttages med runt mått av en tekopp storlek. Mitt på varje dylik degkaka lägges en matsked av köttmeten. Degen vikas över dubbel, och kanterna tryckas till väl samt uddas med baksidan av sporen. Risollerna kokas härpå i het kronolja eller annat lämpligt fett, tills de bli rostfärgade. De serveras mycket varma med eller utan örter till.

Vid nedsättning av färskött blir resultatet bäst, om man använder sig av s. k. "sockersaltning", vilket tillgår på följande sätt. Färsköttet putsas men sköljes ej. Det delas i lagom stora stycken för saltningsskärlet. Här till användes helst en porslinskruka eller en vattentät träbytta. Den senare bör omedelbart före saltningen behandlas med enrislag, d. v. s. man hackar enris, som lägges i träbyttan. Ko-

kande vatten hälls på, så byttan blir till 3/4 fylld. Byttan täckes över med filt el. d. och får stå till följande dag, då enrislagen hälls bort och byttan sköljes med friskt vatten.

Köttet gnides väl in med en blandning av 6 msk. fint salt, 2 msk. socker, 1 tsk. salpeter (till 3-5 kg. kött). Det lägges härpå i saltningsskärlet, och får stå till följande dag.

Till saltlagen beräknar man så stor mängd, att den kommer att stå över köttet. Den blandas efter följande proportioner:

4 lit. vatten, 6 dcl. salt, 2 dcl. socker. Saltlagen kokas upp, skummas och hälls het över köttet i saltningsskärlet. Detta täckes över med en tallrik eller ett lock, och direkt på köttet bör dessutom en tyngd anbringas, så att köttet hälls nere.

Efter 3-6 dagar är köttet färdigt att användas. Det håller sig dock mycket längre, om man endast ser till laken då och då samt kokar om den, när den börjar se slemmig eller blodig ut. Vid en eventuell omkokning skummar man lagen väl och låter den bli fullkomligt kall, innan den åter slås över köttet.

Färsköttet kan även hålla sig några dagar, 3-6 dygn, endast väl ingnidet med ovannämnda ingnidningsblandning.

IDUNS KÖKSALMANACKA (20-26 okt.).

SÖNDAG. Frukost: Bräckt rökt ål med stuvad potatis och stekt persilja; smör eller margarin, bröd, ost, ansjovis; kaffe eller te, vetebröd. — **Middag:** Klar buljong med vintbjötlar. Morkullor med champinjoner. Frustrusen hasselnötspudding.

MÅNDAG. (Makarondag.) Frukost: Havremustvälling. Ansjovisgratin; smör eller margarin, bröd, ost; kaffe eller te, vetebröd. — **Middag:** Kokt blomkål med stuvning av makaroner och räkor. Mandelkräm med päron.

TISDAG. Frukost: Strömminggläda med kaviar och potatis; smör eller margarin, bröd, ost; kaffe eller te, vetebröd. — **Middag:** Kokt skinka med sellerisallad och majonnäs. Laggtårta.

ONSDAG. Frukost: Morotskotletter med örter; smör eller margarin, bröd, ost; kaffe eller te, vetebröd. — **Middag:** Ugnstekt helgefunda med kaprissås och potatis. Strutar fyllda med chokladgräde.

TORSDAG. Frukost: Fiskpudding med smält smör; smör eller margarin, bröd, ost; kaffe eller te, vetebröd. — **Middag:** Rysk favoriträtt med kokt potatis. Syltomelette.

FREDAG. Frukost: Havregrynsgröt med mjölk. Inlagd sill med stuvad potatis; smör eller margarin, bröd, ost; kaffe eller te, vetebröd. — **Middag:** Färstek med gurka, lingon, sås och potatis. Gratinerad blomkål. Färsfrukt.

LÖRDAG. Frukost: Stekt havregrynsgröt. Små plättomeletter med färssteksragu; smör eller margarin, bröd, ost; kaffe eller te, vetebröd. — **Middag:** Kokt gös med smör och ägg samt kokt potatis. Äppelkaka med vaniljsås.

Morkullor och champinjoner (för 10 pers.). 5 morkullor, 100 gr. späck, 100 gr. smör, salt, kokande vatten.

Färsrad croûton: Hjärtat, muskelmagen och levern av morkullorna, 50 gr. smör, 2 äggulor, 2 msk. gräde, 2 msk. finhackad persilja, salt, vitp., 1 msk. madeira, vetebröd.

Stekta champinjoner: 1 burk champinjoner, 50 gr. smör.

Sås: Köttsky, champinjonspad, 1 1/2 msk. vete mjöl, 1 dcl. gräde, salt.

(Forts. nästa sida.)

NEN:s långtids-pasteuriserade **MJÖLK** erhålles i alla stadsdelar

För återförsäljare:
Telefoner:
Norr 7041,
Vasa 7041.

Välkommen nyhet
för
Husmödrarna!

KARSTENS SKORPOR
även i 50-öres

förpackning försäljes i c:a 300 livsmedelsaffärer i Stockholm med förstäder samt hos

A/B WESTERDAHL & KARSTEN
Kungl. Hovleverantör.

KVALITET - VALUTA

Hovmanicuristen
JEANNE BOMANS

myrrhatinktur, crèmes och puder tillfredsställa de högsta anspråk.
Anv. av H. K. H. Prinsessan Ingeborg.

I Teneriffa Magasinet

Röda Kvarns hus, Sthlm.
har nu inkommit för säsongen vackra Fichus, Jabots, Isättning och Kraggarnityr. Billiga priser.

Ar trots all konkurrens

främst bland putsmedel för koppar o. mässing.

majonnäs

i helg och söcken är den förståndiga husmoderns paroll Tillredes lätt och behändigt

med **REYMERSHOLMS KRONOLJA**

MAGGI'S
Buljong-Tärning

lämpar sig utmärkt till kokning av buljonger, till förbättring av soppor, såser, salader o.s.v.

SILVO

SILVER

POLERMEDEL

RENGÖR OCH POLERAR GULD, SILVER, ALUMINIUM OCH ALL SLAGS BORDSILVER.

SÄLJES I BURKAR A
45 ÖRE & KR 1:00

VÄVSKEDAR

av rostfritt material. Obs. denna fördel! Skyttlar, spännare, solv m. m. för hemslöjd.

NYHET! alla väverskor bör köpa vår patentrade bobin-växel. Begär vår nya illustr. katalog och prisuppgift. Sändes gratis.

A.-B. Borås Mek. Wäfskedsfabrik
Rikst. 1028. Borås. Rikst. 1028.

Stamning.

Snabb, säker bot enl. Prof. Kannows metod. O. Broberg, taltekn. pedagog. Florag. 15 B, Sthlm. 12-1 o. 6-7. Svartsporto 50 öre.

SVENSKA TRYCKERI- AKTIEBOLAGET

STOCKHOLM

Huvudaffären: Klarabergsgatan 54
Tel.: Norr 32955

Filialen: Riddaregatan 17
Telefoner: 72565. N. 6 47

Utför alla slags

Bok-, Tidnings-, Illustrations- och Accidenstryck

Bildad flicka

av god familj, ej under 25 år, frisk, pålitlig och barnkär samt sykkunnig erhåller snarast plats i Borås att biträda hushånderna vid hemmets skötsel och omhändertagande av en gosse och en flicka i 9 resp. 10 årsåldern samt även hjälpa till med läxläsning. Kunnighet i matlagning ej nödvändig. Svar med betygsskrifter, löneanspråk samt rekommendationer och foto till Familjemedlem, Box 56, Borås.

En nattskötersketjänst

å Örnsköldsviks lasarett förklarar härmed till ansökan ledig att tillträdas den 1 december 1929. Ansökan åtföljd av betygsskrifter, referenser och foto inlämnas före den 1 instundande november till lasarettets Styresman. Löneförmaner: Kontant Kr 720:— pr år jämte fri kost och bostad m. m. samt kostpengar under semester. Alderstillsätt efter 2, 4, 7 och 10 år med Kr. 150:— vardera gången. Dyrtidstillägg utgår i enlighet med bestämmelser gällande för statens nyreglerade verks. Örnsköldsvik den 5 oktober 1929. Lasarettsdirektionen.

(Forts. fr. föreg. sida.)

Morkullorna, som böra ha hängt tre dagar, plockas försiktigt, svedas, tagas ur och sköljas väl. Hjärta, muskelmage och lever tillvaratagas, sköljas och läggs i kallt vatten minst i timme. Fåglarna beläggas med tunna späckskivor och bindas upp. De brynas härefter väl i smör, spådas, saltas och få sakta steka, tills de bli möra. De tagas då upp och klyvas. Fågelhalvorna läggs bredvid varandra på varmt serveringsfat, och stekta champinjoner läggs över. Svampen bibehålles hel eller skäres mitt itu, varefter den fräses väl i smör. Fetet garneras med små färserade croûtoner. Till dessa skär man brödet i små trekantar, vilka stekas i smör. Inälvorna läggs i nytt kallt vatten i en kastrull och få koka ½ timme. De malas härefter på köttkvarn, och färsen stötes fint tillsammans med smör; äggulor och gräddor arbetas in litet i sänder, och sist tillsättes persiljan, vinet och kryddorna. Färsen bredes härefter ut på brödet och sättes på smord plåt i god ugnsvärme att gräddas c:a 10 min. De färserade croûtonerna läggs härefter varma runt köttfatets kant, så att denna verkar uddig.

Såsen beredes som vanligt och avsmakas väl.

Rätten serveras med små brynta potatisar, svart vinbärssylt och gurka eller andra sallader.

Frusen hasselnötspudding (för 6 pers.). 2 dcl. tunn gräddor, 3 äggulor, 2 msk. socker, 300 gr. nötter (vägda med skal), ½ dcl. sherry, 4 dcl. tjock gräddor, (karmen). Is och salt.

Den tunna grädden blandas med äggulor och socker i en kastrull. Blandningen får under vispning sjuda, tills den tjocknar, varefter vispningen fortsättes, tills mesta hettan avgått. När krämen är fullkomligt kall, tillsättes större delen av nöterna, som hackats fint, samt vin. Krämen färgas lätt med röd karamellfärg, och sist inblandas grädden slagen till hårt skum. Glacekrämen fryses som vanligt och serveras bestrodd med grovt hackade eller kanderade nötter.

I stället för att frysa puddingen kan man tillsätta 4-5 blad gelatin, låta den stelna i form el. skål och servera den.

Mandelkräm med päron (för 6 pers.). 1½ dcl. vatten, 100 gr. mandel, 100 gr. socker, 3 äggulor, 1 msk. pot.-mjöl, 2 dcl. mjölk, 3 dcl. tjock gräddor, 6-12 kokta päron.

Tillagning: Mandeln skällas, rivs och kokas 20 min. med vattnet och mjölken samt passeras. Massan blandas med potatismjölet och sockret, får ett uppkok och vispas med äggulorna, som få sjuda några minuter. Kastrullen lyftes av elden, och smeten vispas tills den är absolut kall varefter

Här äro två kurser

som Ni har nytta av att läsa!

Amerikansk bokföring.

Det är ett ämne, som numera ingår i nästan vars och ens förråd av allmänbildande kunskaper. Bokföring är enkelt och roligt. Står Ni i begrepp att lära Er amerikansk bokföring — den moderna bokföringen — så vill Ni naturligtvis lära den fort och genom en bra kurs. Då skall Ni anmäla Er till den nya hermodskursen *Amerikansk bokföring*. Genom den kursen lär Ni Er sådan bokföring, som Ni har nytta av i den mest krävande befattning. Avgiften? Fyrtio kronor, om Ni ej alls studerat bokföring förr, och blott trettio kronor, om Ni redan förut känner till bokföringens principer.

Stenografi.

En instruktiv, effektiv och trevlig stenografikurs finns hos Hermods. Med hjälp av denna kan Ni på relativt kort tid bli en perfekt stenograf. Hur gå studierna till? Jo, Ni lär Er de olika tecknen och förkortningarna genom särskilda övningar, och omväxlande härmed tränar Ni Er i längre övningar. På så sätt lär Ni in tecknen. Då Ni kommit ett stycke in i kursen, får Ni börja med hastighetsträningen. Kursen ger Er en del arbete, men i gengäld är Ni säker på att bli en både snabb och säker stenograf. För endast tjugofem kronor!

Tag närmare reda på Hermods kurser! Gör det genom att ifylla och insända kupongen!

HERMODS KORRESPONDENSINSTITUT

SLOTTSGATAN 53 B. MALMÖ.

Sänd mig gratis och utan förpliktelse för mig Er tidskrift "Korrespondens" för 6 mån. jämte prospekt över den kurs eller det ämne, under vilket jag dragit ett streck.

Amerikansk bokföring	Räknelära	Teckningskurser	Kurs för detaljhandlare
Stenografi	Studentkurser	Målningskurser	Skattelagar och självdeklaration
Praktiska kurser i: Svenska, engelska, tyska, franska	Realskolekurser	Korta kurser i svenska, skrivning och räkning	Tekniska kurser
	Inträdeskurser för olika fackskolor		

Namn:

Adress:

Idun 100 20/10 29.

den till skum vispade grädden tillsättes. Krämen lägges i skål och päronen läggs i.

Sellerisallad (för 6 pers.). 400 gr. kokt potatis, 400 gr. kokt selleri, 1 tsk. salt, ¼ tsk. senap, 3 tsk. kronolja, 2½ tsk. vinaigre, rödbetsättika, några rödbetskivor.

Potatis och selleri föras genom purépress samt blandas väl tillsammans med salt, senap, olja, vinaigre och rödbetsättika. Blandningen packas i en spillkum eller annan form samt stjälpes upp och garneras med små figurer utskurna av rödbetor.

Morotskotletter. 2 kkp risgrynsgröt, 2 äggulor, 2 kkp rårivna morötter, salt, 1 kkp stötta skorpor, 75 gr. steksmör.

Risgrynsgröten blandas med äggulor och morötter och smak-

LUGANO-CASTAGNOLA

Institut Castello Bianco Pensionat för unga flickor. Sydschweiz, härligt, soligt klimat. Modern, ståtlig, byggd med rinnande vatten i alla rum.

Konversationspråk: FRANSKA.
Grundl. utbildn. i fr., eng. o. ital. språk. o. litt. - Vet. föreläsning. - Hand.-kunskap - Konsthist. - Musik - Ital. sångunderv. - Måln., Konstarb., Handarb. - Spec. avd. f. Hush. - Kroppskultur - Sport - Sjö-, Luft- o. solbad - Strandbad Lido - Somm. i högalt. - Stud. uppeh. i Ital. (årspens. inbegr.) - Erf. lär. - På önsk.: Avg. dipl. i språk och fackäm. - Förb. skola avg. exam. - En mångf. erkännanden.

sättes med salt. Smeten formas i kotletter, som vändas i stötta skorpor och stekas vackert bruna i smör.

En kula persiljesmör på varje kotlett höjer smaken. Rätten serveras med ärter, svampstuvning eller tomatsås.

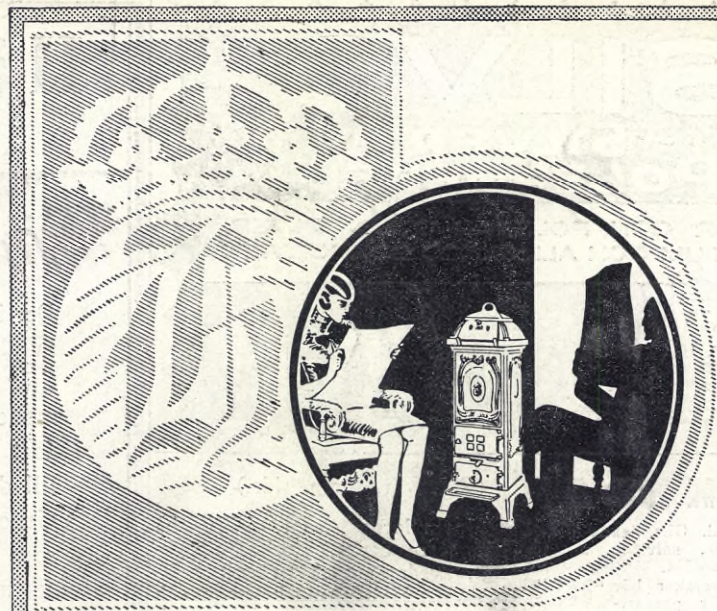
Rysk favoriträtt (för 6 pers.). 1 vitkålshuvud, salt, sirap, kryddpeppar, 40 gr. smör eller margarin, 1 svinnjure, 2 msk. skorpbröd, salt, 1 msk. konjak,

30 gr. smör eller margarin, 1 msk. hackad persilja.

Beredning: I spätt vitkålshuvud skäres i fina långa strimlor, som brynas i smör och sirap. Kryddorna tillsätts, och kålen får steka sakta, tills den är genomstekt. Njuren skäres i tunna skivor, vilka paneras och stekas i smör och smaksätts med koniak och kryddor. Kål och njure läggs sedan upp varvvis på ett hett fat samt överströs med persilja.

MAZETTI-
DINER-PRALINER
UTSÖKT DELIKATA

Jämn, behaglig värme

för minsta kostnad
och besvär giva

Husqvarna
Kaminer

Husqvarna Vapenfabriks A.-B., Huskvarna.

Bestående värde

har endast den verkligt fullgoda kvaliteten.
Se därför till när Ni köper nysilver att det bär

 VASAMÄRKET

ett garantimärke, bakom vilket vi ställa hela vår
mångåriga erfarenhet och vårt genom samvets-
grannhet förvärvade anseende.

GULDSMEDS AKTIEBOLAGET I STOCKHOLM
INGA EGNA BUTIKER. VÅRA FABRIKAT FINNAS HOS VARJE GULDSMED